

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

111 inci Birleşim

15 . 6 . 2000 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	392
II. - GELEN KÂĞITLAR	393
III. - YOKLAMALAR	395, 396, 440, 467, 468
IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	396
A) GÜNDEMĐŞİ KONUŞMALAR	396
1. - Ağrı Milletvekili Musa Konyar'ın, Ağrı İlinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdişi konuşması ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı	396:398
2. - Şanlıurfa Milletvekili Muzaffer Çakmaklı'nın, Güneydoğu Anadolu'da vuku bulan kuraklıkla ilgili gündemdişi konuşması ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı	398:399
3. - Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in; Ağrı Milletvekili Musa Konyar'ın Ağrı İlinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ve Şanlıurfa Milletvekili Muzaffer Çakmaklı'nın Güneydoğu Anadolu'da vuku bulan kuraklıkla ilgili gündemdişi konuşmalarına cevabı	399:404
4. - Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, Hatay İlinin sorunlarına ilişkin gündemdişi konuşması	404:406

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

406, 420, 441

1. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/427) (S. Sayısı : 446)

406:411

2. – Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/428) (S. Sayısı : 447)

411:415

3. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/431) (S. Sayısı : 448)

415:420

4. – Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433)

420:421

5. – "Ticaret ve Sanayi Odaları", "Ticaret Odaları", "Sanayi Odaları", "Deniz Ticaret Odaları", "Ticaret Borsaları" ve "Türkiye Ticaret Borsaları Birliği" Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/641) (S. Sayısı : 484)

421:440, 441:466

VI. – GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI

420

A) GÖRÜŞMELER

420

1. – 20 nci Yasama Döneminde Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 56 Arkadaşı Tarafından Verilen Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne 1996 Yılında Özürlülerin Memurluğa Alınması İçin Açılan Sınavda Mevzuata Aykırı ve Usulsüz İşlemler Yapılmasına Göz Yumarak Görevini İhmal Etiği ve Kötüye Kullandığı ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 ıncı Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı Mustafa Kul Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğü'nün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önerge ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/34) (S. Sayısı : 410)

420

VII. – SORULAR VE CEVAPLAR

469

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

469

1. – Bilecik Milletvekili Sebahat Vardar'ın, 822'li telefonların internet bağlantılarında meydana gelen aksaklıklara ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/1996)

469:470

2. – Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Bursa Büyükşehir Belediyesinin içmesuyu ve kanalizasyon projelerine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Sadedtin Tantın'ın cevabı (7/2087)

470:488

3. – Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Domaniç İlçesindeki dispanserini hastaneye dönüştürülüp dönüştürülmeyeceğine ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın cevabı (7/2099)

489

4. - Erzurum Milletvekili Fahrettin Kucaracı'nın, SSK Teftiş Kurulu Grup Başkanlıklarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın cevabı (7/2106) 490:491
5. - Afyon Milletvekili İsmet Atıla'nın, Afyon-Çay-Yeşilyurt Köyünün telefon şebekesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/2111) 491:492
6. - Rize Milletvekili Mehmet Bekâroğlu'nun, 2000 yılı için belirlenen yaş çay alım fiyatına ilişkin Devlet Bakanından (Rüştü Kâzım Yücelen) sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/2115) 492:494
7. - Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Bağ-Kur primlerinin gecikme zamlarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın cevabı (7/2130) 494:495
8. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, Galatasaray - Leeds United maçı öncesinde meydana gelen olaya ve sorumlularına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın cevabı (7/2141) 495:496

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu Saat 14.00'te açılarak beş oturum yaptı.

Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay, tarım ürünleri taban fiyatlarına,

Şanlıurfa Milletvekili Zülfükâr İzol da, çiftçilerin sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın, Beydağı Barajı ve Küçük Menderes havzasının sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mustafa Cumhur Ersümer cevap verdi.

İsrail Parlamentosu Savunma ve Dışişleri Komisyonu Başkanının vaki davetine TBMM'yi temsilen katılacak milletvekillerine ilişkin Başkanlık tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Adıyaman Milletvekili Hasari Güler'in (3/423) (S. Sayısı : 443),

Nevşehir Milletvekili İsmail Çevik'in (3/424) (S. Sayısı : 444) ve,

Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in (3/425) (S. Sayısı : 445),

Yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına gerek bulunmadığına ve haklarındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatlarının sona ermesine kadar ertelenmesine ilişkin Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon raporları okundu; 10 gün içerisinde itiraz edilmediği takdirde raporların kesinleşeceği açıklandı.

Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün Çin Halk Cumhuriyetine yaptığı resmî ziyarete refakat eden heyete, Gaziantep Milletvekili Mehmet Hanifi Tiryaki'nin de iştirak etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Başbakanlık tezkeresi ile,

14.6.2000 tarihli "Gelen Kâğıtlar" da yayımlanan ve aynı tarihte dağıtılan, Türkiye Kızılay Derneğinin sorunları ile faaliyetlerinin araştırılarak gelir kaynaklarının daha etkin kullanılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi konusundaki (10/73, 74) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu Raporunun, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer almasına ve görüşmelerinin 20.6.2000 Salı günü birleşimde yapılmasına ilişkin Danışma Kurulu önerisi,

Kabul edildi.

Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan ve bağımsız milletvekillerine düşen üyeliğe Hak-kâri Milletvekili Evliya Parlak seçildi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik eski Bakanı Mustafa Kul hakkında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporunun (9/34) (S. Sayısı : 410) görüşmeleri, komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Görüşmelerine devam edilen Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının (1/504) (S. Sayısı : 368) tûmü kabul edilerek, kanunlaştığı açıklandı.

Alınan karar gereğince, (9/34) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu ile kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 15 Haziran 2000 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 23.20'de son verildi.

Mehmet Vecdi Gönül

Başkanvekili

Burhan Orhan

Bursa

Kâtip Üye

Levent Mıstıkoğlu

Hatay

Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR

15 . 6 . 2000 PERŞEMBE

Tasarılar

1. - Gençlik ve Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösteren Kişi-ve Kuruluşların Ödüllendirilmesi, 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/704) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.6.2000)

2. - Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Basın Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/705) (Anayasa Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.6.2000)

Raporlar

1. - 20 nci Yasama Döneminde Malatya Milletvekili Ayhan Fırat ve 54 Arkadaşı Tarafından Verilen Sosyal Sigörtalar Kurumu Genel Müdürlüğünce 1996 Aralık Ayında Gerçekleştirilen Personel Sınavında Usulsüzlük Yapılmasına Yol Açarak Görevini Kötüye Kullandığı ve Bu Eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı Maddesine Uyduğu İddiasıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı Necati Çelik Hakkında Anayasanın 100 üncü, İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/31) (S.Sayısı: 442) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

2. - 20 nci Yasama Döneminde Konya Milletvekili Veysel Candan ve 57 Arkadaşı Tarafından Verilen Petrolofisi A.Ş.(POAŞ)'nin Özelleştirilmesinde İhaleye Fesat Karıştırdıkları ve Usulsüzlük Yapmak Suretiyle Görevlerini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 339 ve 240 ıncı Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz ve Devlet Eski Bakanı Işın Çelebi Haklarında Anayasanın 100 üncü, İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/32) (S.Sayısı: 481) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

3. - 20 nci Yasama Döneminde Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül ve 57 Arkadaşı Tarafından Verilen Türk Ticaret Bankasının Satışı İhalesiyle İlgili Olarak Ortaya Atılan Yolsuzluk İddiaları Konusunda Gerekli Tedbirleri Almayarak Görevlerini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı Maddesine Uyduğu İddiasıyla Devlet Eski Bakanı Güneş Taner ve Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz Haklarında Anayasanın 100 üncü, İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/43) (S.Sayısı: 483) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

4. - 20 nci Yasama Döneminde Kocaeli Milletvekili İsmail Kalkandelen ve 55 Arkadaşı Tarafından Verilen İzmit'de SEKA'ya Ait Bir Araziyi Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'ne Bedelsiz Vermek Suretiyle Görevlerini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı Maddesine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz ve Sanayi ve Ticaret Eski Bakanı Yalın Erez Haklarında Anayasanın 100 üncü, İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/28) (S.Sayısı: 485) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

5. - 20 nci Yasama Döneminde Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin ve 55 Arkadaşı Tarafından Verilen İzmit Körfez Geçiş Projesi İhalesinde Devletin Zarara Uğratılmasına Göz Yumarak Görevini Kötüye Kullandığı ve Bu Eyleminin Türk Ceza Kanununun 240 ıncı Maddesine Uyduğu

İddiasıyla Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz Hakkında Anayasanın 100 üncü, İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/33) (S.Sayısı: 495) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

6. – 20 nci Yasama Döneminde Şırnak Milletvekili Bayar Ökten ve 57 Arkadaşı ve Karabük Milletvekili Hayrettin Dilekcan ve 71 Arkadaşı Tarafından Verilen Yasa Dışı Örgütlerle ve Mensuplarıyla Birlikte Hareket Ettikleri, Örgüt Mensuplarının İşledikleri Suçların Ortaya Çıkarılması- nı Engelledikleri ve Suçluları Himaye Ettikleri, Devlet İhalelerinde Çetelerle İşbirliği Yaptıkları, Hükümetin Çeteler ve Mafya ile Mücadelede İzlediği Politikanın Başarıya Ulaşmasını Engelleyerek Görevlerini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 230, 240, 296 ve 314 üncü Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Ahmet Mesut Yılmaz, Devlet Eski Bakanı Eyüp Aşık ve Bayındırlık ve İskân Eski Bakanı Yaşar Topçu Haklarında Anayasanın 100 üncü, İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergeleri ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/40,41) (S.Sayısı: 496) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

7. – Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/462) (S. Sayısı: 452) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

8. – İstanbul Milletvekili Mukadder Başeğmez'in, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/463) (S. Sayısı: 453) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

9. – İstanbul Milletvekili Sadettin Tantan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/502) (S. Sayısı: 461) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

10. – Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/677) (S. Sayısı: 491) (Dağıtma tarihi: 15.6.2000) (GÜNDEME)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

15 Haziran 2000 Perşembe

BAŞKAN : Başkanvekilli Mehmet Vecdi GÖNÜL

KÂTİP ÜYELER: Levent MİSTİKOĞLU (Hatay), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111 inci Birleşimini, en iyi dileklerim ve saygılarımla açıyorum.

III. – YOKLAMA

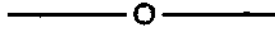
BAŞKAN – Elektronik cihazla yoklama yapacağız.

Yoklama için 5 dakikalık süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayısı yoktur; 85 eksikimiz vardır; onun için, saat 14.30'a kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 14.06

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 14.30

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Levent MISTIKOĞLU (Hatay), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111 inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III. – YOKLAMA

BAŞKAN – Daha önceki yoklamada yeterli sayı bulunamamıştı; şimdi, yoklamayı tekrarlayacağız. 5 dakika süre veriyorum.

Süre başlamıştır.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden evvel, üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Ağrı İlinin sorunları hakkında söz isteyen Ağrı Milletvekili Sayın Musa Konyar'a aittir.

Buyurun Sayın Konyar. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR***1. – Ağrı Milletvekili Musa Konyar'ın, Ağrı İlinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı*

MUSA KONYAR (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim bölgem olan Ağrı İlimizin bazı sorunlarını dile getirmek üzere gündem dışı söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Ağrı, Doğu Anadolu Bölgesinin en uç noktasında, İran'a komşu olan bir ilimizdir. Gayri safi millî hâsıla sıralamasında, 81 vilayet içinde son sıralarda yer alan bu ilimizin nüfusu, 450 000 civarındadır.

Nüfusumuzun yüzde 50'si kırsal kesimde, yüzde 50'si ise kentlerde yaşamaktadır. Kırsal kesimde yaşayan nüfus, tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır. Ancak, 1990 yılında tırmanış gösteren terör nedeniyle, özellikle, yaylaların yasaklanması, yöredeki hayvancılık potansiyelini bitirmiş ve hayvancılık ağır darbe almıştır. Bu da yetmiyormuş gibi, 1999 yılında Tarım Bakanlığının çıkarmış olduğu genelgeyle, Ağrı, Iğdır, Van ve Hakkâri İllerimizin hayvan pazarlarının hastalık bahane edilerek kapatılması, hayvancılığı, âdeta yok etmiştir. Özellikle "Tarım Bakanını kınamazsınız günahımız boynunuza" diyen Ağrı halkının vebali altında kalmamak için, Tarım Bakanı Sayın Yusuf Gökalp'i, burada, kınadığımı ifade etmek istiyorum. Çünkü, şap hastalığı var bahanesiyle hayvan pazarları kapatıldı. Yapılan araştırmalar şap hastalığının olmadığını ortaya çıkarınca da, "yok efendim, kaçakçılık yapıyor" denildi. Peki, siz, hükümete, güvenlik güçlerin var; bunu önlemekten aciz misiniz?.. Kaçakçılığı önlemenin yolu, iç piyasadaki pazarı kapatıp, üretici vatandaşı cezalandırmakla değil, sınır önlemlerinin alınmasıyla olur. Sosyal ve hukuk devletinin gereği ve anlayışı da bu olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kırsal kesime hizmet götüren en önemli kamu kuruluşu Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüdür. Ağrı Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü, gerek araç parkının eski olması gerekse teknik eleman ve ödenek yokluğu sebebiyle, maalesef, hizmet verememektedir. Dolayısıyla, köyden köye ve köyden şehre ulaşım sağlanamamaktadır. Bu nedenle, köylü, üretimi pazarlama noktalarına ulaştıramadığı gibi, sağlık ve eğitim sorunlarını da ulaşım yetersizliği nedeniyle çözememektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 18 000 hektar araziye sulu tarıma dönüştürecek olan ve halen yapımı devam eden Yazıcı Barajının bir an önce bitirilmesi gerekmektedir.

Yine, yapımı düşünülen Murat Barajının da, öncelikle ihaleye çıkarılması gerekiyor. Bu baraj bitirildiği takdirde, Diyadin ve Doğubeyazıt ilçelerimizin 60 000 hektar arazisinin sulanabilir duruma gelmesi söz konusu olacaktır.

Patnos İlçemizde bir zamanlar heyecan yaratan; ancak, aradan yaklaşık on yıl geçmesine rağmen ihalesi yapılamayan Şekerova Baraj Projesinin ismi, hatırlarda bile kalmamıştır.

İl ve ilçelerimizde ise, sorun çok daha büyüktür. Sanayi olmadığı için işsizlik had safhadadır. Belediyelerimiz borç altında ezilmiş olup, bırakın, hizmet etmeyi, kendi personeline maaş dahi ödeyemiyorlar.

Başta Ağrı İlimiz olmak üzere, ilçelerimizin cadde ve sokakları, yağışlı havalarda çamurdan, yazın ise toz ve topraktan geçilememektedir. Bu nedenle, ilimize ve ilçelerimize, çok seri bir şekilde, Başbakanlık Acil Destek Fonundan yardım yapılmalı veya afet bölgesi kapsamına alınıp, maddi yönden mutlaka güçlendirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilimizin en büyük geçim kaynağı sınır ticareti ve motorin ithalatıydı. Bu ticaretin canlı olduğu dönemde, gerçekten, bölge ekonomisine büyük bir hareket gelmişti. Motorin ithalatından İl Özel İdare bütçesine giren parayla yapılan bazı işleri burada saymak istiyorum:

3 milyon dolara Ağrı'ya 10 000 kişilik bir stadyum yapıldı ve şu anda faaliyete geçti.

Ağrı Vilayetevi Misafirhanesi yapıldı, 600 milyar para harcandı ve şu anda faaliyete geçti.

Diyadin İlçemize, maliyeti 2 milyon dolar olan ve termal suyuyla ısınan bir otel yapıldı.

Karbon tesisleri kuruldu.

Eleşkirt İlçemize, deri fabrikası ve kayak tesisleri kuruldu.

Taşlıçay İlçemize, balık üretme çiftliği ve özel idare binası yapıldı.

Birçok okulun boya, badana ve onarımı yapıldı, bilgisayarlar alındı.

Belki, tüm bunlardan daha önemlisi, 380 geçici personel işe alınarak 380 aileye geçim kapısı açılmış oldu.

Ancak, 57 nci hükümet, yukarıda sayılan ve kısa sürede gerçekleşen yatırımların yapılmasını sağlayan sınır ticareti ve motorin ithalatını Ağrılı hemşerilerimize çok gördü ve ilimize büyük yararları olan bu imkânı 2001 yılında elimizden almaya karar verdi. Bu uygulamanın ilk meyvesi olarak, asgari ücretle güç bela geçimini sağlayan 380 kişi işten çıkarıldı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şap hastalığı veya kaçakçılık yapılıyor uydurmasıyla, hayvancılık yapılmasını, yaylalar yasaklansın, baraj unutulsun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Konyar, lütfen toparlar mısınız...

MUSA KONYAR (Devamla) – Bağlıyorum Sayın Başkanım.

...Tarım olmasın, sınır ticareti ve motorin ithalatı engellensin, böylece sanayi de gelişmesin, insanlar asgari ücretle bile iş bulamasın, üniversite kurulmasın, vatandaşımız sosyal ve kültürel yönden geri kalsın...

Sayın milletvekilleri, peki, size sormak istiyorum; Ağrı'da bu insanlar ne yapсын, neyle uğraşsın ve yaşamlarını neyle sürdürsünler?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ağrılılar, sizden, elinizi vicdanınıza koymanızı ve buna bir çözüm yolu bulmanızı istiyor. Ağrı, sizden şefkat, sizden ilgi, sizden yardım bekliyor.

Bu duygu ve düşüncelerle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Konyar.

Gündem dışı ikinci söz, Şanlıurfa İlinin iklim şartları ve kuraklık hakkında söz isteyen, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Muzaffer Çakmaklı'ya aittir.

Buyurun Sayın Çakmaklı. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

2. – *Şanlıurfa Milletvekili Muzaffer Çakmaklı'nın, Güneydoğu Anadolu'da vuku bulan kuraklıkla ilgili gündem dışı konuşması ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı*

MUZAFFER ÇAKMAKLI (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım; güneydoğuda bu sene de vuku bulan kuraklıkla ilgili gündem dışı söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisimizi saygıyla selamlarım.

Bilindiği gibi, üç yıldır üst üste güneydoğuda büyük bir kuraklık yaşanmakta. Türk Devletinin, doğusundan, batısından, Karadeniz'inden, İç Anadolu'sundan topladığı vergilerle, bölgem olan GAP'a bugüne kadar 10 milyar dolarlık yatırım yapıldı. Bölge insanı olarak, Türk Devletine buradan minnet borçlarımızı belirtmek isterim.

Tabii, bu akıtılan paralarla, bölgedeki sulanabilecek 913 000 hektar arazinin ancak 144 000 hektarı sulanabilmektedir, kalan kısmına, daha, tam su gidememiştir. İşte, ülkemizin 5 milyar dolar daha bulup, bu kalan kısmın da sulanması halinde, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun makûs talihi tamamen değişecek, 5 milyon işsizimize iş bulunacak ve Türkiye'nin geri kalmışlık kaderinin yıkılmasına buradan başlanacaktır.

Saygıdeğer arkadaşlarım, üç yıldır, bölgemizde, yüksek oranda kuraklık mevcuttur; evvelki yıl oldu, geçen yıl oldu, bu sene de oldu. Bugüne kadar, bu bölgede, kuru tarımla geçinen insanların perişan, mağdur ve borçlarını ödeyemeyecek duruma gelmişlerdir. Bizim, hükümetimizden talebimiz, Ziraat Bankasına olan borçlarının ertelenmesi, Ziraat Bankası borçlarının faizinin iptal edilmesi ve bu yıl, tekrar, borçlu çiftçimize, yeni mahsulünü ekebilmesi için, borçlarını ödeyebilmesi için yeni kredi verilmesi gerekmektedir.

Yine, aynı şeyi, tarım kredi kooperatiflerine borcu olan insanların için, Tarım Kredi Kooperatifleri Genel Müdürlüğünden de beklemekteyiz.

Ayrıca, Toprak Tarım Reformundan 500 bin hektar tarla kiralayan 4 000 ailemiz, üç yıldır, ektiği bu tarlalardan mahsul alamamaktadır. Bunlara da, bu yıl, kirasız toprak tahsis edilmesini, yine sayın hükümetimizden beklemekteyiz.

Güneydoğuya, sık sık bakanlarımız gidip gelmekte, heyetler gidip gelmekte. Güneydoğuda, su giden yerlerde hayatın nasıl değiştiğini, insanların nasıl mutlu olduğunu hep beraber görüyoruz. Şanlıurfa'da devasa Atatürk Barajı bitti, Urfa tünelleri bitti; gönül ister ki, Mardin kanalı da

bir an önce bitirilsin, Mardin-Ceylanpınar-Kızıltepe-Nusaybin-Karakeçili Ovası da tekrar ve acilen sulamaya kavuşturulsun. Harran Ovasında, 144 000 hektar arazimiz sulanıyor. Oradaki insanların kaderi değişti, şekli değişti, geliri arttı. Yine, insanlarımızın hayata bakışı, devletine bağlılığı çok güzel bir şekilde değişti; ama, diğer kısımlarda, bu kanal, kanalet ve sulama çalışmaları tamamen durmuş bir vaziyettedir.

Bizim, devletimizden, hükümetimizden beklediğimiz, bu sulama kanallarının bir an önce hayata geçirmesidir.

Ayrıca, Habur Gümrük Kapısından yapılan mazot geçişinin mutlaka serbest bırakılması lazımdır. Orada, 5 milyon insana hitap eden bir pazar, bugün, tamamen kapatılmış, birkaç kişinin tekeline düşürülmüş vaziyettedir.

Yine, bir tarım ülkesi olan, nüfusunun yüzde 44'ünü tarımla geçindiren, tarıma bağlayan bir ülkede, tarımın, gayri safi millî hâsıladaki gelir payı yüzde 14'lere kadar düşmüştür. Ülke olarak, acilen, tarım politikamızı gözden geçirip, tarımda çalışan insanlarımıza, yeni bir politikayla, yeni bir stratejiyle sahip çıkmamız lazımdır. Düşünün, geçen seneden bu seneye mazot 3 kat arttı, gübre 2 kat arttı; buğdaya verebildiğimiz ancak yüzde 27'dir. Saman fiyatları bile geçen yıllarla bu yıl arasında yüzde 300 arttı. Ülkede hayvancılık da tarıma bağlı olarak öldü. Kuraklıktan dolayı, mezarlarımızda, hiçbir şekilde hayvanlarımızı olatamıyoruz. Hayvancılığımız için de acil destekleme, acil kurtarma projelerini hayata geçirecek önlemleri almamız lazım.

Bu vesileyle, Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çakmaklı.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sayın Başkan, cevap vereceğim.

BAŞKAN – Sayın Çakmaklı'nın konuşmasına, Sayın Tarım Bakanımız cevap verecekler.

Buyurun.

Süreniz 20 dakika efendim.

3. – *Tarım ve Köy İşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in; Ağrı Milletvekili Musa Konyar'ın Ağrı İlinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ve Şanlıurfa Milletvekili Muzaffer Çakmaklı'nın Güneydoğu Anadolu'da vuku bulan kuraklıkla ilgili gündem dışı konuşmalarına cevabı*

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli Ağrı Milletvekilimizin ve Sayın Çakmaklı'nın Şanlıurfa'nın sorunlarıyla ilgili dile getirdikleri bazı hususlara, müsaadenizle cevap vermek istiyorum.

Öncelikle, Doğu Anadolu'daki illerde, geçimini genelde tarım ve hayvancılıktan sağlayan çiftçilerimizin uzun yıllardır problemleri var; ancak, bu problemler teşhis edilirken, teşhisin doğru yapılması ve bu vatandaşlarımızın problemlerinin çözümünde ise kalıcı tedbirlerin alınması gerekli.

Burada, Doğru Yol Partisi Grubundan Sayın Ağrı Milletvekilimiz, Ağrı'da sınır ticaretinin durdurulması nedeniyle, Ağrı'da yaşayan vatandaşlarımızın ekonomik olarak sıkıntıya girdiği, özellikle de 1999 yılı içerisinde, Ağrı ve diğer 4 ilimizde, şap hastalığı nedeniyle pazarları kapatmamızdan dolayı da hayvan üreticisinin ekonomik olarak sıkıntılara uğradığı ve gerçekte, şap hastalığının olmadığı ve bunun tespit edilmediği hususunda iddia ve açıklamalarda bulundu.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; bunu, birkaç kez buradan söyledim; sınırdan giren kaçak hayvanlarla pek çok hastalık ülkemize taşınmaktadır. Bunlardan biri de, 8 Eylül 1999'da İran'

da tespit edilen şap hastalığı, Asya-1 virüsüdür. İran menşeli Asya-1 virüsünün sebep olduğu şap hastalığı, diğer doğu illerimizi etkilediği gibi, şu anda Ağrı'nın komşu ili Kars'ın bütün hayvanlarında da vardır. Bu hafta sonu, Kars Ticaret Borsası Başkanı Çetin Beyin -şu anda soyadını hatırlayamadım; ki, bu, kasetlerde de vardır- yaptığı konuşmalarını size takdim ettiğim zaman işin boyutunu anlarsınız. Yine, Kars Milletvekilimiz Arslan Beyle az önce, tesadüfen, dışarıda konuşurken, Kars'ta ve diğer doğu illerinde Asya-1 virüsünden kaynaklanan şap hastalığının ne kadar yaygın olduğunu anlatırken, şu anda, bir İzmir Milletvekilimiz de, İzmir'e götürmek üzere, Şap Enstitüsünden Asya-1 virüslü aşısını aldığını anlatmıştır. Türkiye genelinde, maalesef, o kaçak hayvan girişinden kaynaklanan aşırı bir şap hastalığı var. Bugün, Manisa'da var, İzmir'de var, Turgutlu'da var. Bu nedenle, belki bilgileriniz ve kaynaklarınız eksiktir; bunları, sizlere açmak istiyorum.

Diğer bir husus -bu, uluslararası mevzuattır, uluslararası kanundur- eğer, komşu bir ülkede şap hastalığı varsa, sizin, o sınır illerdeki pazarları kapatma, aşılama yapma ve diğer gerekli tedbirleri alma mecburiyetiniz vardır.

Yine, Ağrı Milletvekili Sayın Nidai Seven'le bizzat yerinde tespitle ve 580 muhtarımızın katıldığı, televizyon ve radyodaki bir canlı yayına da katılarak durum izah edilmiş, bundan sonra da, hayvan pazarları -yine, sayın milletvekillerimizin bilgisindedir- açılmıştır. Biz, hastalığı, ilk defa, Ağrı'da söndürdük ve ilk açtığımız pazar da -bu 5 il içerisinde- Ağrı ilindeki pazardır.

Değerli milletvekilleri, ancak, şu anda sizleri dinleyen üreticilerimizin ne kadar üzüldüğünü belirtmek istiyorum; çünkü, Tekirdağ'da şap var, İzmir'de şap var, Türkiye genelinde şap var ve bu, yeni bir virüs, Asya-1 virüsüdür. Şu anda, biz, Asya-1 virüsünün aşımını üretmeye başladık ve dışarıdan Asya-1 virüsünün aşımını ithal ediyoruz. Bunu dikkatlerinize arz ediyorum.

Şöyle bir cümle kullandınız: "Şap hastalığı uydurması..." Şap hastalığı uydurmasına Tarım ve Köyişleri Bakanının ihtiyacı yoktur. Böyle bir uydurmayı, bilimsel olarak da gerçek olarak da kabul edemiyorum. Sizi, bu konuda biraz daha dikkatli olmaya davet ediyor; sizleri dinleyen üreticilerimizin üzüldüğünü de buradan belirtmek istiyorum.

Diğer taraftan, sınır ticaretinde motorin ithalatının durdurulmasıyla, Ağrı'daki sınır ticaretini yapan insanların mağduriyete uğradığını söylediniz. Ben, size, şunu sormak istiyorum: Bu motorin ithalatını yapanlar kaç kişi ve bunlar kimler? Motorin ithalatını yapanlar belirli kişiler ve ancak bunların rahatsızlığı var. Halkın bu konuda hiçbir rahatsızlığı yoktur. Biz, o bölgelerdeki halkın ekonomik hayat standardını yükseltmek için, 57 nci cumhuriyet hükümeti olarak, diğer tedbirleri alıyoruz. Üstelik bu sınır ticareti, imza attığımız Dünya Ticaret Örgütü anlaşmalarına da aykırı bir ticaret şeklidir.

Şanlıurfa Milletvekilimiz Sayın Muzaffer Çakmaklı'nın Şanlıurfa'daki problemlerle ilgili açıklamasına teşekkür ediyorum. Kendisinin getirdiği öneriler hususunda da şunları söylemek istiyorum: Evet, bugün, çiftçiler, 1994, 1995, 1996, 1998 yılı dahil, bankalardan aldıkları, tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları borçlarını ödeyemediler; faiz borçları birikti ve temerrüt faizleri çalışıyor. Dikkat edilirse, hatırlırsa, İktidar partisi grubunun -Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun ve Demokratik Sol Parti Grubunun da desteğinin olduğunu biliyorum- çiftçilerin birikmiş faiz borçlarının belirli bir kısmının affedilmesi, belirli bir kısmı ile ana borçlarının da takvime bağlanarak zaman içerisinde ödenmesi konusunda bir kanun teklifi vardır. Bu kanun teklifi, altında Sayın İsmail Köse'nin imzasının olduğu bir tekliftir. Bu kanun teklifi Başbakanlığımıza ulaşmıştır. Bütçe imkânları doğrultusunda -bu konuda, benim de, Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak, Bakanlığında hazırladığım gerekçeler de bununla bütünleştirilmiştir- kaynak bulunduğu takdirde, çiftçilerimizin belirli borçlarının affedilmesi normaldir. Bu, aynı zamanda Ziraat Bankasına da bir kolaylık getirecektir ve Ziraat Bankasına da bir kısım nakit akışı sağlanacaktır.

Bu problem, sırf Şanlıurfa çiftçisinin problemi değildir; bu problem, Edirne'den Kars'a, Şanlıurfa'ya kadar tüm çiftçilerimizin problemidir.

Bu borçların tarihine de dikkat çekmek istiyorum. Bu borçların tarihi, 1994, 1995, 1996, 1997 ve takip eden yıllardır.

Diğer taraftan, tarım reformu çalışmalarına Şanlıurfa'da hız verdik ve yeni ihaleye çıktığımız alanlar var. Tarım reformu çalışmaları, bugüne kadar, istediğimiz hızda devam etmemiştir; ancak, buna hız verdimizi söylemek istiyorum.

Şanlıurfa'da ve Türkiye'nin bazı yerlerinde kuraklık olduğu doğrudur. Bu kuraklık, tarla bitkilerinde negatif etki gösterdiği gibi, aynı zamanda, mera üzerinde de etkisini göstermiş ve hayvanların yeteri derecede beslenmesinde problemler doğurmuştur. Ancak, biz, Şanlıurfa'daki tüm ilçelerde, kuraklığın neden olduğu hasarları belirlemiş durumdayız. Akçakale İlçesinin 27 köyünde, Harran İlçesinin yine 27 köyünde, Halfeti'nin 14 köyünde, Viranşehir İlçesinin 100 köyünde -ben, burada dekarları söylemiyorum; dekar olarak da belirlenmiştir türünler; buğday, arpa- Bozova İlçesinin 34 köyünde, Suruç İlçesinin 81 köyünde, Ceylanpınar İlçesinin 31 köyünde, Hilvan İlçesinin 59 köyünde, Birecik İlçesinin 64 köyünde, Siverek İlçesinin 110 köyünde, değişik miktarlardaki arazilerde, 200 dekardan 900 dekara kadar ve yüzde 40 ile yüzde 70 arasında ürün kaybına neden olan kuraklıklar vardır.

Bu ilçeleri ve rakamları niçin söylüyorum; bunu, şu nedenle söylüyorum: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olarak, biz, görevimizi anında yerine getiriyoruz. Bu hasarlardan dolayı hazırlanan kararnameler Bakanlar Kuruluna arz ediliyor ve bunların tohumluk ihtiyacı ve diğer giderleri karşılanmaya çalışılacak. Biz, bunu da, artık, her yıl bir kararname çıkarma yerine, geçen yıl Yüce Meclisten çıkardığımız bir kanuna bağladık; bu zararlar giderilecektir.

Özellikle, biz, şu anda, illerimizde, hububat alımlarına da başladık. Bunun içerisinde Şanlıurfa İlimiz de yer almaktadır. Bütün milletvekillerimizi ve televizyonu başında bizleri izleyen çiftçilerimizi, ister Ağrı'da olsun ister Urfa'da olsun, tüm çiftçilerimizi ilgilendiren problem olması nedeniyle, müsaade ederseniz, şu açıklamaları da vermek istiyorum, onların problemlerine çözüm olması açısından.

Türkiye'de, şu anda, Toprak Mahsulleri Ofisi olarak alımlara devam ediyoruz. İskenderun bölgesinde (Adana, Doğankent, Yakapınar, Yenice, Antakya, Hassa, İmamoğlu, Kozan; liste devam edip gidiyor) hasatlar başladı; 70 000 ton buğday alımı yaptık. Şanlıurfa'da (Viranşehir, Ceylanpınar'da) hasatlar başladı ve 100 tona yakın ürün aldık. Diyarbakır bölgesinde (Mardin, Nusaybin, Şenyurt'ta) hasatlar başladı; 1 600 tona yakın buğday satın aldık. Afyon bölgesinde (Antalya Şubesi, Serik, Manavgat'ta) hasatlar başladı; 13 000 ton buğday aldık. İzmir bölgesinde (Aydın, Söke, Işıklar, Manisa, Çine, Milas, Salihli, Koçarlı, Nazilli'de; her şubeden aldığımız buğday miktarı listede mevcuttur) toplam, 15 000 ton üzerinde buğday satın aldık.

Dün, burada, bazı milletvekillerimizin sorularına cevap vermek ve onları da bilgilendirmek açısından söylüyorum; Gaziantep bölgesinde hasatlar başladı; Nizip, Gaziantep Şubesi, İstahıye, Araban, Kilis, Nurdağı ve Kahramanmaraş dahil -Kahramanmaraş'ta da 74 ton buğday almış durumdayız şu anda- toplam 7 000 ton buğday aldık.

ALİ SEZAL (Kahramanmaraş) – 74 ton buğday, üç kamyon buğday yapar Sayın Bakanlı..

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devanla) – Hayır, siz, dün "Kahramanmaraş'a hâfâ biçerler girmedi" dediniz de, onun için söylüyorum.

ALİ SEZAL (Kahramanmaraş) – Sayın Bakan, üç kamyon, üç kamyon...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Sayın milletvekiliim “Kahramanmaraş’ta da ekinler yeşil, biçer girmedir” dediniz de, o açıdan söylüyorum. Bizim biçerlerimiz girdi, çalışıyor ve buğdayları da oradan satın alıyoruz. “Girmedir, ekinler yeşil” dediniz de... Maraş’a giderseniz, ekinlerin şu anda biçilmeye başladığını görürsünüz.

Değerli arkadaşlarım, bir durumu Üçü Meclisin dikkatlerine arz etmek istiyorum; çünkü, bu, çok önemli bir durum; Sayın Başkanın da müsadeseyle arz etmek istiyorum.

Bir yıldır şunu söylüyorum: Toprak Mahsulleri Ofisinin görevi, piyasayı regüle etmektir, piyasaya tüccarı çekebilme, sanayiciyi çekebilme ve dün de şunu söyledim: Ben, buğdayı, unu biliyorum; ancak, buğday alıcısı tüccarı tanımam dedim. Sonra, bu, yanlış yorumlanmaya kalkışıldı. Un alıcısı tüccarı tanımam, un alanı, satanı tanımam dedim; ama, buğdayı bilirim. Hangi buğdaydan un olduğunu Sayın Prof. Latif Özbek bilir...

EVREN BULUT (Edime) – Latif de bilmiyor...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – O konuyu çok iyi bilirim; nasıl un olduğunu da bilirim.

Bakınız, ben, size, şu anda, Gaziantep, yani, Kahramanmaraş’ın da dahil olduğu bölgedeki bazı alımları söyleyeyim müsaade ederseniz; çünkü, bu çok önemli, çiftçimiz açısından önemli, çiftçinin bilgilenebilmesi açısından önemli. Biraz önce, bir basın toplantısı yaparak, yine çiftçimizi bilgilendirdim.

Gaziantep’te, şu anda, beyaz sert buğday, tüccar tarafından, 85 000-90 000 liraya satın alınıyor. Kırmızı yarı sert buğday 85 000-90 000 arasında alınıyor; son yarım saatte 5 000 lira yükseldi bu fiyatlar. Görevimizin başındayız.

Size beyaz arpanın fiyatını söyleyeyim: Beyaz arpa 84 000 liradan alınıyor. Bu, bir rekordur. Geçtiğimiz yıllarda -ki, biz, göreve yılın yarısında geldik- beyaz arpayı tüccarın aldığı fiyat 53 000 liraydı; bu sene, şu gün 84 000 liraya alıyoruz. 53 000 liradan... Tüccar alıyor; bunu sağladık, regülasyon görevimizi yapıyoruz, çıkardığımız kararnameyle. Geçen yıl 53 000 liraya alınan beyaz arpa, 84 000 liraya alınıyor; fiyat artışı, yüzde 58’dir.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Sayın Bakan, turfanda fiyat ölçü alınmaz ki...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Efendim, siz, hangisini ölçü alırsanız alın... Bu fiyatlar yükselecek, bu fiyatlar yükselecek... Burada tutanaklara geçiyor benim konuşmalarım sayın milletvekillerim.

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) – Para vermiyorsunuz, nasıl yükselecek Sayın Bakan?!

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) – Sayın Bakan, biraz da Adana’dan bahsedin...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Ben, bu işi iyi bilirim. Ben, bu işi çok iyi bilirim.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım lütfen...

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) – Çiftçilerin alınteri birilerinin cebine tatlı kâr olarak giriyor.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Evet, evet, böyle olmuştu, durdurduk; onun için rahatsızlıklar başladı.

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) – Siz yaptınız...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Size şu rakamı da söyleyeyim sayın milletvekillerim. Bakınız, çakır arpa geçen sene 45 000 liraya alındı ve satıldı.

di. Şu anda, çakır arpa -bölgesini de söylüyorum; Gaziantep bölgesi- 90 000 liraya alınıyor. Dışarıya çıkalım, kontrol edelim; yani, fiyat artışı yüzde 100.

Size, beyaz yarı sert buğdayı da söyleyeyim; 90 000 liraya alınıyor; fiyat artışı yüzde 38. Urfa bölgesini söylüyorum...

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) – 85 000 lira Sayın Bakan. 102 000 lira fiyat verdiniz; ama, 85 000 lira... Ziraat odasıyla görüştük...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Ne yaparsanız yapın, bunlar gerçek.

Urfa bölgesinde beyaz arpa 84 000 liraya alınıyor, geçen sene 50 000 liraya alındı.

ÖMER İZGİ (Konya) – Bakan Bey konuşuyor, dinleyelim bakalım.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Fiyat artışı yüzde 68.

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) – Yanlış bilgi veriyor.

BAŞKAN – Efendim, karşılıklı konuşmalıyım. Karşılıklı konuşmalıyım.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Bakan Bey, buraya, isim vererek konuşuyor ama...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – İsim vermiyorum; dün isim verdiniz de, onun için veriyorum.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Latif Beyi şahit gösterdiniz de, onu diyorum.

BAŞKAN – Urfa'daki fiyatı söylüyor efendim. Urfa'yla ilgili konuşuyor.

Buyurun efendim.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Urfa'da çakır arpa geçen sene tüccar tarafından 50 000 liraya alındı satıldı, şu anda 90 000 liraya alınıyor. Bunu sevinin diye söylüyorum, sevinin diye... (MHP sıralarından alkışlar) Ama, siz sevinemezsiniz; köylünün bu iyi halinden, köylüyü iyileştirmedeki girdiğimiz yola sevinemezsiniz.

MEHMET HALİT DAĞLI (Adana) – Köylü sevinirse, biz de seviniriz!

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Yarın Osmaniye'nin köylerine davet ediyorum sizi.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmalıyım efendim.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Eğer, köylü sevinecekse, biz de seviniriz.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Ben 50 ili gezdim geldim. Siz burada birbirinizle uğraşırken, ben illeri geziyordum.

Çakır arpa geçen sene 50 000 liraya alındı, şu anda 90 000 lira; fiyat artışı yüzde 80.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Cottarelli duymasın ama...

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Buğdayı örnek ver; buğdayı...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Buğdayı örnek veriyorum; iyi dinle, iyi dinle... İyi dinle buğdayı...

Ekmeklik buğday geçen sene 65 000 liraya tüccar tarafından alındı, bu seneki, şu anda alış fiyatı -ekmeklik buğdayı söylüyorum- 95 000 lira; fiyat artışı yüzde 46. Bu Urfa bölgesidir. Size İs-

kenderun'dan da bir rakam vereyim. İskenderun bölgesinde kırmızı yarı sert buğday geçen sene 60 000 liraya alındı tüccar tarafından, arkadaşlarımız çok iyi bilirler, şu anda fiyat 90 000 lira; fiyat artışı yüzde 50.

İnşallah bunlardan memnun olursunuz; ama, siyasi kaygıyla bakarsanız memnun olamazsınız.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Peki, Sayın Bakanım, bir soru sorabilir miyiz?

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Bakan, cevap ver; gitme...

Sayın Bakana bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Gündem dışı konuşmaya Sayın Bakan cevap verdi.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sadece şu kadar diyelim: Tüccar yüzde 50 verirken siz niye yüzde 24 verdiniz; onu bana söyler misiniz?

BAŞKAN – Karşılıklı konuşma yok.

Sayın Bakanım, lütfen, siz de cevap vermeyin.

Siz de, lütfen, yerinize oturun.

Daha müzakerenin başında işi karıştırmayalım.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Tüccar yüzde 50 verirken siz niye yüzde 24 verdiniz?

ÖMER İZGİ (Konya) – Söz verdiler mi size?!

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Aslan Bey, her şeye muhalefetsin, kendine bile muhalefetsin.

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) – Niye rahatsız oluyorsunuz...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, efendim, kimse kimseyi ikna etmek zorunda değil.

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) – Sayın Başkanım, Konya Milletvekilisiniz, Çumra'ya davet ediyorum sizi, cumartesi günü buyurun.

ÖMER İZGİ (Konya) – Beyefendi, Başkanlık Divanından söz alır konuşursunuz.

BAŞKAN – Efendim, bunları kuliste konuşun lütfen.

ÖMER İZGİ (Konya) – Söz isteyin, Başkanlık Divanı versin, akşama kadar konuşun, dinleyelim.

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) – Gündem dışı söz istedik vermediler.

ÖMER İZGİ (Konya) – Vermiyorsa bana ne...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, böyle bir uygulama yok. Sayın Bakan, cevap vermeyecek durumda değiller ki; elbette, cevabını verecektir.

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Hatay İlinin sorunları hakkında söz isteyen, Hatay Milletvekili Metin Kalkan'a aittir. Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakika.

4. – *Hatay Milletvekili Süleyman Metin Kalkan'ın, Hatay İlinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

SÜLEYMAN METİN KALKAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin en şirin bölgelerinden birinin temsilcisi olarak, memleketimin sorunlarıyla ilgili, Hatay'da, bir, hü-

kümetin, idarî yetersizlik yüzünden sebep olduğu problemlerin Hatay'a yansıyan umumî cihetleri ve bir de, Hatay'ın özel problemleriyle ilgili huzurlarımızdayım.

Değerli milletvekilleri, hemen, şimdi, konu, sıcağı sıcağına tezekkür edilmişken ifade edeyim: Hatay Kırıkhan'dan -Türkiye'nin anabağday üretim merkezinden- telefonlar geliyor; şu anda, halk, buğdayını, 78 000-80 000 liradan tüccara vermek için sırada bekliyor. Burada bakalım, bakın, tetkik edin, ben burada ifade ediyorum. Evet, hükümet, 102 000 lira olarak -yetersiz bir şekilde- ilan etti; ama, 78 000, 80 000, 82 000 liradan satıldığını... Çünkü, hükümetin ne zaman para vereceği belli olmadığından, halk, tüccarın kapısı önüne yığılmış durumdadır; ki, Hatay'ın özel problemlerinden biri de, belki, her şeyi erken yetiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Onbeş yirmi gündür, bir aydır, Hatay, buğdayını, üretti, çıkardı; ama, devletin vereceği fiyat belli olmadığından, tüccara daha da fazla kapıldı, kapılmak zorunda kaldı.

Değerli arkadaşlar, Hatay'ın birçok problemi ve şimdiye kadar da, özellikle, hükümetler tarafından görmezlikten gelinen problemlerin en başında, bir Hataylı olarak, bütün Hataylıları ve Türkiye'yi perişan ettiği üzere, kırk asırlık bir yurt parçasını, bir komşu ülke şu ana kadar kendi toprakları içerisinde göstermekte ve ne hikmetse, bununla ilgili ne Dışişlerinin ne hükümetin ne de Türkiye'nin bu hususa hassas çevrelerinin etkili bir tavır olmamaktadır. Ondan dolayı da, bu bölgede sıkıntı gittikçe artmakta, bir Hataylı, ister istemez bunun ezikliğini yaşamaktadır.

Eğer, uluslararası devletler hukukunda böyle bir müeyyide yoksa, Suriye, Hatay'ı kendi sınırları içerisinde gösterebilir ve buna bir tepki olmazsa, o zaman, elbette, bunu yapan ülke amaçlarına varabilmek için işi daha da çok uzatır, daha ileri noktalara götürür, buraların içişlerine karşı, buralarda birtakım yeraltı faaliyetlerinde de bulunur. Elbette, devletimizin bu husustaki uyanık güçleri buna meydan vermezler diye umut ediyoruz; ama, hâlâ, bütün dünyaya, televizyonlarında her gün hava tahmin raporlarında tutun, ülke sınırlarını gösteren planlarında Hatay'ı Suriye sınırları içerisinde gösterebilme cüretini nasıl aldıklarını bilemiyoruz.

Birkaç gün evvel, bu planların baş aktörü bir devlet başkanının vefatıyla dünya kamuoyuna daha çok taşınan ve Amerika Cumhurbaşkanıyla görüşmelerde, Hatay'ın zorla alındığı ve bunun da, esasında Suriye'nin hakkı olduğu iddiasıyla bu hususta uluslararası mahkemeye gidilmesi cihetinde, maalesef, çok yakışsız -öldüğü için hakkında daha galiz konuşmamak üzere azamî dikkati gösteriyorum- çok galiz bir şekilde bunu, maalesef, Amerika Cumhurbaşkanına intikal ettirdiği ve bunun da, Türkiye'nin bilgisine intikal ettiğini gazete haberlerinden öğreniyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu, çok önemli bir husustur. Bir Hataylı olarak soruyorum: Ben, gerçekte, kırk asırlık Türk Yurdu olan bu toprak parçasının, hâlâ bir başka devlet toprakları içerisinde gösterilmesine, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bütün kurumlarınca tepki gösterilmeyişini hazmedemiyorum, içime sindiremiyorum.

Türkiye'nin her tarafında deprem var. Hükümetin sebep olduğu depremlerden bahsediyorum, tabii depremlerden değil. Bu depremlerin altında kalanların, enkaz altında kalanların sesi çıkmıyor; işte tarım kesimi, işte işçi kesimi, çiftçi kesimi... Hatay da, bunlardan nasibini fazlasıyla almaktadır; fakat, Hatay'ın en münbit yerlerinden Amik Ovasında bir göl vardı, kurutuldu. Bu gölün çevresindeki topraklar, orada o toprakları ıslah edenlerin elinden alındı ve dağıtılmak üzere; bu insanlar, 4 661 aile topraksız bırakıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen, toparlar mısınız.

SÜLEYMAN METİN KALKAN (Devamla) - Buna hâlâ köklü bir çözüm bulunamadı. Bunun acilen bir çözüme kavuşturulması gerekir; bu birincisi.

İkincisi, Allah, bir daha kimsenin başına, hiçbir ülke toprağının başına getirmesin. Fransızların işgal döneminden kalan ve Türkiye'nin sınır bekçiliğini tabii olarak yapan Altınözü ve Yayladağı bölgesinin yolları, hâlâ, Fransız döneminden kalma, 30 kilometrelik, 40-50 kilometrelik mesafelere birbuçuk iki saatte gidilemeyen çok zor şartları ihtiva etmektedir. Bunun da, Türkiye Cumhuriyetinin kırk yıllık yurt parçası olan bölgesinin insanının moralinin düzelmesi için, bir an evvel ele alınması gerekir.

Bu bölgelerde hayatını tütünüle sağlayan çiftçilere, 150 kiloluk kotalar verilmektedir.

Tarım kredi kooperatifinin Hassa bölgesinde tohumluk buğday diye verdiği buğdayın bozuk olduğuna dair mahkemelerce verilen belgeler vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kalkan, lütfen, tamamlayınız, mikrofonu son defa açıyorum.

SÜLEYMAN METİN KALKAN (Devamla) – Son olarak da, Amik Gölü kurutulduktan sonra göçebe kuşların gelmediği bir bölgede, kuşların gelişini engeller diye havaalanı yapımı engellenmektedir. Her yönüyle, sadece basit tedbirlerle çözülebilecek, çelişkiler içerisinde kalmış bir idare aksamasının tezahürü olan bu engellerin kaldırılmasını Yüce Meclisin delaletiyle saygıyla arz ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kalkan.

Yasama dokunulmazlığıyla ilgili raporlar vardır; uzun olmaları sebebiyle takdimleri yapacak olan Sayın Divan Üyesinin, bunları oturarak okumasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1 ilâ 3 üncü sıralarında, Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyonun, bazı milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarına ilişkin raporları vardır; ayrı ayrı okutup, bilgilerinize sunacağım.

İlk rapor Karaman Milletvekili Sayın Hasan Çalış'ın yasama dokunulmazlığıyla ilgilidir.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/427) (S. Sayısı 446) (1)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça, 29.12.1999 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, İçtüzüğü'nün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 28.3.2000 günlü raporuyla, gerçeğe aykırı olarak (resmî rapor) hatıra binaen sağlık raporu düzenlemek suçu isnat olunan Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Karaman Milletvekili Hasan Çalış, komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

(1) 446 S. Sayılı Basmayazı Tutanağına eklidir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz, bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını; ancak, böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
ve Komisyon üyeleri

Muhalefet gerekçem:

Yasama dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair karma komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır:

1. Anayasal gerekçe,
2. Belirli objektif kısıtların uygulanamaması.

Anayasal gerekçe:

Anayasamızın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümlü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme, Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenlemeyle çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilal, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç isnatları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi, bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddialarıyla ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon, yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına, kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesinde karar verebilmelidir.

Objektif ölçülerin bulunmamasına ilişkin gerekçe:

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ilâ 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere; yasama dokunulmazlığının kaldırılması konusunda birtakım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte, eski Cumhuriyet Senatosu içtüzüğünde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi, bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

Sonuç:

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi ekrlelere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise, yasama dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasi nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin Meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını, bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa, kimilerinin, TBMM'yi yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi, milletvekiline, soruşturmadan kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu "Milletvekili seçilme yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili seçilemeyecek olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilal, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nın "Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler" başlıklı ikinci kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı, sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nın 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemler ile aynı yasanın 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar, milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı maddesine göre affedilmiş olsalar dahi, belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre yasama dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından, milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için, Anayasamızın 76 ncı maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının yasama dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygınlığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların, bu

ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayırımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki, ciddi olmamakla birlikte siyasi eylemlere aykırıdır. Öte yandan, böyle asılsız suç iddiaları vardır ki, üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddialarıyla ilgili olarak da yasama dokunulmazlığı kaldırılmalı, milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak, uygulamada, üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü maddesinde tanımlanan yasama dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp, yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi, kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddi ve manevi unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi, ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini, kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak, adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci maddesi, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde, ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla, iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenlemeyle, yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargıyla dengelenmesi, objektif kısıtlara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğünden, ilkesel olarak, yasama dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

Hüseyin Tayfun İçli
Ankara

Karşı oy gerekçemdir:

Karma Komisyon Başkanlığına

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımdan milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar, hiçbir mahkeme veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak yasama dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşünceler ile kullanılan oyların suç sayılamayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre yasama dokunulmazlığı “TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden sorumlu tutulamaması” ile “seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin,

Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamaması"dır.

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi, yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve "kannsuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz" şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı hukuk devleti ilkesi ile 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, yasama dokunulmazlığının "Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak" şeklinde düzenlenmesi, tarihf gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa'da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenlemeyle, adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması, Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, yasama dokunulmazlığının anavatani olan İngiltere'de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış, eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle, yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenlemeyle, bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapıncaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle, asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

Muhalefet şerhi:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyonu Başkanlığına

Halkın egemenliğinin tesis edildiği Türkiye Büyük Millet Meclisinin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin, saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk Milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için, sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının doğru olacağı düşüncesindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyorum, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş

İstanbul

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

İkinci olarak, Diyarbakır Milletvekili Sayın Salih Sümer'in yasama dokunulmazlığıyla ilgili raporu okutuyorum:

2. – *Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/428) (S. Sayısı: 447) (1)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça, 29.12.1999 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, içtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 7.3.2000 günlü raporuyla, Toplantı ve Gösteri Yürütüşleri Kanununa aykırı olarak yürütüş yapmak suçu isnat olunan Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer, komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz, bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağışıklıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını; ancak, böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacıyla yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan

Ertuğrul Yalçınbayır

Bursa

ve Komisyon üyeleri

Muhalefet gerekçem:

Yasama dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair karma komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır:

1. Anayasal gerekçe,
2. Belirli objektif kriterlerin uygulanamaması.

(1) 447 S. Sayılı Basmayazı Tutanağına eklidir.

Anayasal gerekçe:

Anayasamızın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenlemeyle çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile kaçakçılık, resmî ihale ve alım satıma fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi, bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddialarıyla ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına, kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

Objektif ölçülerin bulunmamasına ilişkin gerekçe:

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ilâ 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere; yasama dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte, eski Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

Sonuç:

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasî erklere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise, yasama dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalara bahanesiyle milletvekillerinin Meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını, bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtulmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'yi yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi, milletvekiline soruşturmada kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu "Milletvekili seçilme yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili seçilemeyecek olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsız-

lık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nın "Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler" başlıklı ikinci kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı, sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözetenek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nın 536 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemleri ile aynı yasanın 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar, milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı maddesine göre affedilmiş olsalar dahi, belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre yasama dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından, milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zıhna büründürmemek için, Anayasamızın 76 ncı maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının yasama dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygılığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların, bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayırımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki, ciddi olmamakla birlikte siyasi ekrere aykırıdır. Öte yandan, öyle asılsız suç iddiaları vardır ki, üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddialarıyla ilgili olarak da yasama dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak, uygulamada, üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü maddesinde tanımlanan yasama dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp, yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi, kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi, ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini, kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak, adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci maddesi, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde, ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenlemeyle yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargıyla dengelenmesi, objektif kıstaslara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümden, ilkesel olarak, yasama dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

Hüseyin Tayfun İçli

Ankara

Karşı oy gerekçesidir:

Karma Komisyon Başkanlığına

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımdan, milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar, hiçbir mahkeme veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak yasama dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşünceler ile kullanılan oyların suç sayılamayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre yasama dokunulmazlığı “TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden sorumlu tutulamaması” ile “seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamaması”dır.

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi, yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve “kannunusuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz” şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı hukuk devleti ilkesi ile 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, yasama dokunulmazlığının “Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak” şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa’da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenlemeyle adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, yasama dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere’de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış, eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle, yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona

ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenlemeyle, bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapılıncaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle, asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç
İstanbul

Muhalefet şerhi:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyon Başkanlığına

Halkın egemenliğinin tesis edildiği TBMM'nin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin, saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk Milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için, sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının doğru olacağı düşüncesindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyorum, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş
İstanbul

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Şimdi, Karaman Milletvekili Sayın Doktor Hasan Çalış'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına mütedair son raporu okutuyorum:

3. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/431) (S. Sayısı: 448) (1)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça, 14.1.2000 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen, Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, İçtüzüğü'nün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 28.3.2000 günlü raporuyla gerçeğe aykırı olarak sağlık raporu düzenlemek suçu isnat olunan Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Karaman Milletvekili Hasan Çalış komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır:

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağışıklıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını; ancak, böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için ol-

(1) 448 S. Sayılı Basmayazı Tutanağına ektir.

madığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan

Ertuğrul Yalçınbayır

Bursa

ve Komisyon üyeleri

Muhalefet gerekçem:

Yasama dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair karma komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır:

1. Anayasal gerekçe,
2. Belirli objektif kısıtların uygulanamaması.

Anayasal gerekçe:

Anayasamızın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenlemeyle çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile kaçakçılık, resmî ihale ve alım satıma fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi, bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddialarıyla ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon, yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına, kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

Objektif ölçülerin bulunmamasına ilişkin gerekçe:

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ilâ 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere; yasama dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte, eski Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi, bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

Sonuç:

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasî ereklere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise, yasama dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin Meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını, bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtulmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'yi yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi, milletvekiline soruşturmadan kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu "Milletvekili seçilme yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili seçilemeyecek olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nın "Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler" başlıklı ikinci kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı, sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nın 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemler ile aynı yasanın 537 ncı maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar, milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı maddesine göre affedilmiş olsalar dahi, belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre yasama dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için, Anayasamızın 76 ncı maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının yasama dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde ak-

lanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygılığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların, bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki, ciddi olmamakla birlikte siyasî ekrilere aykırıdır. Öte yandan, öyle asılsız suç iddiaları vardır ki, üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddialarıyla ilgili olarak da yasama dokunulmazlığı kaldırılmalı, milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada, üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü maddesinde tanımlanan yasama dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp, yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi, kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi, ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini, kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci maddesi, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olmaları hallerinde, Meclis Genel Kurul kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenlemeyle yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargıyla dengelenmesi, objektif kısıtlara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümden, ilkesel olarak, yasama dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

Hüseyin Tayfun İçli

Ankara

Karşı oy gerekçemdir:

Karma Komisyon Başkanlığına

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından, milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere'de düzenlenmiştir. Bu düzenleme "parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar, hiçbir mahkeme veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz" şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız kanunu ile bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun

olarak yasama dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşünceler ile kullanılan oyların suç sayılamayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre yasama dokunulmazlığı "TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden sorumlu tutulamaması" ile "seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamaması"dır.

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi, yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve "kannunsuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezazsız bırakılmaz" şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı hukuk devleti ilkesi ile 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, yasama dokunulmazlığının "Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak" şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa'da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenlemeyle adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, yasama dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere'de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenlemeyle, bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapıncaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle, asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

Muhalefet Şerhi:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyon Başkanlığına

Halkın egemenliğinin tesis edildiği TBMM'nin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin, saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk Milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın

kullanılabilmesi için, sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının doğru olacağı düşüncesindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyor, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş
İstanbul

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri, bu raporların tamamı, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dairdir. On gün içinde itiraz olunmadığı takdirde, İçtüzüğümüzün 133 üncü maddesi gereğince, bu raporlar kesinleşmiş olacaktır.

Şimdi, gündemin “Meclis Soruşturması Raporları” kısmına geçiyoruz.

20 nci Yasama Döneminde Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 56 arkadaşı tarafından verilen Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne 1996 yılında özürlülerin memurluğa alınması için açılan sınavda mevzuata aykırı ve usulsüz işlemler yapılmasına göz yumarak görevini ihmal ettiği ve kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 ıncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik eski Bakanı Mustafa Kul hakkında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğün 107 nci maddeleri uyarınca bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge ve (9/34) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonu raporu üzerinde görüşmelere başlayacağız.

VI. – GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI

A) GÖRÜŞMELER

1. – 20 nci Yasama Döneminde Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 56 Arkadaşı Tarafından Verilen Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne 1996 Yılında Özürlülerin Memurluğa Alınması İçin Açılan Sınavda Mevzuata Aykırı ve Usulsüz İşlemler Yapılmasına Göz Yumarak Görevini İhmal Ettiği ve Kötüye Kullandığı ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 ıncı Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı Mustafa Kul Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önerge ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/34) (S. Sayısı : 410)

BAŞKAN – Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyondan Gelen Diğer İşler” kısmına devam ediyoruz.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu raporunun görüşmelerine başlayacağız.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

4. – Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433)

BAŞKAN – Komisyon?.. Yok.

Hükümet... Yok.

Ertelenmiştir.

Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa Bir Geçici Madde Eklennesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

5. – "Ticaret ve Sanayi Odaları", "Ticaret Odaları", "Sanayi Odaları", "Deniz Ticaret Odaları", "Ticaret Borsaları" ve "Türkiye Ticaret Borsaları Birliği" Kanununa Bir Geçici Madde Eklennesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/641) (S. Sayısı : 484) (1)

BAŞKAN – Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, raporun okunup okunmamasının oylanması sırasında karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını -istenmiştir- arayacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... (MHP sıralarından "anlaşılmadı" sesleri) Raporun okunmasını kabul etmeyenler...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, gelmelerini bekliyorsunuz. Divan boşalıyor, dikkat etmiyorsunuz; şimdi geldi sayın üye.

BAŞKAN – Karar yetersayısı yoktur.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 16.02

59

(1) 484 S. Sayılı Basmayazı Tutanağına eklidir.

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 16.12

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Levent MISTIKOĞLU (Hatay), Burhan ORHAN (Bursa)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 111 inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum. 484 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

5. - "Ticaret ve Sanayi Odaları", "Ticaret Odaları", "Sanayi Odaları", "Deniz Ticaret Odaları", "Ticaret Borsaları" ve "Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği" Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/641) (S. Sayısı: 484) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Hatırlanacağı üzere, Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunun oylanmasında karar yetersayısı bulunamadığından ara verilmişti; şimdi oylamayı tekrarlayacağız.

Oylamayı, elektronik cihazla yapacağız.

Oylama için 5 dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı vardır; raporun okunması kabul edilmiştir.

Şimdi, tasarının tümü üzerinde gruplar adına ilk konuşma, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere, Aksaray Milletvekili Sayın Murat Akın'ın. (DYP sıralarından alkışlar)

Buyurun efendim.

Süreniz 20 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA MURAT AKIN (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonundan gelen 484 sıra sayılı tasarının geneli hakkında, Grubum adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 1 inci madde, tasarının esasını teşkil ediyor ve 2 nci ve 3 üncü maddeleri de, yürürlük tarihini ve yürütme organını belirlemektedir. O, esasını teşkil eden madde, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen depremler dolayısıyla, genel hayata etkili afete maruz kalan bölgelerde, oda ve borsa üyelerinin 25, 26 ve 56 ncı maddelerde belirtilen kayıt ücreti, yıllık aidat ve munzam aidatları ile oda ve borsaların, 28 inci maddede belirtilen, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine her yıl ödemeleri gereken yıllık aidatları, 31.12.2000 tarihine kadar

ertelemekte; yine, bu süre içerisinde aidat borçlarına gecikme zammının uygulanmaması ve söz konusu odaların, afetten önce meydana gelen borçlarının da bu tarihe kadar tehir edilip, gecikme zammı alınmamasını içermektedir.

Bilindiği üzere, deprem nedeniyle birçok insanımız canını, malını kaybetmiş, hatta birçok kataba ve köyümüz yerle bir olmuştur. Bu vesileyle, kaybettiğimiz, vefat eden insanlarımıza tekrar Allah'tan rahmet diliyor ve yakınlarına başsağlığı temennisinde bulunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kısa ismi TOBB diye geçmektedir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine, her şeyden önce, kurumsal bir kimlik kazandırmak gerekiyor. Son yıllarda meydana gelen siyasi, ekonomik ve teknolojik gelişmeler, dünyada, önemli bir değişim sürecinin başlamasına yol açmış; dünyadaki ekonomik rekabeti yoğunlaştıran bu süreci göremeyen ülkelerin, 21 inci Yüzyıldaki yarışta geri kalacakları da açıkça belli olmuştur. Bu yarışa katılmak, öntümlüze konulmuş bir seçenek değil, aksine, tarihsel bir zorunluluktur. Bu sebeple, ülkemizin, bu yarışta geri kalmaması için, herkesin, üzerine düşeni yapması gerekmektedir. Bu konuda, ülkemizin en büyük özel sektör kuruluşu olan TOBB'un (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin) önemli görevlerinden bazılarını, kısaca ifade etmek istiyorum:

Birincisi, TOBB, hızla gelişen ve değişen dünya ekonomisindeki gelişmeleri yakından izlemelidir.

İkincisi, âdeta bir think-tank kuruluşu gibi çalışarak projeler geliştirmeli ve sorunları çözmeye, yine, projeler üretmelidir.

Hükümetleri, doğru ekonomik politikalar geliştirmeleri yönünde teşvik etmeli ve yönlendirmelidir.

Çözüm bekleyen değil, çözüm üreten, bulan bir kuruluş olmalıdır.

Alınan hatalı ekonomik kararların düzeltilmesi için hükümetleri ve siyasîleri uyarmalı; bununla da yetinmeyip, çıkabilecek sorunları önceden görmelidir.

Ayrıca, Türkiye ekonomisindeki eğilimlerin zamanında tespiti ve ekonomik stratejilerin geliştirilmesi amacıyla dönük bilimsel araştırmaları teşvik etmeli, malî imkânları da bu yönde kullanmalıdır.

Ayrıca, öncelikle Türkiye'yi dıştından, Türkiye için öneri üreten, gelişmeleri takip eden bir kurum olmalıdır. İşte, böylece, TOBB'un fikirlerini, projelerini hiçbir hükümet sadece dinlemekle kalmaz.

Ekonomik gündemin gerisinde de kalmamak, ülke ve dünyadaki gelişmeleri yakından izlemek ve doğru bir biçimde kavramak için, TOBB'un kurulları sık sık toplanmalı, konseyler yasal yükümlülüklerini yerine getirmeli, ülke meselelerine çözüm üretmek için çalışmalıdır. Âdeta, bir konseyler meclisi oluşturulmalı; bu meclis, tıpkı oda meclislerinde olduğu gibi, hem faaliyetleri ibra etmeli hem de ülke ekonomisine yön verecek kararları tartışmalı, almalı, uygulamaya konulmasını takip etmelidir.

Konseylerin, özel sektörün sivil platformu olması sağlanmalı, yeni görev tanımları yapılmalı; konseyleri, âdeta, proje üreten proje üretim merkezleri haline getirmeli; konseylerin, sadece seçme hakkı olan, ama, denetleme hakkı olmayan yapısını da değiştirmelidir.

Değerli milletvekilleri, tüm bunların olması için, TOBB'un yeniden yapılandırılmasını, TOBB'a yeni bir kurumsal kimlik kazandırılarak bu kurumun ne olduğunu ve ne olması gerektiğini tartışmalıyız. Bunları yaparken, asla, birlik ve beraberliğimizi bozmalı, bu değişimin yapıl-

ması gerektiğini, hatta yapılacağını, sadece genel kurullarda söylem olmaktan çıkarıp, bunu fiiliyata dönüştürmeliyiz.

İçinde bulunduğumuz geçiş döneminde, yapılan yasama çalışmalarının yakın bir biçimde takip edilmesi hayati bir özel önem kazanmaktadır. Yasalarda yapılan, reform olarak nitelendirilen bir değişiklik, yeni sorunları beraberinde getirmekte. Burada sadece vergi kanunlarını ve sosyal güvenlik reformunu örnek olarak vermek yeterli olacaktır. Bu nedenle, TOBB, her yapısal reform konusunda ülkenin gerçeklerine uygun çözüm önerileri geliştirmek, yasal düzenlemelerdeki eksiklik ve yanlışları tespit ederek bunun düzeltilmesine katkıda bulunmak zorundadır. Kaldı ki, bazı düzeltmeler yapılırken yeni yanlışlıklar yapılıyor. Artık, yapılmış yasaları düzeltme devri çoktan geçmiştir. Vergi kanunlarında ve sosyal güvenlik reformunda olduğu gibi, burada, muhalefetin, söz konusu kanunların görüşüldüğü, müzakere edildiği safhada tenkitleri dikkate alınmadığı gibi, TOBB'un da, yani Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin de bu yönde yapmış olduğu hazırlıklar, yine, hükümeti uyarıcı mahiyette olmuş; ama, TOBB, ne yazık ki "beş hükümet yıktık, beş hükümet kurduk" demek suretiyle, bu yöndeki ciddi çalışmalarına gölge düşürmüş, TOBB'un da bu tenkitleri dikkate alınmamıştır. Çok enteresandır ki, TOBB'un genel kurulunda konuşulan husus budur. Yakın zaman önce yapılan genel kurulunda faaliyet raporu okunurken, yine, İstanbul Ticaret Odası Başkanı Sayın Mehmet Yıldırım'ın dile getirdiği gibi "TOBB Başkanı 'beş hükümet kurduk, beş hükümet yıktık' diyor; ama, esas, kendi faaliyet konularıyla ilgili Meclisteki müzakerelere aktif bir şekilde fikir üretmiyor" diye tenkit edilmiştir.

Yine, TOBB, tüm oda ve borsalarını bir bilgisayar ağıyla birbirine bağlayarak on-line bilgi alışverişini sağlamak zorundadır. Teknolojinin sağladığı nimetlerden yararlanmayan bu topluluğun, hizmet yarışında geri kalması, kaçınılmaz olacaktır.

Değerli milletvekilleri, TOBB, AB'yle ilişkilerde üzerine düşen görevi daha etkin bir biçimde yerine getirmeli, özel sektörün görüşlerinin müzakere masasında dikkate alınması için her türlü gayreti sarf etmelidir. Bu sebeple, AB'deki gelişmeleri daha yakından izlemek için Brüksel'de açmış olduğu ofisini yoğunlaştırmalı, AB'nin, teknik mevzuatına ilişkin uyum çalışmalarına daha etkin bir biçimde katılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, TOBB, üzerindeki ekonomik bütülmeyi engelleyen, sermaye birikimini yavaşlatan her türlü meseleye karşı hassas olmak ve bu konuda hükümetleri ve siyasileri uyararak ve kamuoyu oluşturmakla görevlidir. Yolsuzluklarla, popülist politikalarla, sorumsuz kamu harcamalarıyla olduğu kadar, sermaye birikimini engelleyen, rekabet gücümüzü zayıflatan uygulamalardaki hataların giderilmesi için de, açık tavrını, net bir biçimde saymalıdır.

Değerli milletvekilleri, 47 ülke arasındaki rekabet şartlarını en iyi gerçekleştiren ülkeler sıralamasında, bundan üç yıl önce 34 üncü sıradayken, 47 ülke arasında 42 nci sıraya düşmüş durumdayız; yani, serbest ekonominin, liberal ekonominin uygulandığını iddia ettiğimiz Türkiye'de, 47 ülkeden, üç yılda, 34 üncü sıradan, 42 nci sıraya düşmüş oluyoruz, yani, son 7 nci, baştan 42 nciyiz.

Değerli milletvekilleri, TOBB ürün borsaları, özellikle vadeli ürün borsaları, giderek güç kazanan Anadolu'nun ekonomik gelişmesi için hayati bir önem kazanmıştır. Kaldı ki, tarımın geleceği, tarımsal desteklerin yakından ilgili olduğu enflasyonla mücadele de buna bağlıdır. Diğer yandan, küçük ve orta boy sanayicilerin finansman ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayacak bir Anadolu menkul kıymetler borsası oluşturulması için, daha aktif bir çalışma yapması gerekmektedir.

Ayrıca, doğru dürüst bir sanayi envanteri olmadan, önüne gelen herkese teşvik veren teşvik sistemi değiştirilmeli, teşvik sistemi içinde TOBB'un yer alması mutlaka sağlanmalıdır. Tüm oda

ve borsaların katılımıyla yapılacak envanter çalışmasında -desteğiyle ilgili- sağlıklı ve dengeli bir sanayileşme ve teşvik stratejisinin oluşturulmasına, TOBB, aktif bir biçimde katılmalı; birlikleri, âdeta Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü, hatta bir DPT gibi çalışmalı; geliştirdiği ekonomik model ve stratejileri içeren programları, bu kurumlara vermelidir.

Sanayici potansiyeli -suçlu sanayi ise- çevrenin ve tarımın düşmanı gibi gören mevzuat, sanayileşme önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. TOBB, bu konuda mevzuat çalışmalarını hızlandırmalı ve sanayicilerimizin önünü tıkayan bu engelleri ortadan kaldıracak hazırlıkları bir an evvel Meclise getirmeli, Meclis komisyonlarına intikal ettirilmeli, komisyonlar da bunun üzerinde gerekli çalışmaları yaparak, Genel Kurulda müzakeresi yapıp, en kısa zamanda kanunlaşması sağlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, günümüzde siyaseti sivil toplum kuruluşlarının faaliyet alanı dışında bırakan zihniyet tüm dünyada kalkmıştır. Bir ülkede demokratikleşme, siyasetin, toplumun her alanında üretilmesiyle sağlanabilir; ancak, bu sözlerden, TOBB'un günlük siyasetin içerisine girmesinin savunulduğunu ifade etmiyorum. Üyelerinin arasında, doğal olarak, tüm siyasi eğilimlerin yer aldığı bir sivil toplum kuruluşu olarak TOBB, partilerüstü kalarak; yani, hükümetler yıkıp, hükümetler kurarak değil, tüm partilere eşit mesafede durmalıdır. Bu, bir denge unsuru olarak sağlamak için, ne şiş yansın ne kebab diye değil, günlük siyasi çekişmelerin ve partilerarası iktidar yarışının TOBB' u görevlerini yerine getirmekten alıkoymaması için yapılmalıdır.

TOBB, kuşkusuz, hükümetlerin yaptıkları hataları eleştirecek, doğru kararlarını ise destekleyecektir; ancak, tüm bunları yaparken yanlışa düşülmemelidir. Hükümet politikalarını desteklemekle, bir devlet kuruluşu gibi çalışmak arasındaki ince çizgiye dikkat edilmelidir; aksi takdirde, TOBB bir sivil toplum kuruluşu olma özelliğini ve niteliğini kaybedebilir.

Bir toplum kuruluşunu sivil yapan şey, yöneticilerinin devletçe atanmıyor olması değildir. Bir toplum kuruluşu, temsil ettiği kesimlerin menfaatlarını her iktidar karşısında müdafaa edebilir, gücünü bu nedenle tabanından alıyorsa, sivil sıfatını kazanır.

Değerli milletvekillerim, bu nedenle, TOBB partilerüstü bir anlayışla tüm siyasi iktidarlara karşı eşit mesafede durmak zorundadır.

TOBB gibi bütütk ve güçlü bir kuruluş, ülkemizin içinde bulunduğu sorunlara çözümler üretmek ve iktidarlara bu çözümleri benimsetmek için ihtiyaç duyacağı güçlü kendi tabanından almalıdır.

Türkiye'nin 21 inci Yüzyılda lider ülke konumuna yükselmesi beklenmekte, bunun için ise, Türkiye'den öncelikle demokratikleşme yönünde adımlar atması istenmektedir. Demokrasi, yeni fikirlerin ortaya çıkmasına, yeni liderlerin kendi vizyonlarını hayata geçirmelerine de fırsat sağlar. Bu nedenle, demokrasi, sadece siyasete ve partilere değil, tüm sivil toplum kuruluşlarına da gereklidir. Ülkemizin en büyük özel sektör kuruluşu olan ve 1 milyon üyesiyle ülke ekonomisinde bütütk rol oynayan bir sivil toplum kuruluşu olarak TOBB, bu sürecin dışında kalmamalıdır. TOBB'da, gerçekleştirilmesi gereken tabandan daha fazla katılım ve paylaşım sağlanmalıdır; yani, TOBB'da demokrasinin sözde değil, özde hayata geçirilmesi sağlanmalı, bu kuruluşta tabandan gelen görüş ve öneriler zamanında dikkate alınmalı, tabandan çıkan farklı seslere tahammül edilmesi, tabandan gelen talepler farklı yorumlanmamalıdır.

Değerli milletvekilleri, aksi halde, o kuruluşta birlik ve beraberlikten, çoğulcu ve katılımcı demokrasiden söz etmek zorlaşır. TOBB, eğer kendinden bekleneni yerine getiremiyor, ekonomik kararlarda yeterince yetkili olamıyor, ülke ve dünyadaki gelişmeleri görüp ona uygun politikalar geliştiremiyorsa, artık, yerinden bir planlama yapılması zamanı gelmiş demektir. Eğer bugüne kadar

yapılanları yeterli görürsek, dünyadaki değişimin, ülkeler, kurumlar ve kişilerin önünde duran çı-tayı ne kadar yükselttiğini göremeyiz. O halde, demokratikleşmeye ve yeniden yapılanmaya önce-likle kendi evimizden başlamak, tabanın görüş ve önerilerinin yönetimde temsil edilmesini sağla-yacak mekanizmalar oluşturmak, TOBB'a yeni bir kimlik kazandırarak 21 inci Yüzyılın TOBB 'unu oluşturmak gerekmektedir.

Burada asıl mesele, Türk özel sektörünün ve onun temsilcisi olan yüce kurumdaki değişimin yaşanmasıdır. Yine, asıl mesele, TOBB' u kimin yöneteceği değil, TOBB' un nasıl yönetileceğidir. TOBB' a yeni bir görev tanımı, yeni bir kurumsal kimlik kazandırılmalıdır. Bunun için de, devle-tin bütünüyle değişerek yeniden yapılanmasını isteyen bizler, önce kendimiz milletvekilleri ola-rak değişmeliyiz. Tüm bu değişimi gerçekleştirmek için, önce, zihniyet devrimini gerçekleştirmeliyiz.

Değerli milletvekillerim, bütün bu zorlukları tespit ettiğimizde, TOBB hak ettiği etkinlik dü-zeyine gelecek ve TOBB' un üyesi, gerektirdiği görev ve sorumluluktan da hiçşüphesiz kaçmaya-caktır. Aksi halde, sadece şikâyet etmeye devam ederiz; bundan da, önce ülkemiz, sonra hepimiz zararlı çıkarız.

Son olarak, Odalar Birliğinin seçim sistemiyle ilgili düşüncelerimi ifade etmek istiyorum. Odalar Birliğinin seçim sistemi, her genel kurulda tekrar tekrar gündeme gelir, zaman zaman söz-ler verilip, delege bazında seçim yapılması doğrultusunda, o zamanki oda başkanları sözlerde, va-atlerde bulunur; ancak, bu vaatler, sözler, hiçbir zaman yerine gelmez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akın, lütfen toparlayınız.

MURAT AKIN (Devamla) – Şimdi, burada, seçim sisteminin Ahmet'i Mehmet'i seçmesinden önce, bu sistemin, TOBB' daki seçim sisteminin ne kadar demokratik olduğunu ortaya koymamız gerekir.

Delege bazında seçimin neden demokratik, neden antidemokratik olduğunu gelin, örnekle ko-nuşalım: Bugün, 11 sanayi odamız, 77 delegemiz var; 30 konsey üyesi seçiyorlar. Yıllardır tesis edilmiş olan centilmenlik anlayışını çerçevesinde, 11 odanın da, delegeleri nispetinde konseyde temsil edilmesi sağlanmaktadır; yıllardır, bu konuda, Sanayi Konseyinde en ufak bir gürtütlü çık-mamaktadır. Bu nedenle, sanayi odası başkanlarını, huzurunuzda tebrik ediyorum.

171 ticaret ve sanayi odamızda 322 delege vardır. Bu 171 odamızı baştan aşağıya alfabetik sı-rayla yazsak, 1' den 30' a kadar 30 konsey üyesi aldığımız zaman, 141 ticaret ve sanayi odası bu işin dışında kalır. İşte, bu, hatalıdır. Aynı durum, ticaret odaları için de, ticaret borsaları için de geçer-lidir. Deniz ticaret odası olarak 2 odamız var; ama, biri konseyde temsil edilmiyor. Buradaki me-selenin tespitini çok sağlıklı yapmak mecburiyetindeyiz. Mesele, odalar birliğinin bu değişim süre-ci içerisinde, 21 inci Yüzyılın odalar birliği oluşturulurken, her şeyin, baştan aşağı, günün şartları-na göre ve öntümüzdeki günleri de dikkate alarak yapılması meselesidir.

Birliklerdeki seçim sistemi hiçbir yerde yoktur. Dolayısıyla, genel kurul bazında yapılacak bir seçimin daha demokratik olacağını, genel kurulda seçilmiş olan bir yönetimin de çok daha güçlü olacağı inancını ifade etmemiz doğru olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümleler için...

22 dakikadır konuşuyorsunuz Sayın Akın.

MURAT AKIN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, biraz önce de ifade ettiğim gibi, odalar da demokratik bir ortamda seçim yapılmadığı ortada. Oda ve borsaların hükümete verdiği desteğin de hukukî veya sivil yönlü tartışılabilir.

Esnafımızın durumu malum, odalarımızın durumu malum, çiftçilerimizin durumu malum. Geçen, esnafımızla ilgili bir konuşma yaptım; Aksaray’da -Ziya Mercanoğlu- esnafın siftah yapmadığından bahsetmedin dediler. Hakikaten, esnafımız da çok zor durumda.

Odaların meselelerini müzakere ederken, bu esnafın durumu ne olacak, çiftçinin durumu ne olacak; esaslı bir kanun tasarısının burada müzakereye açılması temennisiyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akin.

Gruplar adına, başka...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Fazilet Partisi Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan konuşacaklar Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ayhan. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika efendim.

FP GRUBU ADINA CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 484 sıra sayılı kanun tasarısının geneli üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum ve hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Bu kanun tasarısı, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa bir geçici madde eklemekte; bu odaların üyelerinin ve odaların da TOBB’a olan aidatlarının ödenmesini 2000 yılının sonuna kadar ertelemektedir. Deprem bölgesi içindir bu erteleme; deprem öncesi olan borçlar ve depremden sonraki olan borçları ertelemektedir.

Tabii, hemen bu tasarıya baktığımız zaman bir mühim eksiklik var. Deprem bölgesinde yüzbinlerce esnaf var, bunların TESK’e olan aidatlarının da aynı şekilde ertelenmesi gerekir. Herhalde, bu, bir zühul olarak buraya koyulmamış; hükümet ve komisyon, zannedirim, bunu bir önergeyle telafi edecektir. Deprem bölgesindeki yüzbinlerce esnafın, kendi odalarına ve odaların TESK Genel Merkezine, Esnaf Odaları Konfederasyonu Genel Merkezine olan aidatlarının da, aynı şekilde cezasız olarak ertelenmesi gerekir; doğrusu budur, hakkaniyete uygun olan budur. Deprem bölgesinde bir tüccar ve sanayici aidat ödemekte zorlanıyorsa, esnaf, daha da çok zorlanmaktadır, bu eksikliğin tamamlanması lazım.

Burada getirilen geçici madde 1’le “27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi süre bitimine kadar geçerlidir” diye burada bir hüküm getirilmektedir; yani, bu süre uzatılmaktadır; doğal afetlerle ilgili Bakanlar Kurulunun yetkisi uzatılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, sürenin ne kadar uzatılacağını göremedim. “...Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi süre bitimine kadar geçerlidir” denilmekte; yani, getirilen bu aidatlarla ilgili tecilin, geciktirmenin, bu yetki kanunu süresince uzatılması hükmü getirilmektedir.

Tabii, deprem bölgesiyle ilgili getirilen bu tedbir için hükümete teşekkür ederiz. Ancak, tabii, deprem bölgesinin sıkıntısı sadece aidatlar meselesi değildir; deprem bölgesinin had safhada sıkın-

tısı vardır. Değerli arkadaşlar, deprem bölgesinin bir milletvekili olarak biz, bunu, her gün yaşıyoruz; orada yaşıyoruz, burada yaşıyoruz. Başlangıçtan beri de, hükümetin, maalesef, bu meseleyi ciddi tutmadığını görüyoruz.

Bu bölgedeki meseleler, sıkıntılar nedir; bölgedeki sıkıntıları alt alta yazarak sıralarsak, bölgede baştan beri yapılan hatalar var. Nedir bunlar; mesela bölgede evi yıkılanlara, hak sahibi olanlara, belediye bölgesinde 6 milyar lira, köylerde 3,5 milyar lira veriyoruz. Ben, bu bölgenin milletvekiliyim; yani, bu bölgede köy evi ile şehir evi arasında fark yoktur; Bursa'da olmadığı gibi, Adapazarı'nda da yoktur, Manisa'da da yoktur, İzmir'de de yoktur; yani, bu bölge, Kocaeli, Sakarya ve Bolu'daki köy evleri ile şehirler arasında fark yoktur, bilakis köylerde inşaat daha pahalıdır. Niye; çimento, demiri, tuğlayı, diğer malzemeyi, ustayı, vasıflı işçiyi şehirden getireceksiniz, onun için köylere yapılan bir haksızlıktır bu; 3,5 milyar, 6 milyar farkının giderilmesi lazım; bir.

İkincisi, bu miktarlar tespit edildiği zaman 1999 yılının ağustos-eylül ayları idi. Şimdi, aradan on ay geçti. İnşaat maliyetleri, elbette, o zamandan bu zamana, neresinden bakarsanız bakınız, yüzde 50-60 mertebesinde arttı. Bu miktarların da, inşaat maliyetlerindeki Bayındırlık Bakanlığı birim fiyatları esas alınarak, aynı şekilde revize edilmesi, bunun hükümet tarafından ilan edilmesi lazım. Evini yapacak olan ve ev inşaatına hazırlık yapan kişilerin hak sahibi oldukları bu rakamların, günün şartları ve enflasyona göre tekrar ayarlanması lazım. Bu da bir diğer husus deprem bölgesinde.

Tabii, deprem bölgesi, bir sanayi ve ticaret bölgesi olduğu için, buralarda çok katlı binalar var. Şimdi, yapılan genel jeolojik etütler ve bölgede yapılan zemin araştırmalarıyla, deprem bölgesinde yer yer yaygın olarak 2 kata müsaade edilen bir yeni imar düzeni olacak; görünen budur. Şimdi, bu bölgelerde 2'den fazla katı olan -veya 3 kata müsaade ettiyseniz- 3'ten fazla katı olan; 4 kat, 5 kat, 6 kat, 7 kat binalar var. Bu binalar ikinci bir büyük depremde -Allah korusun- bir büyük felaketin ve facianın ana sebebi olarak ortada duruyorlar. Yani, bu bölgelerde bu fazla katların indirilmesi lazım, fazla katların taşlanması lazım, bunun kararının verilmesi lazım. Biz, bunu, 10 aydır konuşuyoruz; ama, hükümetten daha bir cevap alamadık bu istikamette. Ne yapılacaksa bunun kararının verilmesi lazım ve yıkılan katların sahiplerine de hak sahibi olarak, afet konutu inşa edilip verilmesi lazım. Bir mesele de budur.

Tabii, diğer bir mesele de, bu bölgede -deprem bölgesinde- 283 000 konut hasar görmüştür. Bunun 91 000'i ağır hasarlı -yıkıktır- 89 000'i orta hasarlıdır, 103 000-104 000'i de hafif hasarlıdır. Şimdi, sadece ağır hasarlı binaları alsak, 90 729, yani 91 000 bina. Bölgede hak sahibi yapılan ise 42 714'tür. Bunlar Bölge Afet Koordinatör Valiliğinin bize verdiği, brifingte ifade ettiği rakamlardır, buradaki belgedeki rakamlardır. Baktığımız zaman takriben bölgede 48 000 bin konut açığı doğmaktadır. Bunlar 5 ilidedir; Bolu'da, Düzce'de, Sakarya'da, Kocaeli'de ve Yalova'da. 48 000 konut açığı demek, bölgede çalışacak olan öğretmen, doktor, sanayici, usta, mühendis, meslek sahibi, tüccar, her ne vasıfta olursa olsun, bölgede çalışacak olan 48 000 aile kiralık ev bulamayacak demektir. Bu konut açığının kapanması lazım. Bu, öntümüzde duran temel meselelerden biridir. Bunu da, biz, on aydır, bu kürsüye her çıkışımızda veya basın toplantısında hükümete duyurmaya gayret ediyoruz; ama, bugüne kadar bu istikamette bir karar ve tavır alınmamıştır. Bölgedeki bu 48-50 000 konut açığı kapatılmazsa, bölgede çalışacak kamu görevlisi de bulamazsınız, kaçar; bölgede sanayi çöker, iş hayatı çöker, bölge eski haline bir türlü dönemez. Onun için, çözüm olarak hükümetin yapması gereken, sıratla, bölgede, evini inşa edecek olanlara -kooperatif olarak, ferdi olarak- arsa tahsis eden bir proje geliştirmesidir. Tabii, Arsa Ofisini devreye sokması lazım. Bölgede Toplu Konut İdaresinin, satmak veya kiraya vermek üzere, bu 48-50 bin konut açığını kapa-

tacak projeleri başlatması lazım. Yine, Toplu Konut İdaresinin, tahsis edilecek olan arsalarda ev inşa edecek olan kooperatifleri özel bir proje halinde destekleyip, bölgede -tekrar ifade ediyorum- 48-50 000 konut açığının kapatılması lazım; yoksa, bölge, hiçbir zaman iktisadî yönden canlanamaz. Bu desteğin bölgeye verilmesi lazım.

Bölgede bir diğer mesele de, 14 520 işyeri ağır hasarlı, 13 585 orta hasarlı, 13 000 kıtsur işyeri de hafif hasarlı olmak üzere, bölgede toplam 41 243 işyeri hasar görmüştür. Bu işyerleri ne olacak; bunlar için nasıl bir destek programı yapılacak? Erzinan'da, Dinar'da, birçok yerde, Dünya Bankası kredileriyle, Hazinesin, Hükümetin destekleriyle bu işyerleri inşa edildi. Şimdi, Sakarya halkı bekliyor, Adapazarı halkı bekliyor, Gölcük halkı bekliyor, Derince halkı bekliyor, Düzce halkı bekliyor; bu yıkılan işyerleri için hükümet ne yardım yapacak?.. Tabii, depremden sonra bunlara 300 milyon, 500 milyon gibi böyle çerez parası gibi bir para dağıttı; bunun hiçbir manası yoktur. Burada yapılması gereken, yıkılan konutları hak sahipleri için nasıl inşa ediyorsak, bu yıkılan işyerlerini de inşa edip, belli bir vadeyle -ki, 7269 sayılı Kanunda vardır bu- geri ödenecek şekilde hükümetin acele tavrı alması lazım. Bakın, depremden bu zamana tam 10 ay geçti, hâlâ hükümet kış uykusundadır, hâlâ hükümet bölgedeki felaketi bir türlü kavrayamamakta ve yönetememektedir; hükümet, maalesef, acz içindedir; bunu ifade edeyim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, hükümetin, bu yıkılan işyerleri için ne yapacaksa, ortaya koyması lazım. Bu insanların sermayesi kayboldu, malları gitti, tezgâhları gitti; bunlara kredi desteği verilmesi lazım. Biraz önce Kocaeli Ticaret Odası Başkanı Nihat Beyle görüştüm; bölgeye giden bütün kredi 7,3 trilyon lira; halbuki, bölgenin gördüğü hasar, bölgedeki 17 000 işyerinin toplam hasarı 213 trilyon liradır. Hükümet, 213 trilyon lira hasarı olan bir bölgede, ticaret ve sanayi erbabının bu hasarını eğer 7 trilyon lirayla aşacağını zannediyorsa, fevkalade büyük hata içerisinde. Aynı şeyi Sakarya için de söylüyorum. Adapazarı, en büyük hasar gören yerlerden biridir. Adapazarı'na verilen, bu zamana kadar Sakarya'ya verilen bütün kredi 11 trilyon liradır; ama, Sakarya'nın beklediği, en azından, acil 25 trilyon liradır ki, bu bölgede hasar gören 11 000 işyerinin yarısı sarılabilir.

Tabii, Sakarya esnafı miting yaptı. Sakarya esnafı feryat ediyor, Kocaeli esnafı feryat ediyor, Gölcük feryat ediyor, Derince feryat ediyor; yakında, korkarım, bu feryat, artık, kulaklarımızın zarını patlatacak şekilde Ankara'ya kadar gelecektir. Çeşitli toplantı ve gösterilerle, vatandaş, hükümetten, hukukunu koruyacak, haklarını koruyacak ve yaralarını saracak olan tavırları açıkça almasını isteyecektir.

Değerli arkadaşlar, tabii, bölgenin başka sıkıntıları da var. Bakın, baştan beri söylüyoruz: Erzinan, Tunceli ve Gümüşhane depreminde bu bölgelere uzun vadeli vergi muafiyeti getirildi; biz, bunu bu bölge için de istiyoruz. Gelir ve Kurumlar Vergisi için, bölgede, en az üç yıl muafiyet getirilmesi lazım; ama, hükümet, maalesef, bunu yapmadı. Sadece mücbir sebep addederek, Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerini, beyanname vermeyin, verginizi ödemeyin diye bekletiyor; ama, ne kadar bekletecek, önümüzde ne var, bir yıl mı var, iki yıl mı var, üç yıl mı var; hükümetin bunu açıklaması lazım ki, esnaf, sanayici ve tüccar, yıkılan bu işyerlerini kendi özkaynaklarıyla onaracağı bir programa girsin. Siz, bir ay sonra, iki ay sonra, ver bakayım vergileri dersiniz, ikinci bir depremle burayı yıkarsınız. Onun için, hükümetin, üç yıl için, bu bölgeye vergi muafiyetini getirmesi lazım; bunu, biz, Erzinan depreminde de uyguladık.

Değerli arkadaşlar, bölgede, Bağ-Kur ve SSK primlerinin de üç yıl için alınmaması lazım, affedilmesi lazım; bunu, defaatle, bu kürstüden de ifade ettik. Bölge komaya girmiştir. Bölge üreten bir bölgedir. Marmara Bölgesi, kazanan, üreten, geçinen ve devlete vergi veren bir bölgedir. Şim-

di, bölge, ağır bir ameliyat geçirdi. Deprem felaketini hep beraber gördük, yerinde gördük, televizyonlarda gördünüz, bütün dünya gördü. Komadaki bir insanın üzerine bu yük vurulmaz. Bırakın, Bağ-Kur primlerini, SSK primlerini üç yıl erteleyin, üç yıl sonra bölge ayağa kalkınca, ne yük vuracaksınız vurun sırtına; bunu öder, bölge ödemeye alışıktır. Bölge, kazanan, ödeyen, çalışan, geçinen bir bölgedir değerli arkadaşlar; ama, maalesef, hükümete bunu da yaptıramadık.

Tabii, bölgede bir başka sıkıntı da şudur: Bölgede temel iktisadî faaliyetleri sürdüren, mesela, Adapazarı için söylüyorum; vagon fabrikası var, şeker fabrikası var, Et-Balık Kurumu var, Türkiye Ziraat Donatım Kurumu var. Bunlardan bir tanesi traktör imal eder; bunlardan bir tanesi, 1 100 000 tona kadar pancar işleyecek kapasiteli büyük bir şeker fabrikasıdır; bunlardan bir tanesi, 12 milyon nüfuslu İstanbul'u da besleyen büyük bir Et-Balık Kurumudur; bunlardan bir tanesi, Türkiye vagon sanayiidir, TÜVASAŞ'tır. Tabii, vagon sanayii ve şeker fabrikası bölgede ağır hasar gördü. Şimdi, bunların süratle inşa edilmesi lazım, çalışır hale getirilmesi lazım. Şeker fabrikası için söylüyorum, tabii, ağustosta olan bir depremden sonra, 1 Ekim 1999'da geliştirilmesi pratikte mümkün olmazdı. Aralık ayında Adapazarı Şeker Fabrikasının genel kurulu yapıldı Ankara'da; bizzat ben de katıldım, ilin diğer milletvekillerinden Nevzat Ercan arkadaşımız da, Nezir Aydın arkadaşımız da katıldı. Orada sorduk: Depremden sonra, aralık ayına kadar dört ay geçmiş, ne yaptınız; hiçbir çalışma yok. Niye yapmıyorsunuz; para yok diyor Şeker Şirketi. Kim diyor; hükümet diyor. 20 trilyon lira harcanacak, Adapazarı Şeker Fabrikası çalışır hale getirilecek.

Ardından, bu geçtiğimiz nisan ayında, KİT Komisyonunda, yine, Adapazarı Şeker Fabrikası hesapları görüldü. Bizzat katıldım; Nevzat Ercan Bey de vardı, diğer milletvekili arkadaşlarımız da vardı. "Ne yapıyorsunuz" dedik; hiçbir şey yok. Orada ifade edilen: Bu fabrikanın yerini şeker deposu yapsak, buraya başka bir şey kursak; marmelat fabrikası şu bu, ne olursa olsun... Dedik ki: "Siz, bizi oyalamayın, Sakarya halkını da oyalamayın, aldatmayın. Hükümet olarak sizin niyetiniz, bu şeker fabrikasını kapatmak..." Ama, biz de, Sakarya halkı olarak, bu kapatmanın cezasını, bu hükümete misli misli de ödetiriz; onu söylüyorum.

Aslında, Sakarya'nın bütün çiftçilerinin, bir muhteşem mitingte, hükümete sesini duyurması lazım. 1953'te yapılan ve Osmaneli, Bilecik, Bolu, Düzce, Sakarya yörelerinin aşağı yukarı 1 milyon 100 bin ton pancarını işleyen, bölgede küspesiyle hayvancılığı destekleyen, besiciliği destekleyen bir büyük sanayi tesisinin sudan sebeplerle kapatılmasını hiç kimse kabul edemez. Hükümetin de bu kararından vazgeçmesini diliyorum. Ben, burada, Sanayi ve Ticaret Bakanı arkadaşımıza defaatle sordum, cevap vermediler. Ben inanıyorum, kendileri de burayı açmak istiyordur; ama, bu siyasî iradeyi ortaya koyup, bu şeker fabrikasının açılması lazım.

Adapazarı'ndaki vagon fabrikası, 1950'nin fabrikasıdır. Hasar görmüş. Aşağı yukarı 60-70 trilyon lirayla hem modernizasyon yapılacak, yenileme yapılacak hem de hasar giderilecek. 2000 yılı için 4,5 trilyon-5,5 trilyon para istenilmiş Ulaştırma Bakanlığından, verdikleri sadece 500 milyar liradır. Yani, hükümet deprem bölgesini gözden çıkarmış gibi görünüyor.

Yine, hükümete teklifimiz, Et-Balık Kurumu ile Ziraat Donatım Kurumunun özelleştirilmesinden vazgeçin, bunları şimdilik gündemden çıkarın. Bölgenin iktisadî faaliyetlerinde bunların mühim ağırlığı vardır. Bu iki işletmenin de, bu iki fabrikanın da devam etmesi lazım; zira, bugüne kadar özelleştirilen bütün Et-Balık Kurumları kapatıldı, bunların arsaları kullanıldı ve o bölgelerde de hayvancılık yskıldı. Bugün, hayvancılığın tepetakla olmasındaki diğer birtakım sebepler yanında, aynı zamanda et balık kurumlarının kapatılması vardır. Et balık kurumları 1960'lı yıllarda, 1970'li yıllarda inşa edilirken, Doğu Anadolu'da, İç Anadolu'da, Güneydoğu Anadolu'da, Türkiye'nin her tarafında bunların bir regülasyon görevi vardı, piyasa belirleme görevi vardı. Erzurum'da, Kars'ta,

orada veya burada, hayvancılığın olduğu bölgelerde eğer, piyasa daraldığı zaman, besici bunalmışsa, besleyemeyecek hale gelmişse, piyasada ihracat azalmışsa, tıkanmışsa, et balık kurumları bunları alır, işler, pazarlar ve desteklerdi. Bu, o bölgelerde yaşayan milyonlarca insanın geçinebilmesi için sosyal bir transferdir; ama, maalesef, bu kombinaların hepsi kapandı, önce özelleştirildi, sonra da kapandı ve hayvancılık da bugün Türkiye'de perişan haldedir. Bu bölgenin meseleleri bunlardır.

Değerli arkadaşlar, tabii, bölgeye yapılan bir haksızlık daha var, çok apaçık bir haksızlık. Bakın, Erzincan-Tunceli depremde hayatını kaybedenlerin yakınlarına -o zaman ödenen parayı, o zamanki kurdan çevirdiğiniz zaman- 7 041 dolar ödemişiz; ama, Marmara Bölgesi depremde de hayatını kaybedenlerin yakınlarına 1 600 dolar ödemişiz; yani, hükümet, ne sebep varsa, bölgeye üvey evlat muamelesi yapmaktadır.

Değerli arkadaşlar, tabii, bir diğer husus da; bölgenin belediyelerinin altyapı meselesidir. Tabii, şehir ve kasabalarda kanalizasyon şebekeleri, yollar, içmesuyu şebekeleri harap olmuştur. Bunların süratle inşa edilip, bölgede yaşanabilir bir hayatın geri getirilebilmesi lazım; ama, şimdi size ifade ediyorum; bakın, depremden on ay geçti, daha Gölcük'ün içmesuyu şebekesi ihale edilmedi. Depremden on ay geçti, Gölcük'ün kanalizasyonu ihale edildi, daha müteahhidi başlamadı. Depremden on ay geçti, Adapazarı'nın her tarafı toz topraktır, yaşanmaz haldedir, her taraf -affınıza sığmıyor- lâğım çukurları halindedir; niye; kanalizasyon şebekesi harap olmuş, on ay geçmiş, hükümet 40 tane müteahhide ihale etmiş, içinde tekstilcisi var, boruyu hiç görmemiş müteahhitler var, bu işleri hiç yapmamış müteahhitler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen toparlayınız.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Evet, bu işleri hiç yapmamış insanlar var. Tabii, mesleğe onlar da girsin. Meslek, bir kast değildir, kapalı değildir; ama, böyle acil bir projede, mühim bir projede, büyük bir projede, sizin, fevkalade profesyonel müteahhitlerle, teçhizatı olan, vinci olan, imkânı olan, tecrübesi olan, ekibi olan, takımı olan insanlarla gidip bölgeyi ayağa kaldırmanız lazım.

Burada mesele para meselesi değildir. Biz bu bölgede zamanla yarışmaya mecburuz. Bölge yıkılmış bölgedir, bölgeyi tekrar ihya etmek için bu fedakârlığı, bu dirayeti hükümetin göstermesi lazım.

Bakın, depremden sonra on ay geçti, daha kalıcı konutların inşaatı başlamadı; Gölcük'te başlamadı, Sakarya'da başlamadı. Altyapı çalışmaları ihale edildi, bölge halkı önümüzdeki kış tekrar çadırlarda ve barakalarda geçirecek. Bölge kültürü, 25 metrekare, 30 metrekare barakada, çadırdada, bir yılı, iki yılı geçirmeye müsait değildir; bölgedeki hayat seviyesi, geçim seviyesi buna müsait değildir. Bölge boşalıyor. Sadece Sakarya'dan, Adapazarı'ndan 100 000 nüfus bölge dışına kaçtı gitti. Diğer illeri de dikkate alırsanız, bölge iktisaden çökmüştür; tekrar canlanabilmesi için kalıcı konutların süratle inşa edilmesi lazım; ama, maalesef, hükümet baştan beri bu işi kavrayamadı.

Bakın, biz 9 Eylülde Başbakanı ziyaret ettik, Sakarya'nın 6 milletvekili olarak gittik, diğer illerin milletvekilleri de gittiler Başbakana. Mayıs ayında valiyle, ilin özel temsilcileriyle, meslek odalarıyla beraber tekrar gittik; ama, maalesef hükümete duyuramıyoruz. Bizim, 9 Eylülde, depremden yirmi gün sonra Başbakana gittiğimiz zaman söylediklerimizi on ay sonra tekrar yaşıyoruz.

Söylediklerimizde bir tek şey var, temel meseledir, bölgeye bir koordinatör bakan tahsis etmesi lazım. Hükümetin yapacağı, dirayetli, kabiliyetli, bilgili bir bakanı deprem bakanı olarak bölge-

ye tahsis edecek. Bölgenin değerli valileriyle, bürokratlarıyla meseleleri çözemezsiniz. Meselenin içine siyasi iradeyi koymazsanız hiçbir şeyi çözemeziz, gelecek sene bu vakit yine burada bölgenin ıstıraplarını bu kürsüden ben konuşurum, siz dinler, Türkiye de dinler ve maalesef bölge meseleleri çözülmemiş olur. Hükümetin bu yanlışlarının süratle giderilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen... Son cümleiniz için mikrofonu tekrar açıyorum.

CEVAT AYHAN (Devamla) – 40 000 nüfusun yaşadığı Serdivan Belediyesinin, maddî bir hatayla, belediye gelirleri katsayısı unutulmuş, şubat ayında çıkan karamameye konulmamış, hâlâ konulmadı. Ben bunun hesabını veremiyorum. Maddî hata varsa ertesi gün düzeltirsiniz. Nasıl bir aczdır, nasıl bir becerisizliktir! Hükümetin bu halini, doğrusu, endişeyle takip ediyorum.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

Grup adına kim konuşacak efendim?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Grup adına değil; Sayın Cevat Ayhan Beyin bir talebi oldu; izin verirsiniz, iki dakika, yerimden, onunla ilgili bir bilgi vermek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Grup adına konuşma hakkınız var efendim; buyurun, grup adına konuşun.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Yerimden konuşsam...

BAŞKAN – Kürsiye buyurun, grup adına konuşun efendim.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, şu anda, Ticaret ve Sanayi Odalarıyla, Deniz Ticaret Odalarıyla ilgili, aidat ertelemesiyle ilgili bir kanun tasarısını görüşüyoruz. Haklı olarak, Sayın Cevat Ayhan Beyefendi, Türkiye esnaf ve sanatkârlarının da bunun içerisine dahil edilmesini, yani, deprem bölgesindeki esnaf ve sanatkârlarımızın da aidatlarının ertelenmesini talep ettiler. Bunu, Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu, 2000 yılının 8 inci ayının sonuna kadar ertelemiştir. Ben, o bilgiyi arz etmek istedim. Sayın Cevat Ayhan Beyin belki haberi olmamış, o bilgiyi veriyorum ve bu tasarıyla birlikte söylemiş oldukları sözlerin mesajını, gerekli bilgileri, muhakkak surette, Sayın Bakanımız almışlardır.

Ancak, şunu ifade etmek istiyorum. Şu ana kadar deprem bölgesindeki ihale bedellerinin tutarı, 150 trilyonu geçmiştir. Bu 150 trilyon bedelle, altyapı ihalesi yapılmıştır ve bir miktar da belki şu anda konutların da ihalesi yapılmıştır. O bakımdan, her türlü tedbir alınmıştır hükümetimiz tarafından ve konutlarda, 2000 yılı sonu itibarıyla verilmiş olan sözün yerine getirilmesi konusunda çok önemli kararlar alınmıştır. Bu konudaki parasal, finansal kaynaklar temin edilmiş -herhangi bir tereddüte mahal vermeyecek şekliyle- ve dışarıda kalan insanlarımızın, yeniden kendi konutlarına kavuşması için her türlü tedbir alınmıştır.

Doğrudur; afet bölgesindeki insanlarımızın ihtiyaçları, en öncelikli ihtiyaçlardır. En önce bunların karşılanması gerekir; ancak, meseleyi, yalnız mahalli bazda veya çok sathi olarak değerlendirmek suretiyle, hükümetin, bu meseleyle hiç meşgul olmadığını, bu işlerle hiç uğraşmadığını ve hiçbir iş yapmadığını ifade edersek, biraz da yanlış bir değerlendirme yapmış oluruz.

Elimizi vicdanımıza koymak suretiyle, depremin olduğu günden bugüne kadar alınmış olan kararları, yapılmış olan hizmetleri, orada, sayın bakanların, sayın bürokratların harcamış olduğu mesaiyi değerlendirdiğimiz takdirde -ben, tabii, iktidar partisinin bir milletvekili, grup başkanvekili olarak ifade etmek istemiyorum; ancak, deprem bölgesinde yaşayan bir insan olarak da ifade edi-

yorum, Erzincan depremini de aynı gece yaşayan bir insan olarak da ifade ediyorum- Erzincan depreminden çok daha büyük gayret sarf edilmiştir.

Erzincan'da, gerçekten, bir şehir yeniden yapılmıştır ve kısa süre içerisinde yapılmıştır; haki-katen, Türk Devletinin gücü yeniden ortaya konulmuştur; ancak, burada, 400 kilometre mesafeli, enine boyuna bir sahada deprem meydana gelmiştir. Bu sahanın genişliğini, orada meydana gelen tahribatı -mesken bazında olsun yeraltı ve yerüstü tahribatları şekliyle olsun- ele aldığımız takdirde, yine, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ne kadar büyük bir devlet olduğunu hem milletimiz değerlendirmiş ve onu takdir etmiştir hem de dünya devletleri de, onların mensupları da gelerek, yerinde görerek, gerçekten, çok büyük bir başarının elde edildiği tescil edilmiştir.

Şimdi, tabii, muhalefet olarak talepleriniz olacaktır, söyleyecekleriniz olacaktır; ama, bazen, gerçeklerin de hiç olmazsa burada dile getirilmesinde, bir yerde, milletvekili olarak, o bölgenin insanları olarak, o bölgedeki insanların yapılmış olan hizmetlerin de muhakkak surette aktarılmasında, fayda olur diye düşünüyorum. .

Hükümetimiz, depremde göstermiş olduğu bu fedakârlığı ve bu çalışmasını, yine, aralıksız devam ettirmektedir. Şu anda, konutlar olsun kanalizasyon ve diğer altyapı hizmetlerinde hazırlanmış olan ihale, yapılacak olan hizmetler olsun, devam etmektedir, aralıksız devam etmektedir.

Tabii, değerli konuşmacılar, Türkiye'deki mevzuatımızın, özellikle ihale kanunlarımızın, her ne kadar, Yüce Meclisimiz, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini ver-diyse de, yine de yapılacak olan ihalelerin muhakkak surette değerlendirilmesi gerekmektedir. Yi-ne burada konuşan değerli milletvekilleri, şimdiden, daha ortada en küçük bir itimsizliğe mahal vermeyecek şekliyle, dürüstçe yapılan işlemlere rağmen bazı şeyleri söylemeye çalışıyorlar. O bakımdan, sayın bakanların, izin verirsiniz, bu meseleyi, böyle trilyonlara, katrilyonlara varacak olan bir malî portesi olan bir meseleyi "buyurun gelin yapın, buyurun siz yapın" şekliyle birilerine dağıtması da mümkün değildir. Onun da şartları vardır; onun şartları hazırlanacaktır. O şartlar hazırlanıyor ve onlar sürekli olarak gündeme getiriliyor, kamuoyuna veriliyor, bu belgelerle, bilgilerle ve açık, şeffaf bir ihale yöntemiyle vatandaşlarımız, kim alıyorsa, zamanı da tayin edilmek suretiyle, kısa süre içerisinde, muhakkak surette o insanların ihtiyaçları karşılanacaktır.

Her bölgede, her yörede insanımızın sıkıntısı vardır. Tarımda sıkıntı vardır; onun derterli değerlendiriliyor. Başka konular gündeme geliyor. Esnaf ve sanatkârlarımızın sıkıntısı var; onların muhakkak surette, sıkıntıları değerlendiriliyor ve çaresi aranıyor. Yani, Türkiye'de ekonomik yönden topyekûn bir seferberlik vardır. Bu topyekûn seferberlik içerisinde, yine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak ifade ediyorum, birinci derecede önem verdiğimiz bölge ve insanlarımız deprem bölgesindeki insanlarımızdır. Bu olayı yaşamayan, acısını hissetmeyen, ailesinde bir kayıp vermeyen veya evi başına yıkılmayan insanın da terör olaylarındaki terör olayını yaşamayan insanlar gibi, bu meseleyi kavraması, bu meseleyi idrak etmesi mümkün değildir; doğrudur; ama, Türk Milletinin bir hasleti vardır; diğer milletlere benzemez. Yani, her nerede olursa olsun eğer bir can kaybı olmuşsa ya da ekonomik bir kayıp olmuşsa kendi hanesinden bir kayıp olmuş veya kendi malından bir kayıp olmuş gibi kabul eder ve onun acısını, ıstırabını çeker. Türk Milleti bu hasletini göstermiştir. Gerçekten, deprem olduğu günlerde yollar trafiğe kapanmıştır. Hakkâri'den Edirne'ye kadar, elinde, evinde ne imkânı varsa, kamyonlarına doldurmak suretiyle, tüm mahallî idarelerimiz dahil olmak suretiyle, deprem bölgesindeki insanlarınıza ulaştırılmıştır ve gözümüzle gördüğümüz manzara bize bir gurur tablosu ortaya koymuştur. İnanınız ki, illerdeki yönetici arkadaşlarımız, valilerimiz "ekmek göndermeyin, koyacak yerimiz yok; israf oluyor" diye ifade etmişlerdir; hatta, gıda maddesi ihtiyacının olmadığını ifade eden yörelerimiz vardır. Demek ki, millet olarak, bir defa,

kendi acımızı, beraberce, ortaklaşa paylaşma duygusuna sahibiz. Orada bir avantajımız vardır. Ayrıca, devletimiz de her türlü imkânını seferber etmek suretiyle acıyı kısa sürede dindirmiştir. Bunu da kabul etmemiz lazım.

Tabii, saha geniştir ve zemin de hassastır. Yine, o bölgenin milletvekillerinin belirttiği gibi, zeminin, ne kadar meskûn sahaya müsait olup olmadığını da muhakkak surette değerlendirmesini yapmak gerekir.

Adapazarı ve Kocaeli'ne doğru araziye gözümüzün önüne getirdiğimizde, oradaki yapılmış olan meskenlerin yerlerinin, jeolojik yönüyle ne kadar yanlış bir meskûn saha haline getirildiğini birçok insanımız burada dile getirmiştir veya televizyonlarda izledik; bunu teknik insanlarımız ortaya koymuşlardır. Bu bilgileri almadan ve dayanıklılık düşüncesini projelere yansıtmadan, statik hesabını ve depreme dayanıklılığı düşünülmeden, bu şekildeki yapılaşmanın akıbeti, maalesef, işte bu şekilde bir acı tabloyu ortaya koymuştur.

Şimdi, hükümetin ilgili bakanları, Bayındırlık Bakanımız ve buna benzer diğer bakanlarımız ne yapacaktır; tabii, gelecekte böyle bir felaket olduğu takdirde, aynı akıbeti milletimizin yeniden yaşamaması için daha sağlam bir zemine daha sağlam bir bina teknolojisini geliştirmesi gerekiyor. Nasıl geliştirecektir; dünya teknolojisi her an değişmektedir, onu değerlendiriyor. Türkiye'nin kendi imkânları nelerdir ve bulunduğu, yani, deprem olan bölgedeki zemin etütleri yapılmak suretiyle ve oradaki sivil toplum örgütlerinin, oradaki vatandaşlarımızın da, kendi mahallinden uzaklaştırılmayacak şekilde... Çünkü, bizim insanımız için mülkiyet çok önemli bir müessesedir ve Türk Milleti, gerçekten, kendi tapulu arazisininin, tapulu arsasının, tapulu meskeninin yanında olmayı arzu eder. Yine gözlerimizle gördük ve yaşadık; deprem olduğu anda, gittiğimizde, vatandaşımız, valimizin veya oradaki yöneticilerimizin çadır kentine yerleşmedi biliyorsunuz; deprem olmuş, evi yıkılmış, onun dibine çadırını kurarak, o şekilde bir tepki koymak suretiyle, oralarda çadırlarda yaşadılar; niçin; belki oradan bir şeyi kaybolur veya evimden uzaklaşırsam acaba daha sonra ben buralara gelemez miyim şeklinde bir düşüncesi vardır. Yani, Türk Milletinin yapısına uygun ve araziye uygun, bütün teknolojiyi de göz önünde bulundurmamak suretiyle, böyle bir operasyon yapılmış ve buna göre planlama, projelendirme yapılmıştır ve gerçekten, Grup olarak da, Hükümetimize şükranlarımızı sunuyoruz; depremde göstermiş olduğu bu hassasiyetin ve elde etmiş olduğu başarının devam edeceğine inanıyoruz. Zaman itibariyle belki bir miktar sapma olabilir, işin içerisinde olmayan bir kişi olmam dolayısıyla bilemem; ama, insanlarımızın, büyük çoğunluğuyla, 2000 yılı sonu itibariyle, kapalı, kendi kalıcı konutlarına kavuşacağına inanıyorum.

Bu vesileyle, bu fırsatı verdiği için Sayın Başkanımıza saygılar sunuyor, sizlere de teşekkür ediyorum.

Sağ olun. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Köse.

Grupları adına, başka söz talebi?.. Yok.

Şahsi adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bugün, yine, burada birkaç maddelik bir kanunu görüşeceğiz. Bunu görüşmek pekçok saatimizi alacak. Nedir bu kanun; ticaret ve sanayi odaları üyelerinin, deprem olan yerlerdeki vatandaşların yıllık aidatlarının ertelenmesi... Kanun hâtkimünde karamame kanun olurken, bunun 31.8.2000

tarihine kadar ertelenmesini hükümet istemiş; fakat, bu silreyi, Sanayi ve Ticaret Komisyonu yıl sonuna kadar uzatmış. Neymiş yani, bir vatandaş -iyi, tamam, erteleyin de- fevkalade bir işverense 32 milyon lira, birinci derecede ise 20 milyon, ikinci derecede ise 17 milyon, üçüncü derecede bir tüccarsa 15 milyon lira yıllık aidatı var. Yani, vatandaşların ticaret odalarına olan 15 milyon liralık, 17 milyon liralık, 20 milyon liralık, 32 milyon liralık borcunu bir sene erteliyorsun; yüzde 6 cezası var, onu erteliyorsun. Ertele, bir şey demiyorum da, yapılan iş bu yani.

Bunun bir devamı daha var; o 10 ildeki ticaret odalarının Ankara'daki birliğe olan borçları da bu müddet içinde erteleniyor. Bu ne kadardır; bu da 83 milyar; yani, 10 vilayetteki bütün parayı toplasanız 83 milyar lira, bunların bir yıl için ertelemesi var; ayrıca -vatandaşlara dedim ki- 32 milyondan 15 milyona kadar düşen ve iki taksit halinde ödedikleri aidatlarının bir sene sonuna kadar ertelenmesi var.

Şimdi, biz, bunu burada uzun bir müddet konuşacağız, bizi dinleyen vatandaşlar da bu deprem bölgesinde bu hükümet neler yapıyor yahu, maşallah! Hakikaten, bir şeyler mi getiriyor, kanun getiriyor mu diye merak edecek. Ben de, bunlara canım sıkıldığı için gelip burada konuşuyorum; konuşunca da, bazen, iktidar partisi milletvekilleri de bundan alınıyorlar.

Arkadaşlar, bakın, size bir şey söyleyeceğim, o da şu: Bu kanun hükmündeki kararnamenin dayandığı nedir; Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğal Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu. Bu kanuna dayanarak, bu kanun hükmünde kararname önümüze getirilmiş. Burada ne diyor; en çok, hükümete "bu verdiğimiz yetki kanunuyla, imar, ihale, müteahhitlik, müşavirlik hizmetlerini düzenle" diyor. Şimdi, beni iktidar partisi biraz dinlesin. "Kalıcı konut yapıldı" diye biraz önce burada iktidar partisi milletvekilleri "biz şu kadar kalıcı konut ihale ettik" dediler. Tamam, itiraz etmiyorum; peki, ben de şimdi hükümete soruyorum; Bu kalıcı konutları bir kanun hükmünde kararnameyle neden Sayıştay denetimi dışına çıkarttınız?

Bakın, iktidar partisi milletvekilleri, size söylüyorum; burada, 100-150 trilyonluk iş ihale edildiğinden bahsedildi. Siz şeffaf toplum istiyorsunuz... Hatta, bu hükümet döneminde, bu hükümetin üç ortağından birisinin sayın genel başkanı "yapılan işlerde şeffaf iş yapılmadı; gitsin, Yüce Divanda aklansın, hesabını versin" deniyor; haklı olup olmadığına karışmadık, aranızdaki iş; yarın, sizin aranız düzelir, biz suçlu çıkmayalım yani.

Benim burada soracağım konu başka; diyorum ki, siz, ortağınız olan bir partinin genel başkanına bile, yapmış olduğu birtakım icrattan dolayı -haklı veya haksız, hiç karışmıyorum- "gitsin, Yüce Divanda aklansın ve gelsin" diyorsanız -bunu dediğim parti de belli- peki o partinin...

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Kaşım, kaşım...

ASLAN POLAT (Devamla) – Sen de şimdi dinle, bana cevap ver.

...yapmış olduğu kalıcı konutları neden Sayıştay denetimi dışına çıkarıyorsunuz? Hem ihale şartını hem de ihaleden sonraki hesaplarını denetim dışına çıkarıyorsunuz. Niçin Sayıştaya bunun hesabını vermiyorsunuz, verin?! Ben müteahhitsem, bir işi almışsam, idare de bunu bana ihale etmişse, ihalede hiçbir şey konusu yoksa, haydi, ihale acele olsun, Sayıştay denetimine giderse, bir ay, iki ay gecikir diyorsunuz; onu anlarım, ilk ihale şartını anlarım. Peki, ihaleden sonra ödenen ödenekleri, paraları, siz, özel bir kanun ve kararnameye dayandırarak, 2492'nin dışına çıkararak, neden Sayıştay denetiminin dışına çıkarırsınız, bana bunun hesabını verin. Bunu soruyorum işte, bunu sormak da benim hakkım, bunu size sorarlar. Sayın DSP'liler, siz, o partide, hükümete güvenoyu verdiğiniz müddetçe, size de bunu sorarız; çünkü, burada, siz de ortaksınız, bu hükümetin ortağsınız; bir.

İkincisi, soracağım bir konu daha var benim burada. Bu hükümet döneminde -bir şeyler söylüyorum ben; biraz önce konuşurken, sayın hükümet üyesi bir arkadaşın sözünden ben alındım, bana dedi zannediyorum; konum, çok açık- mevzuat müsait olmasına rağmen -bakın, bunu baştan da dedim- İller Bankası, geçen sene ve bu sene yaptığı ihaleleri, genellikle açık ihale yaparken... Açık ihaleden maksat; ihaleye açık çıkarsınız, şartları tutan, o şartlara, iş bitirmesi, para mevzuatı, mali mevzuatı, iş makineleri mevzuatı, teknik personeli tutan arkadaşlar gelir, işe girer ve tenzilat verirler. Bir de, başka bir ihale var -sanki çok önemli bir konu varmış gibi, bilhassa, bu, sıkıyönetim bölgelerinde oluyordu, esas bu yani- davet usulü yapıyorsun; 5 müteahhidi çağırıyorsunuz, gelin buraya, 1 trilyonluk, 2 trilyonluk, 3 trilyonluk bir iş var, bana teklif verin diyorsunuz; bu, davet usulü. Şimdi, bakın, ben, size hiç yorum yapmadan rakam okudum. Şimdi, size bir daha okuyayım, siz de bana cevap verin; iktidar partileri, bakın, isim vererek okuyorum, diyorum ki: İller Bankasının ihalesi; tarihi ne zaman; 1.6.2000; 1 trilyon 415 milyar lira; neresi; Erzurum Yenişehir'de başmüdürlük ihalesi; hatta, inşaat ihalesi olmasına rağmen -inşaat ihalelerinde tenzilat az olur hafriyat ihalelerine göre, herkes bilir- yüzde 31,51 ile gidiyor. Nasıl; açık ihale, 30'a yakın insan müracaat etmiş. Bir başka ihale daha söylüyorum, yine açık ihale, bakın, tarih veriyorum size; Kayseri Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün ihalesi; keşif bedeli ne kadar, 300 milyar; nedir; kapalı teklif; 13 firma müracaat etmiş, tenzilat yüzde 68,88 olmuş. Yine, bir başka ihale söyleyeyim, kapalı teklif -hep böyle, aynen okuyorum peşpeşe- yüzde 48,93 ile gitmiş. Yine bir açık ihale okuyorum size: Anadolu hattında, Haydarpaşa-Gebze hattında bulunan bir takviye işi; yine açık ihale yapılmış, yüzde 80 tenzilatla gitmiş. Demek ki, açık olduğu zaman bunda tenzilatlar çok oluyor. Ben, bunu, çok olmasını istediğimden söylemiyorum, yüzde 80 tenzilatla bu işi yapmak zordur, yüzde 60'la da; bunu da kabul ediyorum; ama, bir şey söylüyorum; o zaman, o yönetmeliği değiştirelim.

Peşinden, aynı tarihlerde, bu bakanlık, tutmuş, davetle iş yapmış. Davetle, tutmuş, kısıtlı sayıda adam çağırmış; nerede çağırmış; İller Bankası Bolu-Düzce altyapı inşaatı demiş Aynı cins inşaat, altyapı inşaatı, çağırmış, yüzde 22 tenzilat, burada, davetli olduğu için. Yine okuyorum buradan; bakın bunların hepsi davetli; neymiş iş; İller Bankası Kars-Susuz'da inşaat, davetli, yüzde 20, 10 tenzilat.

Şimdi, ben, size, yorum yapmadan söylüyorum, diyorum ki, aynı tarihlerde -tarihler de aynı, biri 25 Mayıs, biri 1 Haziran; beş günü arayla- aynı emsal işler, davetli yapıldığı zaman, neden yüzde 20-22 tenzilatla kalıyor da, aynı işler açık ihale olduğu zaman -herkes gelip giriyor, aynı idarenin işleri- yüzde 40, 50, 60, 80'e kadar tenzilat yapılıyor?!. Şimdi, bu aradaki farkı ben size soruyorum ve diyorum ki, açık ihaleden hiçbir zaman sapmayın.

Bir misal daha verdim. Aynı konu Karayollarında da başladı. Karayollarındaki ihalelerde de, açık ihaleden tekrar davet usulüne döndüler. Ben dedim ki... Bu Yüce Meclis, bundan evvelki Bayındırlık Bakanı da Karadeniz otoyollarında davetle iş yaptığı için, haklı veya haksız, ben, ona hiç karışmıyorum, o Bakanın Yüce Divana gitmesi için karar aldı; neden; davetli yaptı, şüphe duyuldu... Ben de diyorum ki, çok acil olmadığı müddetçe davetli iş yapmayın. Yani, Bolu'da, Kayseri'de yapmayın da, bunları açık ihale yapın. Açık ihale yapın ki, siz de, kimse şahsa düşmesin. Birinci demek istediğim bu.

Bu ihalelerle ilgili ikinci söyleyeceğim konu da şudur; bu da çok önemlidir: İhaleleri, Millî Eğitim Bakanlığı ihalelerinden başlayarak birleştirmeye başladılar. Onda, ben, DSP'yi de tenkit ettim, burada da ediyorum. Şunun için söylüyorum: Belki işleri büyük olarak çıkardığınız zaman yapma şansızın artıyor; ama, bu sefer, küçük müteahhitlerin iş yapmalarını tamamen önlersünüz.

Bütün işleri birleştirdiğiniz için, en ufak paketiniz 10 trilyon, 5 trilyon ve dolayısıyla, bu işlere giren müteahhitlerin sayısı da çok az oluyor. Peki, ben size soruyorum: Türkiye'de, şu anda, 66 000 müteahhit var ve bunların 20 000'inden fazlası mühendis kökenli. Şimdi, bu mühendis kökenli müteahhit arkadaşların, bu genç çocukların, 10 trilyonluk, 15 trilyonluk işlere girme şansları yok, giremiyorlar. Millî Eğitim Bakanlığı bütün müteahhitlerini 200'le sınırladı, başka adam almıyor. Toplu konutlarda da işi büyüttüğü için 20'den fazla insan giremiyor ve zaten, Sosyal Sigortalar Kurumu tek bir müteahhide bağladı bütün işini. Peki, o zaman, ben diyorum ki, benim mühendis arkadaşım, okulu bitiren arkadaşım müteahhitlik yapmasa -20 000 kişi var bunlardan- ne iş yapacak? Size, geliyor "Bayındırlık Bakanlığında beni işe alın" diyor; ama, bir tane kadro istemediniz ne Bayındırlık Bakanlığını istedi, ne Devlet Su İşleri istedi. Kontrolörlük teşkilatlarını da, tutunuz, yetkili mühendislik adı altında başka özel firmalara vermeye kalktınız. Millî Eğitimde de, Toplu Konutta da bunu yaptınız. Şimdi, biraz sonra da söz hakkım var ve yetkili mühendislik konusuna biraz gireceğim; çünkü orada da çok problem var, odaların istekleri var bunları belirteceğim, ama, vakit kalmadı.

Burada anlatacağım şu: İşleri büyüttüğünüz zaman, haklı olabilirsiniz, iş kolay gidebilir; ama, sosyal cepheyi düşünün. Müteahhitler işsiz kalıyor; büyük bir bölümü, küçük müteahhitlerden bahsediyorum. Biraz önce size, Sanayi Bakanlığındaki, KOBİ'lerdeki işsizlikten bahsettik. Tarım Bakanlığındaki tarım politikanızdan dolayı işsiz kalan çiftçilerden bahsettik ve bütün bu işsizlik sonunda meydana gelecek sosyal patlamalara dikkat çekmek istedim ve bunun için söylüyoruz ki, 80 milyarlık bir kanun getirip de, milleti, Allah'ınızı severseniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Polat, lütfen, tamamlayınız.

ASLAN POLAT (Devamla) – Getirdiğiniz kanun tasarısının hepsi, 80 milyar liralık bir borcun bir sene ertelenmesi. Bu 80 milyarlık borcu erteleseniz ne olur ertelemeseniz ne olur... Esas, burada, afet bölgelerindeki insanların genel ihtiyaçlarıyla ilgili kanun tasarılarını getirin, tartışalım diyorum.

Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Şahısları adına, ikinci söz, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'a aittir.

Buyurun Sayın Ayhan. (FP sıralarından alkışlar)

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 484 sıra sayılı kanun tasarısının geneli üzerinde şahsen söz almış bulunuyorum. Daha önce Fazilet Partisi Grubu adına yapmış olduğum konuşmada deprem bölgesinin bazı meselelerini dile getirmiştım. Tabii, hükümetin, bu meseleleri süratle çözmesi istikametindedir taleplerimiz. Sayın Köse, burada bilgi verdiler; teşekkür ederim; yanlış hatırlamıyorsam "ihalelerin toplam harcaması 170 trilyon lira" dediler. Tabii, bu, buradaki ihtiyaç karşısında çok küçük bir rakamdır. Sayın Köse, müsaade ederse bunu söyleyeyim.

Bakın, Dünya Bankası, bu bölge için milyarlarca dolar kaynak tahsis etti, bu da, aşağı yukarı 3 milyar dolar mertebesindedir; diğer uluslararası kurumlardan yardımlar var, devletlerden yardımlar var.

Bizim, hükümetten istediğimiz, bölgede bu yardımları, bu destekleri, bu kredileri süratle kalıcı konutlara, işyerlerine, altyapıya ve bölgede çöken sanayi ve ticaretin canlandırılmasına tahsis edecek projeleri hızlandırmasıdır.

Dünya Bankası Başkanı, Başkan Yardımcısı Türkiye'ye geldiğinde, aralık ayında da aynı şeyi söylemişti, son gelişinde de ifade ettiler, Odalar Birliği, bölgede 5 000 kalıcı konut yapacak; ama, hükümet, hâlâ arsa tahsis edememiş durumdadır. Yani, burada bürokratik mekanizmaları süratle aşacak olan bir siyasî iradenin ortaya çıkması lazım; bu, hükümet iradesidir. Onun için, başlangıçtan beri "bölgeye bir koordinatör bakan verin" diye feryat ediyorum. Yani, Bakanlar Kurulunda bu işi toparlayabilecek olan bir bakan veya dışarıdan alınacak bir bakan, bu yara sarılıncaya kadar, iki sene, üç sene, depremden sorumlu devlet bakanı olarak 24 saat işi bu olsun; bu işle yatsın bu işle kalksın; başarısı da bu iş olsun başarısızlığı da bu iş olsun. Eğer, bölge bu seviyede temsil edilirse, iktidar nezdinde, hükümet nezdinde, bir bakanım, tabii, bölgedeki meseleleri Ankara'ya intikal ettirmesi, bürokratik kademelerde gerekli olan kararları süratle aldırıp icra ettirmesi, gerekirse her hafta Bakanlar Kuruluna bilgi vermesi, gerekirse, arada, Sayın Başbakana arz edip, Başbakanın iradesini bölge meselelerine doğru çekmesi mümkün olur.

Onun için, meselede en mühim darboğaz, bunu çok konuşacağız, geçenlerde Sayın Başbakanı, Başbakan Yardımcısını ve hükümet ortağı Sayın Mesut Yılmaz'ı ziyaretimizde de bunları ifade ettik. Bölgede en mühim sıkıntı, hükümet seviyesinde bölgeyi temsil eden, meseleleri takip eden bir siyasî otoritenin olmamasıdır.

Değerli arkadaşlar, bakın, konuşmamın sonunda, bölgedeki 40 000 nüfuslu Serdivan Belediyesiyle ilgili dedim ki; ilk çıkan kararnamede -15 Ekim 1999 kararnamesinde- bu belediyenin kat sayısı -en büyük hasar gören yerdir- 5 olarak tespit edilmiş. 2380 sayılı belediye gelirleriyle ilgili kanunla, İller Bankasından, vergi gelirlerinden aldığı pay, diğer belediyeler meyanında, 5 misli artırılmış; ama, arkasından, 8 Şubat 2000 tarihinde bir kararname daha çıkmış, bu kararnameye de zuhul eseri konulmamış. Tabii, bir kasıt yok, biliyorum; Sayın Bakan ifade ettiler, Sayın Müsteşar ifade ettiler, bizzat söyledim. Bu, zuhul eseri konulmamış. 40 000 nüfuslu bir belediye, harap vaziyette, harp görmüş gibi, yıkılmış bir bölgenin belediyesi 8 Şubatındaki kararnameye konulmuyor. Aradan -mart, nisan, mayıs, haziran- 4-4,5 ay geçmiş, hâlâ bu kararname çıkmamış. Sonunda sabredemedim, bir soru önergesi verdim, soru önergeme de bugün cevap geldi; teşekkür ederim; ama, soru önergem için söylenen şudur, Bakanlıktan gelen cevap: "Serdivan'la ilgili kararname Başbakanlığa sevk edildi, bugüne kadar da çıkmadı. Kararname tasarıması Bakanlığımızın 4.5.2000 gün ve..." Tabii, çok gecikilerek, mayıs ayının 4'ünde sevk edilmiş; ama, bugüne kadar -1,5 ay olmuş- yine çıkmamış.

Yani, böyle bir hükümet olmaz, böyle atıl bir bürokrasiyle Türkiye'yi yönetemezsiniz, deprem bölgesini de yönetemezsiniz. Maddî hata yaptysanız, bir hafta içerisinde bunu düzeltirsiniz, ek bir kararname çıkarırsınız. Yani, hükümetin meseleyi tutuşuyla ilgili... Tabii, Bayındırlık Bakanlığını da aşan bir meseledir; ama, hükümetin meseleye yaklaşım tarzı budur; ben onu söylemek için bunu söylüyorum ve bu belediye bölgesindeki 40 000 insan da, bu yardımları alamadığı için çırpınıyor.

Diğer taraftan, bu belediyelere, deprem bölgesindeki belediyelere uygulanan katsayı farkı ne kadar devam edecek? 30 Haziranda bitiyor, muhtemelen yeni bir kararname hazırlanacak. Tekrar 6 ay süreyle mi olacak? Eğer, bu bölgeyi yeniden inşa etmek istiyorsak; yoluyla, altyapısıyla, her şeyiyle mamur hale getirmek istiyorsak, bölge belediyelerine, iki yıl, bu yükseltilmiş katsayıyı uygulamanız gerekir ve bunu da şimdiden ilan etmeniz gerekir. Altı ay, altı ay böyle taksit taksit olmaz ki, ben, falan ilde, falan ilçede belediye başkanayım; ben, iki yıl öntümü görürsem projelerime ona göre başlarım, iki yıllık gelirimi görürsem ona göre başlarım; altı ay verdik, üç ay verdik, bir daha verecek miyiz vermeyecek miyiz; yani, bu kararsızlıktan hükümetin kurtulması lazım, bunu söylüyorum.

Adapazarı'nı büyükşehir yaptınız, teşekkür ederiz hükümete; ama, büyükşehir olarak bir gelirimiz yok. Sahası 20 misli arttı, geliri sadece 70 milyar lira. Niye; şehirde, ilde zaten bütün sanayi çökmüş, ticaret çökmüş. Büyükşehir olduğunuz zaman, 3030 sayılı Kanuna göre, o ildeki gelirlerden yüzde 5 pay alacaksınız; gelir yok ki neyin payını alacaksınız. Onun için, belediyelerin bu bölgedeki gelirlerine uygulanacak katsayının iki yıl süreyle devam etmesi lazım.

Bir diğer mesele de, bölgeye, üç yıl süreyle, özel kalkınma teşviği getirmek lazımdır. Biraz önce konuştuğum dediğim, Kocaeli Ticaret Odası Başkanı da aynı şeyi söylüyor, diğer odalar da aynı şeyi söylüyorlar; yani, bölgede yıkılan ticaret ve sanayi geri getirmek için, özel bir teşviğin Bolu'da, Düzce'de, Sakarya'da, Kocaeli'nde ve Yalova'da üç yıl süreli uygulanması lazım. Hükümetin bu kararı vermesi lazım.

Bölgede, illerde küçük sanayi siteleri var, işyerleri var. Mesela, Kocaeli Ticaret Odası bir kooperatif kurmuş, bölgedeki 900 üyesiyle beraber, tüccarla beraber 1 000'in üzerindeki dükkânın inşaatına başlamış ve yüzde 30-40'ını yapmış; ama, himmet bekliyor.

Aynı şekilde Sakarya'da, Ferizli'de, Geyve'de, Hendek'te, Akyazı'da, Düzce'de, Bolu'da böyle teşebbüsler var, daha önceki dönem başlamış. Zaten, bölgede -biraz önce ifade ettim- 40 000 civarında işyeri hasar görmüş; yani, bölgeyi, süratle iktisaden ayağa kaldırmak istiyorsak, hangi düğmelere basacağımızı dikkatle değerlendirmemiz lazım. Sizin, yeniden bina yapmanız başka; ama, bölgede, azıcık destekle harekete geçecek olan, çalışır hale geçecek olan binlerce küçük sanayi teşebbüsü var. Süratle bunları harekete geçirmek lazım; yani, bölgeyi koordine edecek olan bir dikkatli göz ve bir iradenin ortaya çıkması lazım; bizim söylediğimiz budur.

Değerli arkadaşlar, tabii, hükümetin bir hatası da şu oldu: Bakın, 10 Nisanda, yapı denetimiyle ilgili bir kararname çıkardı ve "üç ay yasak getiriyorum" dedi; yani, şimdi, bölgede, 10 temmuza kadar inşaat yapmanız mümkün değil. Cebinizde paranız da olsa, dükkânınızı yapacaksınız, yapmanız mümkün değil. Niye; inşaat denetimiyle ilgili yeni standartlar uygulanacak. Be kardeşim, yani, 17 Ağustosta deprem olmuş, on ay geçmiş, 10 Nisana kadar da sekiz ay geçmiş; niye, bu kış, bu kararnameleri çıkarıp, bu düzenlemeleri yapmadınız?! 10 ay sonra bu düzenlemeleri yapıp, yazın, inşaatların en verimli zamanında, sadece deprem bölgesinde değil, 27 ilde inşaat yatırımlarını donduruyorsunuz. Biz, bir taraftan, işyerleri çoğalsın üretim artsın diyoruz; diğer taraftan, özel sektörün, şahısların, esnafın, tüccarın, sanayicinin kendi yapacağı yatırımları bile üç ay donduruyoruz; yani, bu, hükümetin akıllı bir politikası değildir onu söylüyorum.

Değerli arkadaşlar, bölgede, binlerce cami ve müstemilatı hasar gördü. Hükümetin, bunlarla ilgili, bunları destekleyecek, nereden, hangi fondan, hangi kaynaktan yapacaksa, bir yardım programı geliştirmesi lazım. Bölge halkı fakirleşti, gelirini kaybetti; hayırla, yardımla, tekrar bu camileri, bu minareleri ve bunların müstemilatını inşa etmek mümkün değildir. Nerede, ne yıkılmış; Diyanette, müftülüklerde bu değerler vardır. Bunlara, hükümetin el atması lazım.

Bölgeyle ilgili bir yanlış daha... Biz, burada, defeatle ifade ettik; bölgede kooperatifler var dedik. Bu kooperatiflerin, kooperatif inşaatlarının desteklenmesi lazım ve bunu, burada, defeatle ifade ettik. Sonunda, bundan bir iki ay kadar önce, kanun hükmünde kararname çıktı. "Yüzde 70'i tamamlanmış olan kooperatifleri hak sahibi yapacağız ve kist esasına göre bunlara destek vereceğiz" dendi; yani, yüzde 70'i tamamlanmış... Peki, yüzde 30'u tamamlanmışsa, yüzde 40'ı tamamlanmışsa, yüzde 50'si tamamlanmışsa, bu, niye bu haktan faydalanmasın?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayınız.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Kooperatif inşaatı sahibi, memurdur, işçidir, küçük esnaftır, dargelirli insandır. Zaten, bugünkü gelir şartlarında, hayatında bir tane ev sahibi olacaktır. Diyelim ki, 8-10 milyar liraya çıkacak olan bir evde, yüzde 50 harcamış, 4 milyar lira, 5 milyar lira harcamış; ama, siz hak sahibi yapmıyorsunuz. Bu insanlar, bir daha, ömür boyu ev sahibi olamaz. Bu yüzde 70 sınırını kaldırın, subasmanı seviyesinin üzerinde ne yapmışsa, onu, kıst esasına göre, hak sahibi yapın, onun kaybettiğini ona iade edin. Bu, bir insanî ihtiyaç ve çözümdür.

Yine, köylerde ahırlar yıkıldı, köylüler “hükümet bunları yapacak mı yapmayacak mı” diye soruyor ve bunların da cevabını istiyor.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

III. – YOKLAMA

BAŞKAN – Maddelere geçilmesini oylamadan evvel, Genel Kurul salonunda toplantı yeter-sayısının bulunmadığıyla ilgili, Başkanlığa verilmiş bir önerge vardır; okutup, imza sahiplerini arayaçağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda toplantı yetersayısı yoktur; yoklama yapılmasını arz ederiz.

Abdüllatif Şener?.. Burada.

Ali Oğuz?.. Burada.

Rıza Ulucak?.. Burada.

Maliki Ejder Arvas?.. Burada.

Mustafa Geçer?.. Burada.

Latif Öztekin?.. Burada.

Dengir Fırat?.. Burada.

Mehmet Özyol?.. Burada.

Niyazi Yanmaz?.. Burada.

Aslan Polat?.. Burada.

Yaşar Canbay?.. Burada.

Bekir Sobacı?.. Burada.

Akif Güllü?.. Burada.

Mehmet Bekaroğlu?.. Burada.

Cemil Çiçek?.. Burada.

Zeki Çelik?.. Burada.

Zeki Okudan?.. Burada.

Cevat Ayhan?.. Burada.

Fahrettin Kukaracı?.. Burada.

Şükri Ünal?.. Burada.

Yahya Akman?.. Burada.

Lütfi Yalman?.. Burada.

Fehim Adak?.. Burada.

Hüseyin Karagöz?.. Burada.

Sayın milletvekilleri, yoklamayı elektronik cihazla yapacağız.

5 dakikalık süre vereceğim.

Yoklamayı başlatıyoruz.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Pusulayla yoklamaya katılanların isimlerini okutuyorum efendim:

Masum Türker?.. Burada.

Erol Karan?.. Burada.

Ahmet Ersoy?.. Burada.

Erdoğan Toprak?.. Burada.

Sadık Kırtbaş?.. Yok.

Toplantı yetersayı vardır.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

5. – “Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (11641) (S. Sayısı : 484) (Devam)

BAŞKAN – Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmiştir.

1 inci maddeyi, kanunun başlığıyla beraber okutuyorum:

“TİCARET VE SANAYİ ODALARI”, “TİCARET ODALARI”, “SANAYİ ODALARI”, “DENİZ TİCARET ODALARI”, “TİCARET BORSALARI” VE “TÜRKİYE TİCARET, SANAYİ, DENİZ TİCARET ODALARI VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ” KANUNUNA BİR GEÇİCİ MADDE EKLENMESİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜNE DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı “Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14. – 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen depremler dolayısıyla genel hayata etkili afete maruz kalan bölgelerdeki oda ve borsa üyelerinin 25, 26 ve 56 ncı maddelerde belirtilen; kayıt ücreti, yıllık aidat ve munzam aidatları ile oda ve borsaların 28 inci maddede belirtilen; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine her yıl ödemeleri gereken yıllık aidatları 31.12.2000 tarihine kadar ertelenmiştir. Bu süre içinde aidat borçlarına gecikme zammı uygulanmaz. Ayrıca, deprem tarihinden önce tahakkuk etmiş ve ödenmemiş yıllık aidat borçları ile bu borçlara ait tahsil edilmemiş gecikme zamları da 31.12.2000 tarihine kadar ertelenmiştir.”

BAŞKAN – Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Dönen, Doğru Yol Partisi Grubu adına konuşacaklar.

Buyurun. (DYP sıralarımdan alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarrımın I inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; şahsım ve Doğru Yol Partisi adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün, burada, deprem bölgesinde bulunan sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi ve ticaret odaları ve borsaların aidaatlarıyla ilgili bir yasa tasarısını görüşüyoruz. Defalarca, her yasa tasarısı üzerinde söylediğim bir konuyu yine burada tekrar etmek istiyorum: Şimdi, böyle bir yasa tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok değerli ve pahalı zamanını harcaması, sizce ne kadar doğru?

Eğer, siz, gerçekten, “her işi, ben, devlet eliyle yaparım” düşüncesinden vazgeçip, birçok yetkinizi, devletin yetkilerini sivil toplum örgütlerine devrederseniz, sivil toplum örgütleri bu alanda çok doğru kararlar ve yerinde kararlar alır; ama, devlet olarak, siz, çok doğru ve yerinde karar almak durumunda olamazsınız; çünkü, bölgeyi iyi bilemezsiniz.

Burada, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği diyor ki: “Ben, 5 000 tane konut yapacağım oraya.” Kime; oradaki depremzede yurttaşlarımıza. Biz, burada, gelip diyoruz ki, ben, senin aidaatını erteliyorum. Ne hakla? Elbette ki, orada zarar görmüş insanların aidaatlarını erteleyelim; ama, orada, yılda 20 milyon lira aidaat veren banka şubelerinin, biz, gelip burada aidaatını erteliyoruz. Buna hakkınız var mı?.. Var mı hakkınız buna?..

Oradaki ticaret odasına veya sanayi odasına, burada aidaat yatan ve depremden hiç zarar görmemiş bankaların aidaatını erteleme hakkına sahip misiniz? Böyle bir şey olur mu?! Ama, işte, az önce söylediğim gibi, siz, bu görevleri TOBB'a; yani, sivil toplum örgütlerine devretseniz, bu yetki, TOBB'un yetkisi içerisinde olsa, oradaki ticaret odaları ve sanayi odaları kimin zarar gördüğünü ve kimin zarar görmediğini tespit etme şansına sahip, bizzat yaşayan insan bunlar ve zarar görenlerin, zaten onlar aidaatını ertelerler. Hiç bize gerek yok, burada zaman harcamaya gerek yok.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Siz depremzedelere karşı mısınız?!

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Ben ne diyorum, arkadaşım burada ne söylüyor.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Hayır, yanlış konuşuyorsun da...

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Ben, depremzedelere karşı değilim.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Bölge için çıkarılıyor kanun.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Bakın, benim söylediğim nedir; o bölgede depremden zarar görmüş yurttaşlarımızın ne sorunu varsa çözelim, ama, ivedilikle çözelim; devlet eliyle çözemiyoruz... Şimdi, buraya getirdiğiniz tasarıyla, orada zarar görmemiş Koç'un bankasının 20 milyon lira aidaatını erteliyorsun sen; bunun farkında mısın?

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Her şeyin farkındayız da, siz...

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Okuduğunu anlamıyorsun, olayı bilmiyorsun, buradan laf atıyorsun... Yani, burada ne çıkardığının farkında mısın?

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Ben çok farkındayım da...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım...

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Kardeşim, ben de diyorum ki...

BAŞKAN – Sayın Dönen, lütfen, cevap vermeyin efendim.

Siz de sataşmada bulunmayın.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Yani, 20 milyon lira aidat ödeyen bir bankanın, siz, aidatını erteleme hakkına sahip misiniz diye soruyorum. Ben, orada zarar görmüş yurttaşına karşı değilim, farklı bir şey söylüyorum size.

Aslında, tabii ki, bu depremin, gerçekten, bize çok şey öğretmesi gerekirdi. Devletimizi yeniden yapılandırma adına, bugüne kadar da, çok işleri, çok şeyleri yapmak durumundayız. Depremin etkisiyle birlikte, Türkiye’de birçok kurumlar da deprem geçirdi.

Değerli arkadaşlarım, deprem geçiren bu kurumlar, yeniden yapılanma anlayışı içerisinde yapılandırılmalıdır. Şimdi, düşünün, o bölgede insanlar dört gözle bekliyor, işyerleri yapılacak, kalıcı kışık konutlar yapılacak; ama, devlet hâlâ diyor ki, ben yaptıracağım... Ben yaptıracağım...

Değerli arkadaşlarım, orada yaptığınız ihaleler için, siz, istediğiniz kadar “ben, şeffaf ihale yapıyorum, doğru ihale yapıyorum” deyin; dedikoduları, zaten, Türkiye’de çok ciddi bir noktaya gelmiş şu anda ve yarın bu Meclis kürsüsünde, yine o depremde yapılan ihaleler konuşulacak. O ihaleler doğru yapıldı, yanlış yapıldı; Ahmet’e yeterlik verdi, Mehmet’e vermedi diye, siyasiler, haklı haksız, ciddi anlamda burada ypratılacak. Bunu geçmiş depremlerde yaşadık ve gördük.

Orada, eğer, biz, iyi organize olsak, Bakanlığımız dese ki, ben orada altyapısını yaptım kardeşim, ben orada zemin etüdüünü yaptım; yani, arsa oluşturdum, bu arsalar üzerinde yapılacak konutları da satın alacağım; ama, kalitesini de kontrol edeceğim dese, hiç böyle bir şey çıkar mı? Yani, yeni bir anlayışla bu olaylara yaklaşmak durumundasınız. Hâlâ, devlet eliyle bunları ben yaparım dersenez, bu oluşacak ranttan veya bu oluşan ranttan siyasiler pay almak isteyecek ve çok büyük de sıkıntılar yaşayacaktır.

MUSTAFA ZORLU (Isparta) – Olmaz... Olmaz...

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Sizde de olacak, yarın göreceksiniz ve ortaklarınız onun sinyalini veriyor; hiç merak etmeyin.

Değerli arkadaşlarım, milletimiz gerçekten fedakâr ve cefakâr. O bölgeye deprem olduğu andan itibaren çok ciddi anlamda -az önce, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili de burada belirtti- çok önemli yardımlar yaptı; ancak, yine, devlet engeli olmasa daha büyük yardımlar yapacaktı. Çıktınız, dediniz ki: “Biz vergi alacağız.” Yanlış bir zamanda, yanlış bir zeminde getirdiniz, konuştunuz, bıçakla kesilir gibi kesildi.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Doğru...

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Bakın, olaya bakın... Yani, milletimiz gerçekten vefakâr, cefakâr, yardım etmek için elinden gelen her şeyi, bütün imkânlarını seferber ediyor; ama, devlet anlayışı, gerçekten, ciddi anlamda önüne set çekiyor.

Değerli arkadaşlarım, dünyada bunların hepsi denendi, bütün dünya ülkelerinde denendi. Eğer, biz, Avrupa Birliğine girecek, çağdaş normları yakalayacaksak, bunları devlet eliyle yapmak durumunda değiliz; çünkü, devlet, vergi toplar ve topladığı vergiyle yapabileceği işler sınırlıdır. Çok fazla işler yaparım dersenez, millete çok daha fazla yük yüklemek zorunda kalırsınız.

Devlet, esnek değildir; devlet, kalıpcıdır; devlet, hiyerarşi içindedir. Bu kadar küreselleşen dünyada, özellikle, bilgi çağının egemen olduğu bir dünyada, esnek bir yönetim biçimi sergileyemezseniz, sorunları zamanında çözemezsiniz, çözüme şansına sahip olamazsınız, kaynaklarınızı rasyonel kullanamazsınız. İşte, onun için, biz, burada, günlerce gırtlak patlatıyoruz; diyoruz ki, gelin, dünyadaki bu gelişmeleri ülkemize taşıyalım ve ülkemiz de, gelişmiş ülkeler içerisinde, gerçekten, önemli yerini alsın.

Değerli arkadaşlarım, devlet, yine, topladığı vergilerden; yani, milletin kaynaklarından yeterince artideğer üretemez, böyle bir şansı yok; yani, kaynakları verimli kullanamaz. Devlet, kaynaklarını verimli kullanamıyor, esnek davranıp zamanında karar alamıyorsa ki, depremin olduğu gün bunun acısını çok açık yaşadık, gördük, oraya elimizdeki iş makinelerini yetiştiremedik. Özellikle, göntüllü kuruluşlar, bizden önce oraya yetiştirdi; onları gördük, yaşadık, bundan ders almak durumundayız. Oradaki insanların, elbette ki, iyiniyetli olarak yaralarını sarmak isteyebilirsiniz; ama, elinizde olan imkânlar, var olan kurumlar bunları engeller. Hantal kurumlarla, siz, bu ülkenin kaynaklarını tüketirsiniz, bu ülkenin insanına yeterince hizmet veremezsiniz.

Değerli Arkadaşlarım, burada, özellikle, esnaf ve sanatkârlarımızın orada bulunan 41 000'e yakın ağır ve hafif hasar görmüş işyerlerinin yapılabilmesi için oraya özgül bir karar alırsanız, bir teşvik uygularsanız. Bu insanlar, orada kendi işlerini yaparlar. Hiç merak etmeyin, size muhtaç olmaz o insanlar; ama, yeter ki, siz, kendilerinin yapabileceği, özel bir teşviki orada uygulayın, özel bir yasayı orada gündeme getirin. Onun dışında, eğer, "ben yaparım senin dükkânını sana teslim ederim" dersiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Döner, lütfen toparlayınız.

MEHMET DÖNER (Devamla) – Yani, sen ne zaman yapacaksın diye orada insanlar bunu bekler. Sen zamanında yapamazsın, kaynakları verimli kullanamazsın, bugünkü ihale yasasıyla, orada, gerçekten, adil ihale yapamazsın.

Şimdi, TSE, 825 nolu, sıhhi, insan sağlığına uygun bir standart çıkardı; hadi uygulayın deprem bölgesine; niye uygulayamıyorsunuz; öyle bir şansınız yok. TSE gibi bir kurum, burada çıkaracağımız yasa doğrultusunda, insanların daha sağlıklı konutlar içerisinde, daha izoleli konutlar içerisinde yaşamaları için bir yönetmelik çıkarıyor; ama, siz, deprem bölgesini bunun dışında tutuyorsunuz. O zaman, deprem bölgesindeki insanların standardını, diğer bölgelerdeki insanların standardından daha düşük mü görüyorsunuz? Bunlar olmaz; bunlar, devlet eliyle yapılacak işler değil.

Değerli arkadaşlarım, ben, deprem bölgesindeki bütün yurttaşlarımızın yaralarının bir an önce sarılmasından ve gerçekten depremden zarar görenlerin orada bütün borçlarının ertelenmesinden - yalnız bu aidatlarının değil; ama, orada zarar görmemiş banka şubelerinin de aidatlarının ödemesinden- yana olduğumu söylüyor, hepimize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Döner.

Gruplar adına ikinci söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'a ait.

Buyurun Sayın Ayhan.

FP GRUBU ADINA CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 484 sıra sayılı kanun tasarısının 1 inci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Bu maddedeki konuşmamda, deprem bölgesine ait bir şey söylemeyeceğim; onları, daha önceki konuşmamda arz ettim, dikkate alınacağını da umut ederim. Burada, daha çok meslek odalarıyla ilgili meselelere bakmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, biz, burada, aidatlarla ilgili bir düzenleme yapıyoruz; ama, bu vesileyle, meslek odalarıyla ilgili hükümetin dikkatine arz etmek istediğim ve meslek camiasının da dikkatine arz etmek istediğim bir iki husus var, o da şudur değerli arkadaşlar:

Önümüzde, Avrupa Topluluğuyla ilgili bir bütünleşme projesi var; bu, üç yıl beş yıl nihayet, belli bir sürede giderek artarak devam edecek. Gümrük birliğiyle 1 Ocak 1996'da başladığımız program, ilerliyerek devam ediyor; bir bütünleşme var. Üyelik ne zaman tekemmül eder bilmiyoruz; ama, önümüzde, bir rekabet ortamı var. Bu rekabet, sadece sınaî ve ticarî mallarda değil, aynı zamanda mesleklerde de olacaktır, onu ifade etmek istiyorum. Gerek GATT-Uruguay Round çerçevesinde, Dünya Ticaret Örgütü'nün kararları çerçevesinde gerekse gümrük birliği çerçevesinde, önümüzdeki dönemde, meslekî sahada serbest dolaşım ve rekabet başlayacaktır; hizmet sektöründe de rekabet başlayacaktır. Yani, bunun manası, biz, kendi pazarımızda, aynı zamanda, 370 milyonluk Avrupa Topluluğunun her meslekteki insanıyla, her meslekteki çalışanıyla rekabete gireceğiz demektir. Buna hazır olmamız lazım. Tabii, buna hazır olmak demek, Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları, TOBB dediğimiz borsalar, esnaf odaları, TESK olarak, ziraat odaları olarak, mühendis odaları birliği olarak, barolar olarak, Türk Tabipler Birliği ve diğer meslek teşekkülleriyle beraber, bu camiaların bu rekabete hazır olması gerekir ayakta durabilmek için. Tabii, rekabetin esası da, bilgi bakımından mesleğin geliştirilmesi, meslek standartlarının yükseltilmesi ve Avrupa Topluluğu standartlarıyla rekabet edebilecek veya onları aynen adapte edecek olan Türkiye şartlarına göre çalışmaların yapılması ve kalite eğitiminin verilmesi gerekir. Biz, eğer, bu sahada gerekli hazırlığı yapmazsak odalar olarak, bu sahada da yaya kalırız ve birçok meslek camiası mensubu da bunun ıstırabını uzun süre Türkiye'de yaşar değerli arkadaşlar.

Tabii, burada, bu meslek odalarına bakışta, hükümetin de bir tavır değiştirmesi lazım. Bugünkü hükümet için söylemiyorum, bütün hükümetler için söylüyorum. Bu odaların, meslek camialarının, kendi kendilerini geliştirme projelerini ortaya koymalarını, düşüncelerini, hazırlamalarını ve onları uygulayacak bir iradeye sahip olmalarını sağlayacak bir destek anlayışı geliştirmemiz lazım. Biz, bu odaları, hükümet olarak yönetemeyiz; zaten, buna ihtiyaçları da yok, bizim de buna gücümüz yok. Yani, odaların, kendi gelişme projelerini hazırlamaları, bizlerin, hükümet olarak, bunlara proje bazında destek vermemiz gerekir. Belki, ticaret ve sanayi odalarında, TOBB'da bu desteğe ihtiyaç yok, onların gelirleri yüksektir; onlar, bu gelirleriyle, birçok sosyal ve iktisadî faaliyete de katılıyorlar; zaman zaman doğu, güneydoğuda geliştirme projelerine destek oluyorlar, birçok bölgede eğitime ve sağlığa destek oluyorlar. Sağolsunlar, deprem bölgesinde de 5 000 kalıcı konut inşaatını programa almış durumdadılar; ama, mesela, bir ziraat odasının ziraat odaları birliğine, bir esnaf odaları birliğine, mühendis odalarına, barolara ve Türk Tabipler Odasına, bu benzeri kuruluşlara bu desteği vermemiz gerekir, proje bazında desteği vermemiz gerekir.

Mesela, ticaret ve sanayi odaları... Bugün, bizim, muhtelif ülkelerde ticaret müşavirlerimiz var; bunlar ne yapıyor, ne kadar yapıyor bunun tartışmasına girmek istemiyorum. Bu çalışan insanların hepsi değerli insanlar olabilir; ama, bunların bir tüccar gibi, bir sanayici gibi, bulunduğu ülkede, bizim mallarımıza pazar açacak, pazar bulacak, müşteri bulacak, karşılıklı olarak işbirliğini sağlayacak bir vasıfta, kabiliyette, kapasitede olmasını beklememek lazım. Bunlar, nihayet, bürokraside belli kademelerden geçerek gelmiş, bürokratik işlemleri oralarda yürütmekle mükellef olan, kendilerine olan müracaatları karşılamakla görevli olan devletin memurlarıdır. İşte, burada, ben dönüp diyorum ki -bunu, 54 üncü hükümette de, biz, zaman zaman düşünmüştük, onu ifade etmek istiyorum- eğer, ihracatımızı artırmak istiyorsak, sanayi mamullerimiz dış pazarlara ulaşın istiyorsak, Odalar Birliğinin, yurt dışında ihracat kabiliyeti olan ülkelere başlayarak, kendi ticaret ataşelerini oralarda görevlendirmesi lazım. Bunlara elçilik bünyesinde yer verebiliriz ve bunların orada finansmanını, biz, yine, hükümet olarak karşılayabiliriz; yani, orada bizim mallarımıza pazar geliştirecek kabiliyette birini bırakalım, Odalar Birliği oraya getirsin, koysun. Bir tarım ataşesi tayin edeceksek, ziraat odalarıyla işbirliği halinde... Bizim, tarım sektöründe, özel sektörün tasvip ede-

ceği, beğeneceği ve hizmetinden faydalanabileceği vasıftaki kişileri görevlendirelim; buraları, sadece devlet bürokrasisinin üç yılda, beş yılda bir gidip, iyi maaş alacağı hizmet yerleri olarak mütalaa etmek yerine, özel sektörün tarımda olsun, sanayide olsun, ticarete olsun, kendi pazarını genişleteceği projeleri, gelsin, ortaya koysun; orada, onu temsil edecek olan, ona pazar geliştirecek olan vasıfta elmanları da o istihdam etsin; biz, hükümet olarak, Sanayi Bakanlığı olarak, ilgili fonlardan onları destekleyelim. Nasıl, içeride bazı sanayi projelerine destek oluyorsak, bu anlayışla meseleye bakmamız lazım; yani, burada, özelleştirici bir yaklaşım içinde olmamız lazım.

Aynı şekilde -döntüyorum tabii- ticaret ve sanayi odaları için söylüyorum; onların ortaya koyacağı projeler vardır. Bugün, her ilde, ticaret ve sanayi odasının bünyesinde, o ilde üretilen malların teşhir edileceği geniş standlara ihtiyacımız var. Yani, Japonya'dan veya Macaristan'dan veya Kuveyt'ten bir işadama geldiği zaman, Kocaeli'de ne üretilir, Konya'da ne üretilir -ki, bazı illerde var; mesela, Konya'da var bu; sanayi odasında çok güzel bir sergileri var, kendilerini tebrik de ettim- her ilde, o ilde üretilen tarım ürünleriyle, o ilde üretilen malzemeye, malla, makineyle, sanayi ürünleriyle ilgili ne varsa, onları teşhir edebileceğimiz, ticaret ve sanayi odalarının bünyesinde çok güzel teşhir salonları olması lazım.

Yine, ticaret ve sanayi odalarının bünyelerinde, o ildeki KOBİ'lerin dışpazarla bağlantısı sağlayacak, lisan bilen, piyasayı bilen, kambiyo işlemlerini bilen -belli ölçüde- dışticaret işlemlerini bilen uzmanlar istihdam edilmesini desteklememiz lazım. Kendi kendine bunu yapabilen ticaret ve sanayi odaları vardır, yapamayacak olanlar vardır, KOBİ'lerin de bu bilgiye ulaşması çok zordur. Genellikle, orta ve küçük işletmeler, bir ustanın veya mühendisin veya bir patronun yönetiminde, hem ustadır hem oranın patronudur hem pazarlayıcıdır, birçok işi kendisi yapar; tabii, onun, dışpazarla münasebet kuracak, dış münasebetlerle proje geliştirecek, hatta ve hatta, kendi çapında, kendi seviyesinde dışarıdan teknoloji getirecek, ortaklık sağlayacak, destek sağlayacak bir anlayışı, bir kabiliyeti ortaya koyma imkânı yok. İşte, buralarda da, meslek odaları ve özellikle TOBB'un illerdeki kuruluşlarında, bu hizmetleri verecek olan uzmanların istihdam edilmesi lazım. Bizim de, hükümet olarak, Sanayi Bakanlığı olarak, bunların bu tip projelerini desteklememiz lazım.

Aynı şeyi, tabii, tarım teşkilatı için söylüyorum; yani, ziraat odaları için söylüyorum. Geçenlerde, birliklerle ilgili bir kanunun müzakeresinde de bir nebze arz etmiştim. Yani, biz, hayvancılığın yaygın olduğu bir yerde, meyve ve sebzeçiliğin yaygın olduğu bir yerde il tarım müdürlüğünde uzman istihdam edeceğimize, bırakalım, orada süt birliği varsa, orada hayvancılıkla ilgili organize olmuş bir birlik varsa -şu veya bu unvan altında, kabul edilebilir bir büyüklükte- veterinerini kendisi istihdam etsin, biz, ona, veteriner istihdamıyla ilgili olarak belli bir fon çerçevesinde, belli bir disiplinde yardım edelim. Ziraat uzmanını, ziraat teknisyenini, ziraat mühendisini kendisi istihdam etsin. Antalya'da sebzeyle ilgili istihdam edecekse, biz ona bir destek verelim; yani, bunların kriterlerini ortaya koyar... Eğer bunu yaparsak ne olur; o zaman, Antalya'da sebze ziraatında uzman olan ziraat mühendislerini toplar, bilgilerini tamamlar ve onlar, orada, on sene, yirmi sene, otuz sene, kabiliyetli olduğu sürece, problem çözdüğü sürece, hizmet ettiği sürece istihdam edilir; ama, şimdiki gibi, hiç uzmanlığı olmayan bir sahada, Edirne'den alıp Ağrı'ya, Ağrı'dan alıp Antalya'ya verdiğimiz ziraat mühendisleri ile uzmanlarla bu işleri çözmemiz mümkün değildir; yani, meslek odalarına bakarken, bu ufku da, bu Muhterem Heyetin önüne getireyim dedim.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bu kanunun 1 inci maddesi, geçici madde. Biraz önce de söyledim, nedir; şahısların ticaret odasına olan 17 milyon, 20 milyon, 32 milyon liralık borçları bir sene ertelenecek, gecikme cezası alınmayacak; bu 10 vilayetteki odalar borsasına ihtiyaçların birliklere olan 83 milyar liralık borcu da ertelenecek. Ertelenmesin demiyorum -hemen arkadaşlar şey ediyorlar da- başka bir şey söyleyeceğim: Şimdi, bugünlerde gazetelerde havadisler var. Nedir bu; bütün gazetelerde “ekvergi kalıcı olacak” deniliyor. Nedir; siz, şu ana kadar 1,3 katrilyon ekvergi topladınız -nisan ayı itibariyle söylüyorum- yılsonuna kadar hedefiniz 2,5 katrilyon ekvergi toplamaktı; fakat, yine, bugünlerde gazetelerde hepiniz okudunuz, cari dengenizde 2,5 katrilyonluk açık olduğu, hesaplarınız tutmadığı için Cottarelli'nin de isteği üzerine, bu geçici vergileri, ekvergileri kalıcı hale getirmeyi düşündüyorsunuz. Ben neyi söylüyorum; bakınız, açık konuşuyorum. Bir taraftan, geliyorsunuz “şahısların 30 milyon, 20 milyon, 10 milyon liralık aidatlarını bir sene erteledik” diye buraya kanun getiriyorsunuz ve “odaların Ankara'ya toplam 80 milyar lira olan borçlarını erteledik” diye kanun getiriyorsunuz ve bundan burada büyük bir olaymış gibi bahsederken, bir anda 2,5 katrilyon olan geçici vergileri -ki, bunlarda ek Kurumlar Vergisi var, ek Motorlu Taşıtlar Vergisi, ek Emlak Vergisi var, Özel İletişim Vergisi var- kalıcı hale getirmek için de çalışma yapıyorsunuz. Yani, ne diyorsunuz, senin 80 milyar liralık, 10 milyar liralık borcunu bir sene erteledim; ama, sen, bana Türkiyem 2,5 katrilyon daha para ver! Niye; çünkü, bana yetmiyor bu paralar...”

Şimdi, burada, ben, bu konular üzerinde düşündüyorum. Yani, daima gerçekçi olun diye söylüyorum. Burada, biraz önce hükümet kanadına mensup bir arkadaş çıktı, dedi ki “yaptığımız kalıcı konutlar ve geçici konutların ihaleleri 150 trilyon lirayı buldu” topladığınız para; 2,5 katrilyon. Ben bir şey söylemiyorum. Başka da icraat yaptınız da. Yani, 150 trilyon liralık, 100 trilyon liralık ihale yaptık dediğiniz zaman “ekvergi” adı altında bu halktan topladığımız para, onun 15 katından fazla; ben size onu söylüyorum. Bunları böyle bilmemizde fayda var.

Şimdi, bir şey daha söyleyeceğim, o da şu: Burada bu yetki kanununda iki konu üzerinde duracağım. Bir tanesi, bu kontrolluklarla ilgili yapmış olduğunuz bir konu. Nedir; size bir yetki verdik, dedik ki, Türkiye deprem kuşağına girmesin -deprem kuşağında zaten- deprem olduğu zaman acı çekmeyelim, inşaatlarda bir kalite düzeni yapalım. Geçen sene 17 Ağustosun beri, durdunuz durdunuz, nisan ayında 27 ilde -ki, 2 de Erzurum'da var- dört ay inşaatları yasakladınız. Neymiş; ben hazırlık yapacağım diye! Ne zamana kadar; temmuzun 20'sine kadar.

Sayın Milletvekilim, şimdi, sizin Ağrı Vilayetinde veya Erzurum Vilayetinde 20 Temmuz kadar...

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, bana sataşmada bulunuyor; ben de çıkıp konuşacağım!

ASLAN POLAT (Devamla) – Tamam, konuş; çok hoşuma gider.

Ben, tekrar dönüyorum açtığım konuya. Diyorum ki, Ağrı'da veya Erzurum'da veya -bir de Karşıya diyeyim- Kars'ta 20 Temmuz kadar, siz, inşaatı yasaklarsanız -ki, Erzurum'da yasakladınız; şu anda Kars'ta, Ağrı'da var mı bilmiyorum- o zaman -buralarda zaten tüm inşaat mevsimi beşbuçuk ay- yani, 31 Ekimde veya 15 Kasımında inşaatlar bitiyor. Siz, 20 Temmuz kadar, yeniden ruhsat almayı dört ay boyunca yasaklarsanız, bu, bölgelerde bu sene inşaat yapılmasın demektir.

Zaten, bu yörelerin en büyük iş istihdamı, bilhassa niteliksiz işçilerde, amele bazında inşaatlardır; şimdi, inşaatları da siz dört ay erteledikten sonra, temmuzun 20'sinde birisi inşaat için yeni ruhsata müracaat ettiği zaman, onun da yine muamelesi bir iki ay sürer ve adama, eylülün başında ruhsatı verdiğiniz zaman, azamî birbuçuk, iki ay sonra kar yağar o bölgeye. Dolayısıyla da, siz, bu bölgelerde, Doğu Anadolu Bölgesinde yeni yapılacak inşaat ruhsat vermeyi ertelemekten dolayı, inşaatların büyük bir bölümünün yapılmasını engellediniz; sadece, eskiden ruhsatı varsa, ruhsatı olanlar devam etti; ama, olmayanlar devam ettiremedi. Bu nedir?.. Ben, şahsen, bu yetki kanununa oy verilirken "evet" demiştim; ben, bilseydim ki, siz, Erzurum'da da inşaatları dört ay erteleyeceksiniz, ben buna evet demezdim.

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – Trabzon da var burada...

ASLAN POLAT (Devamla) – Yani, size bir yetki verdiğimiz zaman, yetkiden borçlu çıkıyorsunuz. Niye; çünkü, hareketleri, gerçek hayatın içinden gelmeden yapıyorsunuz, masa başında yapıyorsunuz.

Bakın, tekrar, üzerine basarak söylüyorum; deprem 17 Ağustosta olmuş, kış ayları geçti; kış aylarında bir çalışma yapmadınız da, durup durup, nisan ayında, dört ay niye 27 vilayette inşaatları durdurdunuz?! Neymiş; ben kararname hazırlıyorum, talimat hazırlıyorum, onu hazırlıyorum, bunu hazırlıyorum diye ve bu bölgelerin de bir bölümü işte, benim, Erzurum gibi vilayetlerimiz kış bölgesi; burada, inşaat, zaten 31 Ekimde fiilen bitiyor.

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – İhtiyaçtan Sayın Polat!

ASLAN POLAT (Devamla) – Efendim, ihtiyaçtan değil, tembellikten. Siz, kışın oturup, bu kararları hazırlayabilirdiniz -bize bunları öğretmeyin- veya kapsamı kısa tutabiliirdiniz; kapsamı dar tutar, 27 vilayet değil, 10 vilayet yapabiliirdiniz.

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – İhtiyaç bunları!..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Polat, lütfen toparlayınız.

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın milletvekilim, siz, İnşaat Mühendisleri Odasıyla konuşursanız, Mimarlar ve Mühendisler Odasıyla konuşursanız ve Türkiye'deki tüm müteahhit birlikleriyle konuşursanız; her birisi, her inşaat ruhsatı almaya giden, sizi burada tenkit eder. Niye?.. Tekrar söylüyorum...

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – Konuştuk bunları!..

ASLAN POLAT (Devamla) – Bir dakika; laf atmadan dinle!..

Adama sorarlar, 17 Ağustosta 20 Nisana kadar neredeydi aklın?! 20 Nisan tarihine kadar bekle, 20 Nisandan sonra, dört ay boyunca, ben bu inşaatları bu bölgelerde durduracağım de, ondan sonra, yaz boyunca yeni ruhsat verme, inşaat sektörünü durdur. Bu, inşaatların durdurulmasına sebep vermez. Sakarya'da inşaatı durduruyorsunuz, yeni ruhsat vermeyi durduruyorsunuz; peki, burada, afetten dolayı, depremden dolayı dışarıda kalan insanlar nasıl konut sahibi olacaklar? Ha, oradaki ihalelerle ilgili konuları da anlatacağım; ama, vakit kalmıyor.

Bakın, size bir misal vereyim: Orada iki ihale yapıldı; birini, Toplu Konut İdaresi -sizin başkanlığınızla bağlı- birini de bir belediye yaptı. Toplu Konut İdaresinde yapılan bu ihalede 128 dolar para verildi; ama, belediyenin yaptığına, orada, metrekareye dolar cinsinden 436 dolar verildi; tam 4 katı! Şimdi, ben diyorum ki, bunları bir denetleyin. Aynı inşaatlar yapılıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Polat, cümlemenizi tamamlayın lütfen.

ASLAN POLAT (Devamla) – Yani, çok önemli olduğu için söylüyorum.

Bakın, 10 000 konut, 10 000 konut... Birini Toplu Konut yapıyor, birini bir belediye yapıyor. Krediyi nereden buluyor bulmuyor, bu, beni ilgilendirmiyor. Benim merak ettiğim konu ne; Toplu Konut İdaresi, Avrupa’da kontrol garantisıyla, 136 dolara, altyapıyla beraber 150 dolara inşaat ihale ederken, bir özel belediye, metrekaresini 436 dolara...

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – Özel belediye değil.

ASLAN POLAT (Devamla) – Pardon; bir belediyenin özel inşaat şirketi...

Neden bu kadar fark var? Arada 4 kat fark niye var? İşte, ben diyorum ki, bunları kontrol edelim. Ne oluyor; 136 dolara bu ihaleyi yapan bakanı da, töreyle uygun olmadığı için partiden ihraç ediyorsunuz.

Hepinize saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, satışa var.

BAŞKAN – Şahsı adına, Sayın Seven, buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, Nidai Seven’e değil, Ağrı’ya satışa oldu.

BAŞKAN – Hayır, satışa olarak değil efendim; şahsı adına konuşacak.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; satışmaya karşılık vermek doğru değildir. Yalnız, tabii, burada, özellikle İzmit Ticaret Odası, özellikle Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin tüm üyeleri şu anda Meclisi dikkatle izlemektedirler. Şu anda, bu insanlar, depremzede olarak durumları nereye varacaktır, ne gibi sonuçlar alınacaktır, mağdur edilen insanların sıkıntılarını dile getirmek üzere kimler hakkımızı savunmaya çalışmaktadır diye, televizyonlardan bizleri dikkatle izlemektedirler.

Siz, bugün, getirip, madde üzerinde konuşmadan, Ağrı’ya, Erzurum’a satışarak, kendi seçmenlerinize selam vermekle bir yere varamazsınız.

27 Aralık 1999 tarihinde, İzmit Ticaret Odası, Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirmiş; bakınız, ne diyor: “Bilindiği gibi, Marmara Bölgesinde, 17.8 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler sebebiyle...” Uzundur, hepsini okumuyorum; ama, muhtevasını söyleyeceğim. Şimdi, depremden önce borçları olanlar için, 31.12.2000 tarihine kadar ertelenmesi. Ayrıca, mütemmim olarak, ceza ödemek üzere olan insanların mağduriyetlerini ortadan kaldırmak için de, üye aidatlarının, munzam aidatlarının ertelenmesi konusunda bir değerlendirme yapılıyor. Gönül isterdi ki, bugün Mecliste bulunan tüm gruplardaki arkadaşlarımız, depremzede arkadaşlarımıza sahip çıksınlar, konunun dışına çıkmasınlar, bu insanların yaralarına bir merhem sürsünler; bu insanların, zaten, kaybettikleri çok şey vardır.

Bugün, bu tasarıya karşı çıkmakla onların yarasını bir daha deşmeyelim düşüncesiyle hepimizi saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Seven.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, karar yetersayısının aranulmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Çerçeve 1 inci maddeyle, görüşmekte olduğumuz geçici 14 üncü maddeyi oylarımıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, az önce karar yetersayı vardı; biliyorsunuz. Dolayısıyla, böyle, her 15 dakikada bir karar yetersayısının aranılması istenecektir...

BAŞKAN – İttüdüğü öyle yapmışsınız.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Zatiâlinizin kanaati çok önemli.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yetersayı vardır ve madde kabul edilmiştir.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Nasıl sayıyorsunuz Sayın Başkan?! Burada 100 kişi var.

BAŞKAN – Bu tasarıya eklenen 1 inci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 1. – 27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu ile BakanlarKuruluna verilen kanun hükmünde karamame çıkarma yetkisi süresine kadar geçerlidir.

BAŞKAN – Gruplar adına söz talebi var mı efendim?

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Grubumuz adına Sayın Bekir Sobacı konuşacak.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinize saygılar sunuyorum. 17 Ağustos ve 12 Kasım depremleriyle alakalı olarak çamsakızı çoban armağanı, bir tarafta küçük bir teselli armağanı ile şirin görünme çalışmaları içerisinde olan hükümetin; öbür tarafta depremi bahane ederek koyduğu ek vergilerle, katrilyonları milletin cebinden alıp, kaynak transferi yoluyla, rantıye sınıfına aktarmaya devam eden bir iktidar ve getirilen geçici 1 inci madde ile de 17 Ağustos depremi sonrası, Meclisin tatile girmesinden önce verilen yetki kanunu çerçevesinde yapılan çalışmaların da bu vesileyle bir değerlendirme fırsatı olduğuna inanıyorum.

Değerli arkadaşlar, 55, 56 ve 57 nci hükümetlerin hem yapısal özellikleri bakımından hem de icraatları bakımından âdeta siyamüçtüzü gibi, üçüzleri gibi olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu üç hükümet de sanki bir siyamüçtüzü gibi birbirine ancak bu kadar benzer; genetik yapıları da giderek benzeşmeye başladı. 28 Şubatın ortaya koyduğu türbülânstan istifadeyle iktidar olanların akıbetlerini, özellikle hükümetin ortanca partisinin de görmesini ben şahsen tavsiye ediyorum sonuçları itibarıyla.

Şimdi, siz, bu yetki kanunu çerçevesinde ne yaptınız? Bu deprem, bölgesel olmasına rağmen, bir seneye yaklaşan süre içerisinde, değerli arkadaşlar, daha bir imar kanunu hazırlayamadınız! Bakım, imar kanunu hazırlanmadığı için de, mahallî idareler kanunu... (MHP sıralarından gürültüler)

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Sayın Başkan, hatibe müdahale etmeniz lazım, sözünü kesmeniz lazım. Bu şekilde konuşmaya devam edemez.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Böyle konuşamaz Sayın Başkan; hakaret ediyor.

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Siyamüçtüzü ne demek! Böyle diyemez; hakaret ediyor.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Siz, idare amirisiniz; lütfen yerinize oturur musunuz... Başkan orada... Başkan orada...

BAŞKAN – Efendim, yerinize oturur musunuz... Yerinize oturur musunuz...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Grup amiriniz var, grup başkanvekiliniz var, söz alır...

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Sözüntü geri alsın... Sözüntü geri alsın... (MHP sıralarından gü-rültüler)

BEKİR SOBACI (Devamla) – Rica ederim... Rica ederim... Sizin vazifeniz bu değil; idare amirliğini iyi öğrenin...

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Sözüntü geri alsın...

BEKİR SOBACI (Devamla) – İdare amirliğini iyi öğrenin...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, böyle konuşamazlar efendim.

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Bu şekilde konuşamazsın, sözüntü geri al; “siyamüçlüğü” diye-mezsın.

BEKİR SOBACI (Devamla) – İdare amirinin görevi o değil. İdare Amirliği görevinizi iyi öğ-renin bir kere Sayın Çakar; görevinizi iyi okuyun.

MUSTAFA ZORLU (Isparta) – Türkiye Büyük Millet Meclisi siyamüçlüğü mü?!

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Sözüntü geri al! (MHP sıralarından “bu kadar hakaret olmaz, yazıklar olsun” sesi)

BAŞKAN – Sayın Sobacı...

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Ben, Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Amiriyim; sözüntü ge-ri al! (MHP ve FP sıralarından ayağa kalkmalar)

BAŞKAN – Efendim, lütfen yerinize oturur musunuz. Lütfen...

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, o zaman, müdahale edin lütfen. Hatip, konuşmasını bilmiyor ve Türkiye Büyük Millet Meclisindeki arkadaşlara hakaret ediyor.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Hatibe müdahale edilmez ki...

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Sokak, meydan değil burası; çarşı pazar değil burası. (MHP sı-ralarından gürlültüler)

BAŞKAN – Efendim, lütfen yerinize oturur musunuz. Önce, yerinize oturun.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, müsaade ederseniz, ben, hatibe, üslubuna dikkat etmesi konusunda ri-cada bulunuyorum.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Bir saniye efendim... İstirham ediyorum Sayın Başkan.

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Bu işi çözeceğiz. Yok; çözülmeyen olmaz.

RAMAZAN GÜL (Isparta) – Teşbihte hata olmaz...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Hatibin, hükümeti destekleyen üç siyasi partiye “siyamöklüğü” şeklinde bir nitelendirmesi var. Konuşmasının içerisinde geçen “siyamöklüğü” lafının ne manaya geldiğini bir açıklaması lazım.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Sayın Başkanım, benim ifademle ilgili yanlış bir anlama var.

BAŞKAN – Peki efendim “tashih edeceğim” diyor. Yalnız, ben, rica ediyorum. Lütfen... (MHP sıralarından gürültüler) Efendim, ben rica edebilir miyim; lütfen... Üslubumuza dikkat edelim; lütfen... Lütfen... Yani, burada maksadımız tansiyonu yükseltmek değil.

Mikrofonu yeniden açıyorum Sayın Hatip.

Buyurun efendim.

VAHİT KAYIRICI (Çorum) – Alın terleye terleye imzayı attın; gelip burada...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Sayın Başkanım, Grup Başkanvekilimizin ifadesinden, ben, konuşmamdaki kelimeyi yanlış anladığımı anladım. “Öküzü” gibi ifade... Ben, o konuda özür diliyorum...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Niye özür diliyorsun?

BEKİR SOBACI (Devamla) – Ben, o kelimeyi kullanmadım. Ben “siyamüçüzü” dedim. Siz, kalkıyorsunuz, “siyamöçüzünden” bahsediyorsunuz Sayın Grup Başkanvekilimi İyi dinleyin o zaman konuşmacıları burada. Siyamüçüzü, siyamikizi; bunlar tıbbî tabirler kardeşim; buna niye alınıyorsunuz siz?!

VAHİT KAYIRICI (Çorum) – Ne bağıryorsun burada?

LÜTFİ YALMAN (Konya) – Sen niye bağıryorsun?

MUSTAFA ZORLU (Isparta) – Otur yerine!..

BEKİR SOBACI (Devamla) – Anlamadan, müdahale ediyorsunuz. İstirham ederim... Ben, öyle bir kelime kullanmadım.

(MHP ve FP milletvekillerinin birbirleri üzerine yürütmeleri)

BAŞKAN – Efendim, lütfen yerinize oturun. (MHP ve FP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlar, yerinize oturmazsanız, oturumu kapatacağım.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.30

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 18.43

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Burhan ORHAN (Bursa), Levent MISTIKOĞLU (Hatay)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 111 inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum. Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

5. – “Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Tasarısı (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Biraz önce, geçici 1 inci madde üzerinde şahsı adına konuşan, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı'nın...

BEKİR SOBACI (Tokat) – Grup adına...

BAŞKAN – Evet...

Grup adına konuşan Sayın Bekir Sobacı'nın bir ifadesine itiraz olmuştu. O ifadeyi tutandıktan getirtmek üzere bir 10 dakika ara vermiştik. Şimdi, onu, sizlere okuyorum:

"Değerli arkadaşlar, 55, 56 ve 57 nci hükümetlerin hem yapısal özellikleri bakımından hem de icraatları bakımından âdeta siyamikizleri gibi, üçüzleri gibi olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu üç hükümet de sanki bir Siyam üçüzü gibi, birbirine ancak bu kadar benzer."

Zannediyorum, bu "üçüz", "ikiz" lafı, başka türlü, yani, insan dışı bir şey anlaşıldı. Herhalde, bu iş zabıtlara böyle düştü.

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – Sayın Başkan, maksadı aşan bir ifade olarak değerlendiriyoruz.

BAŞKAN – Efendim, şimdi, yeni bir müzakere için zamanımız yeterli değil.

Aldığımız karar gereğince, saat 20.00'de görüşmelere devam etmek üzere, birleşime tekrar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.45

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 20.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Levent MISTIKOĞLU (Hatay), Burhan ORHAN (Bursa)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 111 inci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.
484 sıra sayılı tasarının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

5. – “Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Tasarısı (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet hazır.

Tasarının geçici 1 inci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı söz almıştı; konuşma süresini tamamlanamıştı. Şimdi, konuşmasını tamamlamak üzere, kendisini kürsüye davet ediyorum.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

8 dakikanız kalmıştı efendim.

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinden sonra ortaya çıkan ve sonuçları itibarıyla bütün ülke ekonomisine etki eden, 17 Ağustos depreminden sonra, Meclis tatilinden önce, sayın hükümete verilen, Yüce Meclisten, yetki kanunu ve kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi, bu geçici maddeyle 31.12.2000 tarihine uzatılıyor, geçerli oluyor; yanlış anlamıyorsam.

Şimdi, bu yetki kanunu verildikten sonra hükümetinizin bu konuda neler yaptığına baktığımızda, önce, yurt dışından veya yurt içinden deprem bölgesindeki yaraların sarılması için toplanan paraların, bütçe açıklarında, faiz ödemelerinde kullanıldığını görüyoruz. Bu manada baktığımız zaman, geçmişte, Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim Kanunuyla getirilen vergiler, sözde, bu eğitim kalitesini yükseltme konusunda bir gerekçeyle konulan salma ve vergilerin, yılda 300 trilyonu bulan, toplanan bu ek vergilerle, Türk eğitiminin, özellikle taşınabilir eğitimle, nasıl, üzücü ve işler acısı bir konuma geldiğini, hep beraber gördük; ama, o yetmedi, sekiz yıllık zorunlu eğitimle konulan o vergilerin, deprem vesilesiyle uzatımını bu hükümetler sağladı ve hâlâ devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir kere, şunu ifade etmek istiyorum: Yetki kanununu çıkardıktan sonra, eğer hükümetin hızlı çalışma kabiliyeti olsaydı, şimdiye kadar imar kanunu da çıkardı, bütün düzenlemeler de yerine getirilirdi; ama “depremden sonra imar kanununda yenileme yapacağız” diye, belediyeler ruhsat veremez hale geldi. Deprem sadece Marmara Bölgesini değil bütün Türkiye’yi vurdu

Şunu ifade etmek istiyorum: Bırakın, böyle, hükümet içi oyunları, pazarlıkları, pazarlık gücü elde etmek için komisyonları manipüle etmeyi ve de Türkiye’de siyaseti zayıflatmayı, Meclisi zayıflatmayı hedefleyen manipülasyonlara taşeronluk yapmayı bırakın da, imar kanununu, mahallî idareler kanununu bir an önce getirin de, amele meydanındaki garibanlar akşam evlerine aç gitsinler. Türkiye’de inşaat sektörü temel bir sektördür, lokomotif sektördür. Bu manada, işte, hâlâ bir imar kanunu hazırlayamayan bir hükümetle karşı karşıyayız.

Benim bazı sözlerimden alınan arkadaşlar var. Türkiye’de 28 şubat süreci devam ediyor dedim. Bu türbülânstan faydalanmanın da hiçbir partiye getireceği hiçbir kazanç olmamıştır ve olmayacaktır. Bugün, bazı manipülasyonlara alet olan partilerin yarın tepesine binerler. Biz, bu memlekette hangi partilerin genel kurullarının nasıl iptal edildiğini, genel başkanlıkla derin devlet memurluğunun nasıl karıştığını çok iyi biliyoruz. Bu manada söylenecek çok şey var; ama, şunu tavsiye ediyoruz ki, bu Meclis güçlenmelidir, siyaset güçlendirilmelidir. Gerginlik ve çatışma üzerine, birilerinin yok edilmesi üzerine siyaset geliştirenlerin sonu, aynen, o anlayışın kurbanı olarak yok olmaktadır.

Şimdi, bu kanunla, yine diyorum, çam sakızı çoban armağanı, sizin ertelediğiniz toplam borcun miktarı nedir Sayın Bakanım, sayın komisyon? Ne kadar bir erteleme yapıyorsunuz allahaşkına, şunu kanun diye getiriyorsunuz “gece 11’lere kadar bu Meclisi çalıştıracacağız” diye; bir söyley misiniz... Ama, deprem nedeniyle saldırdığınız verginin toplamı 2,5 katrilyon. 2,5 katrilyonla şu anda başlatacağınız kalıcı konutların ne şekilde yapılacağı da tartışılır, o da ayrı da; ama, önce, siz, çok fahiş bir hata yaptınız. Ben, şuna inanıyorum: Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanı ihale dağıtmayı bırakıp da, müteahhitlere, kulaktan kulağa yayılan komisyonlu ihale dağıtımını bırakıp, 300 küsur tane belediyeyi, afet görmediği haldé afet kapsamına alıp, onlara, diğer partilere, özellikle muhalefet partilerine mensup belediyelerden kesilen paraları aktarma zulmünü bir tarafa bırakıp da; asıl bu kalıcı olan, bu ülkenin yaralarının sarılması için, özellikle depremle sarsılan yapısal dengelerin yeniden oturtulması için gayret sarf etmesi lazım. Bunu tavsiye ederiz.

Değerli arkadaşlar, bu manada, yine diyorum, sekiz yıllık zorunlu eğitimin bir fiyasko olduğu ortaya çıkmıştır. Depremin nasıl istismar edildiği de ortaya çıkmıştır. Eğer, bu milletin, sivil toplum kuruluşlarının, meslek kuruluşlarının yaptığı hazırlıkların öntü tıkanmasaydı, bugün, deprem bölgesinde, bu kıştan önce, o insanların, kalıcı konutlarına yerleşeceklerine inanıyorum; ama, yaptırmadınız; odaların, meslek odalarının, halkın yardımlarının, yurt dışından gönderilen yardımların öntünü kestiniz. O kaynakları, o tasarrufları, biriken o meblağları nereye harcadığınızı da bu millet zaten iyice görmüştür, depremedeler de bunu çok iyi yaşamaktadırlar.

Değerli arkadaşlar, bunu uzatacaksınız da, bundan sonra ne yapacaksınız diye merak ediyorum. On ayda, bu yetki kanununu nasıl kullandığımız ortadadır, bundan sonra nasıl kullanacağınızı da, zaten, geçen on ay içerisinde yaptıklarınızdan anlamak mümkündür. Onun için, bir an önce, İmar Kanunu ve Mahallî İdareler Kanununa ilişkin tasarıları getirin, deprem bölgesinde, afet gören belediyelere ve iktidarıyla muhalefetiyle kan ağlayan belediyelere bir rahat nefes aldırın; böyle, eften püften, aciliyeti olmayan kanun tasarılarıyla da bu Meclisi oyalamayın; yazıktır. Mahallî İdareler Yasasına ilişkin tasarımı getirin de, şu kış başlamadan, vatandaşlar rahatlasın, belediyeler rahatlasın.

Artan vergi gelirlerinden, hâlâ rantîye ve faizle geçinen, Türkiye’de, 25 milyar dolar yukarı mevduat sahibi sayısının 60 000 kişi olduğunu hesap ederseniz, bırakın bu 60 000 kişiye çalışmayı da, 65 milyona çalışmayı kendinize şiar ve vazife edinin diyor, hepimize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sobacı.

Grupları adına ikinci söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Dönen'in.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gördüğümüz yasa tasarısı, ilk bakışta, gerçekten, aidat konusunda, orada, deprem bölgesinde önemli bir yenilikmiş gibi gözüküyor. Az önceki konuşmamda, ben, bazı konulara burada değindikten sonra, bazı iktidar milletvekili arkadaşlarımız geldiler ve bana bazı konuları izah etmeye çalıştılar; “bunu biz getirmiyoruz; bak, TOBB'nin yazısı var; bak, ticaret odasının yazısı var, biz, bunlara göre bunu düzenliyoruz” dediler. İyi ya, işte, ben de diyorum ki, biz bu yasalar üzerinde bu kadar zaman harcıyoruz; bakın, burada, bu milletin verdiği vergilerle çalışan bu Türkiye Büyük Millet Meclisi, aşağı yukarı 80 milyar liralık bir aidatı ertelemek için 500 milyar lira para harcıyor, vakit harcıyor.

Dünyada, gelişmiş ülkelere bakarsanız, zaman, dünyanın en önemli, hiçbir zaman geri dönmeyen kapitali olarak kabul edilir. Yani, zamanın en önemli sermaye, kapital olarak kabul edildiği bir dünyada, bizim, zamanımızı ve toplumun kaynaklarını, böyle, boşuna harcamaya hakkımız yok.

O zaman, yapılacak şey gayet net; kolektif aklı kullanmak zorundayız. Nedir; bakın, TESK oturmuş, o bölgedeki aidatları ertelemiş. 1163 sayılı Kanuna bir madde eklersiniz, şimdi ekleriz, hemen, grup başkanvekilleri bir araya gelir “TOBB'ye bağlı olan odalar birliğinin, borsalar birliğinin, borsanın, ticaret odasının, sanayi ticaret odasının, diğerlerinin aidatlarını kendisi ertelemeye veya borçlarını almamaya yetkilidir” der, bu Meclis hiç böyle çalışmaz. TOBB toplanır, der ki: “Burada deprem oldu, ondan dolayı da ben buradaki aidatlarını şu şu kesimden almıyorum; ama, depremden zarar görmeyenlerden de alırım.” Yani, bizden daha iyi bir selektif yapı kurulur. Onun için, ben diyorum ki, yarın -Allah göstermesin, Allah bir daha deprem felaketiyle bizi karşılaştırmaz- ülkemizin herhangi bir bölgesinde aynı konu başımıza geldi; yine, geleceğiz, burada, aynı konuyla ilgili konuşacağız, hiç lüzumu olmayan tartışmalara, gerginliklere vakit harcamalarına neden olacağız. Bunun kolayı var. Çok basit, çok kolay; otururuz... İşte, dediğimiz gibi, sivil toplum örgütlerine daha fazla yetki vermek gerekir; ama, hiç olmazsa, burada, bu, karşımıza çıktı; bunu, spesifik olarak ele alıp, bunlara, bu konudaki yetkiyi vermek zorundayız. Yani, şimdi, bir sendikanın, kendi üyelerinden aidat alıp almayacağını, burada, tartışıyor muyuz; yok. Sendikalar Yasasına göre yetkiyi kendilerine vermişiz, onlar, kardeşim, benim buradaki işim çok kötü durumda, ben, buradaki aidatımı yüzde 50 oranında düşürüyorum diyebilir, almıyorum diyebilir. Yine, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK) oturmuş, karar almış, ben, burada zarar gören esnaf ve sanatkardan aidatımı almıyorum... Niye; 507'de var da ondan.

Şimdi, biz, burada, niye birbirimizi boşu boşuna kırıyoruz?.. Bakın, devletin müsteşarı, bürokratları, bir bakanı, biz, Parlamento olarak niye buradayız? Ne yapıyoruz allahaşkına? Oturup, bir bakalım. Yani, şurada, eğer, akılbirliğiyle, kolektif aklımızı kullanır, ileriye dönük olarak, yasaya çok basit bir madde ekleyebilirsek, bundan sonra, böyle bir tasarıyı bir daha burada görüşmek durumunda kalmayız. Bunu yapalım. Yani, tekrar tekrar niye görüşelim! Yarın, bir deprem olursa, böyle bir tasarıyı bir daha mı burada görüşeceğiz?! Yani, meslek örgütlerinin, kendi aidatlarını almaları, toplamaları veya almamaları Meclise bırakılmamalı, Meclis, burada, bunları görüşmemeli.

Değerli arkadaşlarım, bakın, Kızılay Meydanında bütün memurlarımız toplanmış "sendikal haklarımızı verin" diyorlar. Plan ve Bütçe Komisyonunda çıkaralım, gelelim, burada tartışalım.

Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunda, biz konuştuğuktan sonra, bize "bakın, sizin bu söylediklerinizin hepsini kapsayacak biçimde bir tarım reformu getireceğim" dedi, biz de sevindik.

İşte, bu Meclisin zamanını, toplumun önündeki bu engelleri aşmakta kullanalım; gelelim, bunları, burada, enine boyuna konuşalım, tartışalım ve milletimize, ülkemize gerçekten yararlı yasalar çıkaralım.

Değerli arkadaşlarım, ben, tekrar, buradan, grup başkanvekili arkadaşlarımızın sağduyularına sesleniyorum; yani, şurada, şimdi, kalksınlar, otursunlar, bu yasayla ilgili bir değişiklik... Biz de destek olalım ve bundan sonra da biz, zamanımızı, böyle bir iş için burada harcamayalım.

Şimdi, yarı, yine, bunun gibi birçok yasa gelecek ve birçok yasa... Burada, Sanayi ve Ticaret Odası Meclis Başkanlığı yapmış arkadaşlar var; bu arkadaşların hepsi, bunları, çok çok iyi biliyor. Az önce anlattım; şimdi, biz, oradaki bir konuyu affederken, orada, tüm olarak, bütün olarak affediyoruz. Yani, hiç zarar görmemiş bir adamın, sanayi odasına, ticaret odasına, deniz odasına 6 milyondan başlayıp 21 milyona kadar olan yıllık aidatını ödemede bence, hiç zorluk da yok.

Örneğin, banka şubeleri; örneğin, başka yerde iş yapıp da orada şubesi olan ticaret kuruluşlar; bunların hepsi, orada, aidatlarını erteleyecek. Oradaki ticaret odası da, sanayi odası da sıkıntılı bir durumda kalacak. Hiç olmazsa, zarar görmeyen bankalardan ve dışarıdan gelip orada şube açmış kişilerden; ki, onlar, bilir bunları; yani, kendi bölgelerinde "kim zarar gördü, kim zarar görmedi" bunları bilir; ama, biz, burada, bütün herkese yasa çıkarıyoruz. Yani, burada bir "nimet-külfet" dengesi yok; kamu vicdanını rahatlatacak bir yasa çıkarmıyoruz. Yani, oradaki ticaret odası da, sanayi odası da, bu işte eli taşın altında olan insanlar. Bu insanlar, orada, kimin zarar gördüğü görmemiş, burada, bizden daha iyi bilirler, görürler ve ona göre de tedbirlerini alırlar. Yeter ki, biz, burada, bu yasa tasarısını, şimdi, inşallah değiştiririz; son olarak böyle bir yasa tasarısını görüşmüş oluruz. Bundan sonra, diliyorum ki, bu sivil toplum örgütleri, artık, kendi aidatlarını almayı veya almamayı, orada kendileri belirler, kendi yönetimleri belirler.

Değerli arkadaşlarım, onun için, ben, vaktinizi daha fazla almak istemiyorum; burada vakit almak için de konuşmuyoruz; ama, bir yasa tasarısını ciddi bir biçime getirelim, ciddi bir yasa çıkaralım diye uğraşyoruz. Bizim-bu söylediklerimize, muhalefet olarak bizim söylediklerimize, iktidarda bulunan arkadaşlarımız tepki gösteriyor. Hiç tepki göstermeyin. Bakın, bu ülkeyi bizler de sizler kadar, belki sizden daha da çok seviyoruz; ama, bir gerçek var; oturalım, bunu düzenleyelim. Burada niye varız?.. Var olmamızın nedeni ne?.. Niye bunu düzenlemeyelim?.. Bunu niye böyle yapıyoruz?.. Yani, otursak, konuşsak, bunu değiştirsek... Bundan sonra da böyle yapmayalım.

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Düzenlenmiş gelmiş buraya...

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Yok, düzenlenmemiş işte... Düzenlense...

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Düzenlenmiş efendim, düzenlenmiş...

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, bundan sonra, özellikle, Meclisin mezasını bu tür gasp eden yasalar yerine, ülkemiz yararına olan yasaların görüşülmesi ve bu değişikliğin de yapılması dileğiyle, hepimize saygılar sunuyorum.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – 28 saniyeniz kaldı!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Dönen.

Sayın Bakan, görüşmekte olduğumuz madde üzerinde hükümetin görüşlerini ifade edecekler.

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili maddeleri konusunda arkadaşlarımızın görüşünü, genelde müspet olarak telakki ediyorum; ancak, değerli arkadaşlarım, burada, konuyla ilgili değil de, daha ziyade muhalefet partilerine mensup milletvekili arkadaşlarımız, bu bölgede, depremde sonra hükümet tarafından yerine getirilen görevlerdeki bazı eksikliklere değinmek istiyorlar; ama, dikkat edilirse, bir eksiklik de sayılamıyor; çünkü, deprem sonrası, hükümet, tüm kurum ve kuruluşlarıyla, bu geniş alanda olan depreme ulaşmış, kurtarma çalışmalarına katılmış ve sonra da, en kısa sürede çadırkentler oluşturulmuş ve çadırkentlerde, mağdur olan vatandaşlarımızın yemek ihtiyacı karşılanmış, doktor ihtiyacı karşılanmıştır. Bizzat çadırkentlerde kurulan hastanelerde; bir Sakarya'yı örnek olarak vermek gerekirse, ambulanslar hazır vaziyette, 12 doktora -bunların birkaçı uzman olmak üzere- 24 saat nöbet görevi verilmiş ve uluslararası yayınlarda çıktığı gibi, yapılan bu hizmetler dünyanın da takdirini kazanmıştır; hükümetimize ve değerli bakanlarımıza da bu konuda teşekkürler gelmiştir.

Deprem sonrası -ben hatırlıyorum ve sizler de hatırlıyorsunuzdur- çoğu milletvekili ve bazı parti liderleri, prefabrikelerin bitirilemeyeceğini, vatandaşlarımızın kar altında, yağmur altında kalacağını iddia ederek, hatta, bir milletvekiline yakışmayacak tavırlarda bahse dahi girenler olmuş; ama, çok şükür ki, biz, prefabrikeleri zamanında yaparak, tüm vatandaşlarımız prefabrikelere yerleştirilmiş ve ihtiyaçları karşılanmıştır.

Hem prefabrikelerin yapılığında hem de şu anda ihaleye çıkılan kalıcı konutların yapılığında -devletin kanunları- açık ve şeffaf bir şekilde herkesin gözü önünde cereyan etmektedir.

Fazilet Partisi Grubu adına konuşan değerli bir milletvekilimiz, konuşmalarında -bu, konuşmalarında sık sık tekrarlanıyor- özellikle Meclisin genel toplantısına de yakışmayan bir tavırla "Bâyındırlık ve İskân Bakanlığının komisyonlarla ihale dağıtımını yaptığını ve bu ihale dağıtımında yolsuzluklar ve şaibeler olduğunu" söyledi.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın bakan da tazminat davası açacak.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Ben, şimdi, buradan soruyorum: Sayın milletvekili, siz, buyurun bu kürsüden, yolsuzluk, şaibeli ve gayri kanunî olarak hangi firma, hangi şirket, hangi şahıs korunmuşsa, lütfen, burada iki örnek veriniz. Eğer, iki örnek veremezseniz, o zaman, siz, müfteri durumuna düşersiniz. (MHP sıralarından alkışlar)

BEKİR SOBACI (Tokat) – Komisyonun belgesi olmaz Sayın Bakan, rüşvet ve komisyonun belgesi olmaz!

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Siz, burada belgesiz konuşmalara devam edin, millet de sizi seyrediyor...

BEKİR SOBACI (Tokat) – Müteahhitlere sorun siz onu!..

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Bakın, oturduğunuz yerden diyorsunuz ki...

BEKİR SOBACI (Tokat) – Basını da dinleyin, basım...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim; Sayın Bakanı dinleyelim.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Devamla) – Siz, Yüce Meclisin kürsüsünden, bu milletin vekâletini almış, seçilmiş gelmiş Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Bakanını, Hükümetini aynen şöyle zan altında bırakıyorsunuz: Komisyonlar kurularak ihaleler dağıtılıyor ve suistimaller yapıyor...

Tekrar ediyorum; iki örnek veriniz. İki örnek veremediğiniz takdirde müfterisiniz!

Saygı ve sevgiler sunuyorum. (MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BEKİR SOBACI (Tokat) – Bürolarının adreslerini vereyim, bürolarının... Vereyim de, izleyin onları!..

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Komisyona söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına ilk söz, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'a ait.

Buyurun Sayın Polat.

Süreniz 5 dakika efendim.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlarım.

Şimdi, bu kanun tasarısı nedir -ismini okursak bir saat sürer- neticede, ne getiriyor diye baktığımız zaman, şunu söyledim; Bilmiyorum, Sayın Bakan kime cevap verdi; onu anlayamadım...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sana!..

ASLAN POLAT (Devamla) – 15 milyon lira ilâ 32 milyon lira yıllık aidatı olan esnafın aidatını bir sene erteliyorsunuz, sene sonuna kadar ve ayrıca, odaların, büyüklere olan borçlarının da, ki, 10 odanın 80 milyar lira ertelemesi var; konu bu.

Şimdi, burada, konunun dışına çıktığımı söylüyorsanız; ama, çıkılmıyor; çünkü, bu kanun hükmünde kararnameyi getirmek için şu kanuna dayanıyorsunuz; size verilen bir yetki... O yetki de deniliyor ki, hükümete yetki veriyor bizim Meclis ve imar, ihale, müteahhütlik, müşavirlik hizmetleri, mevcut fonların işleyişi ve gerektiğinde ilave fon kurulması, her türlü bağış ve yardımların etkin kullanımı konusunda hükümete yetki veriyoruz; kanun yapsın, kanun hükmünde kararname yapsın, getirsin Meclise veya yayımlasın kanun hükmünde kararname ve halka hizmet etsin. Biz de diyoruz ki, madem size bu kadar geniş yetki verildi, yapa yapa yaptığımız, milletin 50 milyon, 10 milyon lira borcunu ertelemek ve bununla iftihar ediyorsunuz; ama, mesela, sizin, bu kanunlara dayanarak aldığımız ek vergi 2,5 katrilyon lira. İşte, burada rakamları var. Nisana kadar aldığımız 1,3 katrilyon lira, bu sene sonuna kadar alacağınız 2 katrilyon 547 trilyon lira. İsterseniz, bunları tek tek sayayım...

Biz de burada “halktan 2,5 katrilyon lira vergi alıyorsunuz; hatta, bugünlerde gazetelerde yer alan bir konu var, depremle ilgili ekvergii kalıcı yapmayı düşünüyorsunuz, bunu, cari denge açığımızı kapatmak için düşünüyorsunuz; ona karşılık, yapmış olduğunuz bu düzenleme ufak bir konudur” dedik, başka bir şey söylemedik. Yoksa, bu söylediklerimiz, kanun hükmünde kararnamede olan konular.

Bu kanun hükmünde kararnamede müşavirlik hizmetleri, bina kontrollükleri var; bu, yayımlandı. Ne yaptınız; 27 ilde, 4 ay; yani, 10 Temmuz'a kadar yeni inşaat ruhsatı almayı yasakladınız. Biz de dedik ki, sizin bu 4 aylık ertelemeniz, bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki illerde -zaten kışın inşaat yapılamayacağı için- yazın inşaat sektörünü mahvedecektir ve bu bölgelerdeki işsizliği arttıracaktır.

Başka ne dedik; bu denetimimize, İnşaat Mühendisleri Odasının -şimdi söylüyorum- bir konuda çok itirazı var. İnşaat mühendisleri ve mimar odaları, bize, sürekli faks çekiyorlar; bunlar elimde. Nedir en büyük itirazları?.. Siz diyorsunuz ki, bu kontrollük bürosunu; yani, denetim bürosunu kuranların, bunun sahiplerinin yüzde 51'e mühendis olacak; ama, yüzde 49'u da mühendis olmayan, inşaatla ilgisi olmayanlardan olabilecek. Bu defa, İnşaat Mühendisleri Odası, size ve Sayın Bakana "bu denetim bürosunu kuranların yüzde 51'i mühendis kökenli, yüzde 49'u da tüccar olursa ve denetim mekanizması tüccarların eline geçerse -tüccarlara karşı çıktığım için değil, burada bir yapı denetimi olduğu için söylüyorum- bu sefer, bu konulardaki denetim, teknik kurulların istediği ciddiyette yapılabilir mi" diye soruyor. Buna, bütün mühendis odalarının, mimar odalarının, mühendis odalarının, inşaat mühendislerinin, Mühendisler Birliğinin itirazları var; endişe bu. Tekrar ediyorum, (c) grubu bir yapı denetimi bürosu, en az 18 mühendis ve teknik elemandan oluşuyor. Bunların yüzde 51'ine mühendis olma şartı koyup, yüzde 49'una mühendis olma şartı koymadığınız için endişe ediliyor, yani, endişe bu. Bu, sadece benim değil, bütün mühendis odalarının endişesi. Yani, buradaki denetim, yüzde 49'u teknik personel olmayan insanların eline geçerse, burada denetim, teknik konudan tüccarlığa kayar mı ve bu denetimde bir hata olur mu diye bir endişe var. Bunun için de bir düşünelim diye konuşuyorum.

Yine, sizin bu gönderdiğiniz -tekrar ediyorum- yapı denetiminde bir konu var ki, bu, bana göre de çok yanlış geliyor; biraz, Türkiye gerçeklerine uygun değil. Mesela -Erzurum da bu denetimin içine girdiği için söylüyorum- "Temmuz ayından sonra, Erzurum'un Tekman İlçesinde bir insan, 4 katlı bir bina yaptığı zaman, asansör kullanacak" deniliyor. Ben, Erzurum'da, şehir merkezinde, Yenişehir'de, Yıldızkent'te 6 katlı binada bile asansör kullandırمامışım. Asansör olan binalardakinin de çoğunu çalıştırıyorum. Buna, isterseniz kültür meselesi deyin, isterseniz ekonomik yön deyin, isterseniz teknik yön deyin, ne dersiniz deyin. Ben de diyorum ki, bunu, kazalarda 4 kata kadar şart koşuyorsunuz; ama, bunu çalıştıramazsınız. Buna da çok büyük itiraz var. Bütün mühendislik yayımlarını açın, okuyun; bu konuda çok büyük itiraz var. Deniliyor ki: "Bıçakla keser gibi birdenbire kesiyorsunuz. 4 kattan fazla binalara asansör şartını koyarsanız, burada da bir sıkıntı yaratırsınız." Bu, yine odaların dediği konulardan bir tanesi.

Yine, burada çok itiraz edilen konulardan bir tanesi şu: Deniliyor ki "mahallî idareler, bu bölgeelerde, bütün belediyelerde, bu denetime giren..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 1 dakika daha müsaade ediyorum...

ASLAN POLAT (Devamla) - Sayın Başkan, 1 dakika içerisinde bitireceğim.

Yani, ben, hep, bunları sizin verdiğiniz kanun hükmünde kararnameye dayanarak konuşuyorum; başka bir şeyden konuşmuyorum.

Deniliyor ki "TSE'siz hiçbir imalat olmayacak." Yine, misal olarak söylüyorum; Erzurum'da, Tekman'da veya Karayazı'da -Türkiye'nin 856 ilçesinin en fakir ikinci ilçesi olan Tekman ve Karayazı'dan bahsediyorum- ben belediye başkanım, bir tane TSE'siz inşaat görsem, ruhsat vermeyeceğim. Verdiğim an, birisi ihbar ettiği zaman, belediye başkanının başı derde girecek. Peki, o zaman, Türkiye'de, KOBİ'lerde, sanayi sitelerinde imal edilen o binlerce TSE'siz imalatı kim kulanacak? İki şıktan birisi var; ya buna göz yumacağız ya da belediyelerle halkı karşı karşıya getireceğiz.

Ha, buna bir geçiş süreci tanıyın, teşvik edin, bunların hepsini kabul ediyorum, ben de TSE'nin karşısında değilim; ama, bıçakla keser gibi, böyle, madde madde "Temmuzun 20'sinden

sonra hiçbir inşaatla TSE'siz malzeme kullanılmayacak" diyorsunuz. Bu, zor; yani, olacak şey değil. Çünkü, binlerce KOBİ'yi ne yapacaksınız diye soruyorum. Sayın Bakanım, bunları sormanın da bizim hakkımız olduğunu düşünüyör, hepimize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Son söz, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'a ait.

Buyurum efendim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 484 sıra sayılı Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Bu madde, okunduğu zaman, bundan ne murat edildiğini anlamak biraz zor. Okuyorum: "27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi süre bitimine kadar geçerlidir."

Hangi sürenin bitimine kadar geçerlidir? Eğer, burada kastedilen odalara ödenecek olan aidatlar, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi veren kanunun süresiyle sınırlıysa, onu, burada zikretmek lazım. Maddeyi mütakel mütalaa ettiğiniz zaman olmuyor. Burada, bir redaksiyon düzeltilmesi lazım, onu ifade edeyim bir.

İkincisi, yine, depremle ilgili bir iki hususu daha dikkatlerinize arz edeceğim. Bunlardan bir tanesi, yapı denetimiyle ilgili olarak 10 nisanda çıkarılmış olan kararnamedir.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu kararname, yapı denetimine yeni bir düzenleme getiriyor. Yapı sahibi ile yapı müteahhidi arasında, müteahhit ile denetim yapacak olan mühendislik kuruluşu arasında bir de sigorta sistemini getiriyor. Sigorta sistemi, aslında Türkiye'nin bir ihtiyacıdır, isabelli bir yaklaşımdır. Zira, afetlerin, felaketlerin bu kadar çok olduğu bir memlekette, Afet Fonunda bu kadar kaynak biriktirmek mümkün değil. Nitekim, bugün, bu sıkıntı çekilmektedir. Bir sigorta sistemi içerisinde kamunun, devletin bu hizmeti görmesi lazım; ancak, bu sistemde gerek denetimde gerekse sigorta sisteminde, biz, kamu inşaatlarını, kamu kurumlarına ait binaları bunun dışında tutuyoruz. Şimdi, kararnameyi, getirilen mevzuatı dikkatle okursanız, mühim bir teşkilatlanma getiriliyor mühendislik bakımından, denetim bakımından, sorumluluk da getiriliyor. Tabii, denetim hizmetlerini yapacak olan, sigorta hizmetlerini yapacak olan bu kurumların... Sigorta kolaydır; parayı alır, sonra da tazmin edecek fonları biriktirirsiniz; ama, mevzuatta, denetimi yapacak olan mühendislik kurumlarına, şirketlerine, belli bir piyasa olmadan, şu kadar insan istihdam edeceksiniz diye şartlar getiriyorsunuz. O, devlet kurumu değil ki, istihdam ettiği insanların maaşını bir yerden ödesin; iş piyasası istediği seviyede teşekkül etmeden, o denetim kurumlarını, o seviyeye getiremezsiniz.

Sözü şuraya getirmek istiyorum: Kamu kurumlarının inşaatlarının denetimini ve sigortasını da bu sistemin içine sokmak lazım. Belki, devlete masraf getirir diye sigortasını sokmayabilirsiniz; ama, kamu kurumlarının inşaatlarının denetimini, mutlaka, sokmak lazım. Bu, sektöre ilk hareket gücünü verir. Türkiye'de, kamu inşaatlarının denetimi de iyi yapılmıyor; bunu, herkes gibi, ben de ifade etmekte bir mahzur görmem. Devlet inşaatları iyi yapılmıyor ve felaketlerde, önce yıkılan da devlet inşaatları oluyor. Şu veya bu sebeple, denetimin yetersizliğinden, malzemenin kalitesizliğinden, çeşitli sebeplerden, kamu inşaatları fevkalade düşük kalitede yapılıyor. Onun için, bunlara,

ciddi bir denetim getirmekte fayda var. Bayındırlık Bakanlığının kendi bünyesindeki teşkilatlarla bunları denetlemeniz mümkün değil. Daha açık ifade edeyim; bugün, müteahhitler, Bayındırlık Bakanlığının içinden ellerini çekmezler; partiler vasıtasıyla çekmezler, iktidarda olan partileri kullanırlar ve Bayındırlık Bakanlığının bu denetimi yapan kadroları üzerinde siyasi baskı uygularlar; sürdürürler, tayin ettirirler, görevden aldırırlar; bu tesir, hemen her zaman, devamlı olmuştur. Onun için, bunu, sorumlu ve bağımsız denetim kurumlarına yaptırmak lazım.

Bir diğer husus da, deprem bölgesinde, depremle ilgili kamu görevlileri var. Bunlara verilen tazminatlar yetersizdir ve bazı ilçeler bunun dışında bırakılmıştır. Bu tazminatların da, yine, Erzincan depreminde olduğu gibi, en yüksek devlet memuru maaşıyla sınırlı, ama, onun yüzde kaç olacağına, yine, hükümetin takdirinde olmak üzere, makul bir seviyede olması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen, toparlayınız.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Şimdi, 50 milyonla, siz, deprem bölgesinin o kargaşası içinde, eğitimin, sağlığın, altyapının, iskânın, her şeyin zor olduğu şartlarda, orada, bir kamu görevlisini, polisi de, öğretmeni de, mühendisi de, doktoru da, hâkimi de veya şu veya bu görevdeki insanı da tutamıyorsunuz. Nitekim, deprem bölgesinde -5 ili kastediyorum- kamu hizmetlerinde büyük açık var. Onun için, olağanüstü hal bölgesinde olduğu gibi, hiç olmazsa sınırlı bir zaman için, deprem bölgesindeki kamu görevlilerine, maaşları kadar bir tazminatı da vermek lazım ki, bölgede kamu hizmetleri aksamasın.

Evet, ihalelerle ilgili bazı hususları ifade edecektim; ama, müteakip maddede, fırsat olursa ifade ederim.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ayhan.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkanım, bir soru soracağım efendim.

BAŞKAN – Sayın Uzunkaya, galiba, daha evvel soru için söz istedi.

Sayın Uzunkaya, sorunuzu Sayın Bakana mı yönelteceksiniz?

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakandan ve hükümetten öğrenmek istediğim hususu ifade etmek istiyorum: Tabii, bu yasayla, daha önce alınan bir yetkinin zamanının genişletilmesi hedefleniyor; isabetlidir, mümkündür. Zaten, şu ana kadar, muhalefet cenahından yapılan konuşmalarda, daha ziyade, bölgede yapılan yatırım ve hizmetlerin eksikliğinden şikâyet edilmiştir. Peki, bu erteleme, 31.12.2000 tarihine kadar olan erteleme, bölgedeki odaların mensubu olan insanların ihtiyaçlarını, sıkıntılarını giderecek midir? Niçin erteleme de iptal değil? Yani, en azından bir yıl veya hiç olmazsa 2001 yılının sonuna kadar, 31.12.2001 gibi düşünülmüyor? Bu konuda rahatlık getirmeyi düşünüyorsak, böyle geniş bir zamanı kullanma -çünkü, işyerlerini kaybetti bu insanlar- imkânı tanımak gerekmez miydi? Bu konu karşısında, 31.12.2000'den önce, yine, böyle bir taleple gelme ihtimalleri var mıdır? Diğer bir husus da, Allah vermesin, temenni etmiyoruz; ama, Türkiye'de depremle ilgili sözcüler, hep "depreme hazırlıklı olalım" diyorlar -ki, doğrudur- bana göre, depreme hazırlıklı olma açısından, hükümetin, bu gibi

yasaları getirirken daha dikkatli olması lazım. Allah vermesin diyoruz; bir başka bölgede benzeri afet olursa, kapsamını o iki depremle zikrettiğimiz bu ertelemeyi, geniş kapsamlı bir yasa şeklinde niçin düşünmemişlerdir? İşte, geçtiğimiz günlerde ülkenin bazı yerleri sallandı -temenni etmiyoruz- benzeri bir felaket olursa, bu bölgeler için de böyle bir yasa getirilme ihtimali olacağına göre, niçin daha önceden, en azından hükümet bazında, böyle bir tedbir düşünülmemektedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Uzunkaya.

Sayın Genç, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Benim sorum size Sayın Başkan: Bu hükümetin 36 bakanı var; ama, bir tek Sayın Bakanımız burada, dün de aynı Sayın Bakanımız vardı. Şimdi, milletvekili arkadaşlarımız geliyor, Parlamento çalışmalarına katılıyor. Bu 36 bakan nerede?..

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Sana ne!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir dakika arkadaşlar... Bir dinleyin yahu!

Türkiye Büyük Millet Meclisinin, hükümetin bu Meclise saygısını sağlamak için bakanları burada bulundurmamak zorunluluğu vardır. Bakın, biraz önce bir arkadaş, Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanımızla ilgili bir iddia ileri sürdü -ben, kesinlikle öyle bir iddianın varit olduğuna inanmıyorum- denildi ki: "Bazı ihaleler komisyon karşılığında veriliyor." Şimdi, burada oturan Sayın Bakanımız nereden bilecek komisyon karşılığında verilip verilmediğini; ama, Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanı burada olsa, çıkar, anında cevap verir. Diğer bakanlarla ilgili birtakım söylentiler var...

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Anında cevap veriyor ya.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Değerli arkadaşlar, ben Parlamentonun kişiliğini korumak için söylüyorum, niye itiraz ediyorsunuz?!

O halde, sayın bakanlarımız Meclise gelsinler, burada otursunlar -bu, Meclise duyulan bir saygının gereğidir- burada kendileriyle ilgili söylenen sözlere anında cevap versinler. Aksi halde, gelmezlerse, ben bundan sonra gıyabında çok ağır laflar söyleyeceğim. Anında bana burada cevap verme imkânları olmayacağı için de, kamuoyu o ithamlarla ilgili olayların doğru olduğunu kabul eder ve bir daha da kamuoyunun karşısına çıkamazlar. Lütfen, Meclis Başkanlığı olarak, hükümetin bu Meclise devamını sağlayacak tedbirler alın efendim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

Zatâlinizin de çok iyi bildiği gibi, 60 ıncı maddedeki soru hakkı böyle bir hitabı öngörüyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 60 ıncı maddeyle ilgisi yok. Hükümet buraya gelecek...

BAŞKAN – Soru, o maddeye dayanarak soruluyor efendim.

Buyurun Sayın Batuk.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Sayın Başkanım, delaletinizle Sayın Bakanıma sormak istiyorum.

Bu tarasıyla, bölgemizdeki esnafımızın, sanayicimizin ödemekte zorluk çektiği aidatları ve gecikmiş aidatlarına binecek olan gecikme zamları erteleniyor; bunlar uygulanmayacak. Bu arada öğrenmek istediğim husus, bölgemizdeki sanayi ve ticaret odalarımızın, borsalarımızın, bu aidatların ödenmemesi ve gecikme zamlarının tahsil edilmemesiyle ortaya çıkan kayıplarını tasarı metninde telafi edecek bir unsur göremiyorum. Hüktmet, bunu telafi etmek için, herhangi bir çareye başvuracak mı, yoksa odalarımızın da ayrıca bir depremzede olmasına mı göz yumacaktır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka soru yok.

Söz Sayın Bakanda; buyurun efendim.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANİ HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Uzunkaya'nın sorusuna şu cevabı veriyorum: Odalar ve Borsalar Birliği ve İzmit Ticaret Odasıyla görüşme yapıldı, onların talepleri bu doğrultuydu. Bu görüşmeler sonucunda, kendilerinin arzusu bu yöndedir. Eğer, bu toptan affedilme durumuna gidilirse, odalar zaafa düşecektir, bu nedenle erteleme yöntemi Odalar ve Borsalar Birliği ile İzmit Ticaret Odasının talepleri ve görüşleri doğrultusunda yapılmıştır; bu noktada mutabakat vardır.

İkinci olarak soru soran Sayın Milletvekilimizin sorusuna cevabım da şu: Odaların borçları da, Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde ertelenmektedir ve odalar herhangi bir zafiyete düşmeyeceklerdir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET DÖNEN (Hatay) – Belli oranda, hepsini vermiyor ki... Belli oranda verdiği için zaafa düşecek. Burada yanlış bir bilgi var Sayın Başkan.

Sayın Başkan, ben de soru sormak istiyorum.

BAŞKAN – Sorabilirsiniz... Soru sorma işlemi 10 dakikayla sınırlandırılmıştı, 10 dakika bitmedi efendim.

Soru sorma sırası Sayın Bilge'de.

Buyurun Sayın Bilge.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Sayın Başkanım, Sayın Kamer Genç bir soru sordu, Bakanlar Kurulu üyelerinin burada olmadığını dile getirdi...

BAŞKAN – Sayın Bakana soracaksınız.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Evet efendim.

BAŞKAN – Peki.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Eğlence yerlerine gidiyorlar; buraya gelmiyorlar.

MUSTAFA ZORLU (Isparta) – Ne eğlencesi!

BAŞKAN – Efendim, karşılıklı konuşmalıyım.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Aslında, haklılar; tabii, bakanlarımızın gelmesi elbette gerekiyor; ama, birçok bakanımız yurt dışında; ayrıca, yurtiçi gezilerine çıkıyorlar.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Eğlence yerlerine gitmiyorlarsa iyi.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Ben de kendilerine şu soruyu soruyorum: Doğru Yol Partisi 85 milletvekilinden ibaretken, neden 77 kişi şu anda yok?

Teşekkür ediyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, sizi ne ilgilendirir!.. Bizim bir kişimiz yeter size.

MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Efendim, bir hususu, müsaade ederseniz, açıklayayım. İçtüzüğün 60 ıncı maddesi, görüşülmekte olan kanun maddesiyle ilgili soruların sorulmasına imkân vermektedir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, ben usulle ilgili sordum.

BAŞKAN – Evet, efendim.

MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkanım...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Dönen...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkanım, Sayın Bilge'nin, Doğru Yol Partisi-ne atıf yapmak suretiyle burada bir bakanın cevaplandırması gereken suale ne maksatla cevap verdiği anlaşılıyor. Doğru Yol Partisi olarak biz, Meclisi takip ediyoruz; ancak, bu Meclisin bu saate kadar çalışmasını isteyen iktidar partileri. Dikkat edin, odalarla ilgili 80 milyar liralık bir ödeneğin, aidatın ödenmesiyle ilgili kanun tasarısını görüşüyoruz; burada 500 milyar liralık bir masraf yapıyoruz. Bütün bunlara rağmen, halen daha hükümet gelmiyorsa, hükümet sorumludur, hükümetin mutlaka gelmesi lazım.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Hükümet var!

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Arkadaşımız doğru söylüyor; gidersiniz bakarsınız, bir kısım gecelerde sayın bakanlar oturmuş orada, sivil toplum örgütleriyle beraber... Gidecek, doğru; ama, buraya da gelsin, takip etsin, ondan sonra oraya da gitsin; onu söylüyoruz; ama, bunu, kal-kıp da, muhalefete yüklemenizi doğru bulmuyorum. Zaten, sizin de durumunuz müsait değil, ce-vaplandırılmamanız gereken bir husus. Hükümet cevaplandırsın; hükümet yok orada.

Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hükümet sıraları boş arkadaşlar, boş... Sandalyeler temsil ediyor hükümeti.

BAŞKAN – Sayın Bedük 69 uncu maddeye göre konuşmuştur.

Sayın Dönen, siz, 60 ıncı maddeye göre sorunuzu sorunuz.

Buyurun.

MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkan, Sayın Bakan az önce bir milletvekili arkadaşımızın sorusunu yanıtlarken “Odalar ve Borsalar Birliğine, ticaret odalarının, sanayi odalarının ve ya deniz ticaret odalarının aidat vermelerini de önlediğimiz için, bu odalar, herhangi bir kayba maruz kalmayacaklardır” dedi. Ancak, kayıtlara geçmesi açısından şunu belirtmem lazım ki, bu odalar bir kısmını, yani, belirli bir yüzdesini Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine aidat olarak öderler, geri kalanını kendi masrafları için kullanırlar. Bunun için, bu odalar gerçekten belirli bir zarar içe-

risindeler. Bunun nasıl karşılanacağını Sayın Bakan bize söylerse, aydınlanmış oluruz diye düşünüyorum; saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Arslan Aydar, buyurun efendim.

ARSLAN AYDAR (Kars) – Sayın Başkan, çok merak ediyorum, Meclise gelmeyen sayın milletvekillerimiz, devam çizelgelerinde, on dört aydır hepsi mevcut görüntüyorlar. Bunu Sayın Başkanlığınız delaletiyle öğrenmek istiyorum; yani, bunun esbabı mucibesi nedir efendim?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu, Sayın Bakanımızın cevap vereceği bir soru değil herhalde.

ARSLAN AYDAR (Kars) – Biliyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Onu sonra bir izah edeyim ben size.

Sayın Bakanım, Sayın Döner'e cevap veriyor musunuz?

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sayın Başkan, Sayın Kamer Genç'in sorduğu soruya hükümet adına cevap vereyim.

57 nci Cumhuriyet hükümetinin Bakanlarının hiçbirisi, sizin söylediğiniz gibi eğlence yerlerinde değildir...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Eğlence yerlerine gidelim bakalım Sayın Bakan...

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Demek eğlence yerlerini siz çok iyi biliyorsunuz da Sayın Kamer Genç; orada Sayın Bakanlar yok.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben buradayım Sayın Bakan.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sayın bakanlar görevlerinin başındadır. Bakanlık görevinin tanımını siz çok iyi biliyorsunuz; sayın bakanlar da, görevleri müsaade ettiği zaman Genel Kurulumuzda bulunuyorlar. Şu anda, benim resmen Sanayi ve Ticaret Bakanımıza vekâletim vardır. Kendisi, yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti Devletini temsil etmektedir; onun için, normal olarak, burada, yerinde bulunmam gerekli.

Diğer taraftan, diğer bir soruya ise, sayın milletvekilimizin tamamlayıcı sorusuna şunu söyleyeyim: Odalar, diğer gelirleriyle cari masraflarını karşılıyorlar ve bu, bizim, üyelere sağladığımız bir kolaylıktır ve ayrıca, biz, bu kanun tasarısını getirirken, deprem bölgesindeki odalarla görüşmeler yaptık, onların talebi üzerine bu görüşleri buraya getirdik.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bir şey söylemek istiyorum: Eğer tek bakan olursa -Sayın Bakanımıza sağlıklar dilerim- ve onun da sağlığı bozulursa, hükümete kalırız.

BAŞKAN – Sayın Kahraman, zatiâliniz de soru soruyor musunuz?

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Hayır Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, soru sorma sürecimiz tamamlandı.

Şimdi, 1 inci maddeye bağlı geçici maddel'in oylamasına geçeceğiz.

III. – YOKLAMA

BAŞKAN – İşari oylamaya geçmeden evvel bir yoklama talebi vardır; okutup, imza sahiplerini arayacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda toplantı yetersayısı yoktur; yoklama yapılmasını arz ederiz.

Abdüllatif Şener?.. Burada.

Aslan Polat?.. Burada.

Osman Pepe?.. Burada.

İlyas Arslan?.. Burada.

Rıza Ulucak?.. Burada.

Musa Uzunkaya?.. Burada.

Ali Oğuz?.. Burada.

Ali Sezal?.. Burada.

Mehmet Özyol?.. Burada.

Tevhit Karakaya?.. Burada.

Bekir Sobacı?.. Burada.

Latif Özbek?.. Burada.

Eyüp Fatsa?.. Burada.

İsmail Kahraman?.. Burada.

Mehmet Batuk?.. Burada.

Saffet Arıkan Bedük?.. Burada.

Mustafa Örs?.. Burada.

Kamer Genç?.. Burada.

Mehmet Baysarı?.. Burada.

Mehmet Dönen?.. Burada.

BAŞKAN – 20 imza sahibi burada.

Sayın milletvekilleri, yoklama için 5 dakikalık süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayısına ulaşamadım.

21.15'te toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.55

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati : 21.13

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdî GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Levent MISTIKOĞLU (Hatay), Burhan ORHAN (Bursa)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 111 inci Birleşimin Altıncı Oturumunu açıyorum.

Geçici madde 1'in işaret oylamasından önce yoklama talebinde bulunulmuş ve toplantı yetersayısına ulaşamadığı için ara verilmişti.

III. – YOKLAMA

BAŞKAN – Şimdi, tekrar yoklama yapacağız.

Yoklama için 5 dakika süre veriyorum.

MÜKERREM LEVENT (Niğde) – Yoklama isteyenler yok, yoklama isteyenlere bakın Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yoklama isteyenler artık burada durmak mecburiyetinde değil.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, önemli olan durmaları değildir. Burada, milletin önünde, bugün, depremle ilgili bir kanun çıkıyor. Bu kanunu bırakıp, böyle, Meclisi tatile sokmaları doğru değildir. Bu mesajı da Türk Milletinin dinlemesi gerekir. Olayın özü budur.

BAŞKAN – Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yoklama sonucunda toplantı yetersayısına ulaşamamıştır.

İçtüzüğün 57 nci maddesinin son fıkrası gereğince, gündemdeki soruşturma komisyonu raporu ile alınan karar gereğince, kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 16 Haziran 2000 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyor, hepimize hayırlı akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 21.19

VII. – SORULAR VE CEVAPLAR**A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**

1. – Bilecik Milletvekili Sebahattin Vardar'ın, 822'li telefonların internet bağlantılarında meydana gelen aksaklıklara ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/1996)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Bakanı Sayın Enis Öksüz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

4.5.2000

Sebahat Vardar

Bilecik

Bilindiği üzere ev ve ofis bilgisayarlarının çoğu faks-modem vasıtasıyla internete bağlanmaktadır. 822'li telefonlarla bağlantı sağlanırken çoğu zaman alınan sinyal sonunda başarı sağlanamamaktadır. Her kullanıcı günde en az 14-20 denemeden sonra ancak bağlanabilmektedir. Alınan sinyale rağmen bağlantı sağlayamayan kullanıcıların telefon faturalarına her başarısız deneme için 20 000 TL ücret eklenmektedir. Bir ay içinde bu tür başarısız bağlanma denemeleri, her aboneye yaklaşık olarak 10 000 000 TL ek külfet getirmektedir.

1. İnternete bağlanırken gerek telefon hatlarının gerekse hizmet sağlayıcılarının yetersizliği nedeniyle başarı sağlayamayan vatandaşa fatura edilen 20 000 TL'nin neden alındığını açıklayınız?

2. Hiçbir hizmetin karşılığı olmayan bu uygulamadan vazgeçmeyi düşünüyor musunuz?

3. Düntüştüyor iseniz bugüne kadar vatandaşın toplanan paraları iade edip etmeyeceğinizi ve zamanını açıklayınız?

T.C.

Ulaştırma Bakanlığı

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

14.6.2000

Sayı : B.11.0.APK.0.10.01.21./EA/900/16655

Konu : Bilecik Milletvekili Sayın Sebahat Vardar'ın yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 16.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1996-5468/13141 sayılı yazınız.

Bilecik Milletvekili Sayın Sebahat Vardar'ın 7/1996-5468 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Enis Öksüz

Ulaştırma Bakanı

Bilecik Milletvekili Sayın Sebahat Vardar'ın 7/1996-5468

Sayı Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı

Sorular :

Bilindiği üzere ev ve ofis bilgisayarlarının çoğu faks-modem vasıtasıyla internete bağlanmaktadır. 822'li telefonlarla bağlantı sağlanırken çoğu zaman alınan sinyal sonunda başarı sağlanamamaktadır. Her kullanıcı günde en az 14-20 denemeden sonra ancak bağlanabilmektedir. Alınan sinyale rağmen bağlantı sağlayamayan kullanıcıların telefon faturalarına her başarısız deneme için 20 000 TL ücret eklenmektedir. Bir ay içinde bu tür başarısız bağlanma denemeleri, her aboneye yaklaşık olarak 10 000 000 TL ek külfet getirmektedir.

1. İnternete bağlanırken gerek telefon hatlarının gerekse hizmet sağlayıcılarının yetersizliği nedeniyle başarı sağlayamayan vatandaşa fatura edilen 20 000 TL'nin neden alındığını açıklayınız?
2. Hiçbir hizmetin karşılığı olmayan bu uygulamadan vazgeçmeyi düşünüyor musunuz?
3. Düşünüyor iseniz bugüne kadar vatandaştan toplanan paraları iade edip etmeyeceğinizi ve zamanını açıklayınız?

Cevap :

İnternet servis sağlayıcılarına tahsis edilmiş bulunan 0822 kodlu numaralar ile yapılan dial-up internet aramaları, öncelikli abonenin en yakın lokal santral üzerinden ilgili internet servis sağlayıcısının modemine ulaşmaktadır.

İnternet servis sağlayıcıların modem cihazından gelen cevap sinyali (answer pulse) sonrası internet erişim cihazına bağlantı kurulmaktadır. Ancak internet bağlantısının başarısız olması durumunda, internet servis sağlayıcısının port sayıları yetersiz olmasından dolayı modeminden çözülmesi ve bu süreç içerisinde abonenin bağlı olduğu santralin hattını meşgul etmesi sebebiyle santralde bir kontör atışı olmaktadır.

2. - *Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Bursa Büyükşehir Belediyesinin içmesuyu ve kanalizasyon projelerine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın cevabı (7/2087)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı yatırımları ile ilgili olarak İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması istemiyle aşağıdaki sorularımı arz ederim. 16.5.2000

Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa

Sorular :

Buski Genel Müdürlüğü projelerinden,

1. 1991 yılında başlayıp 2000'de bitirilmesi öngörülen Bursa İçmesuyu Projesi hangi safhadadır? Projenin fizikî ve nakdî gerçekleşme oranı nedir? Projeye 1999 yılı sonuna kadar harcanan miktar nedir? Projenin 2000 yılı ve bitirilmesi gereken ödenek miktarı ne kadardır?
2. 1990'da başlanıp 2000'de bitirileceği ifade edilen Bursa Kanalizasyon Projesinin fizikî ve nakdî gerçekleşme durumu, 1999 yılı sonuna kadar harcanan miktar, projenin 2000 yılı ödeneği nedir?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

12.4.2000

Sayı : B.05.0.MAH.0.65.00.002/80652

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 23.5.2000 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2087-5620/13512 sayılı yazısı.

Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul Yalçınbayır'ın "Bursa Büyükşehir Belediyesinin içmesuyu ve kanalizasyon projelerine ilişkin" yazılı soru önergesi hakkında Valilik vasıtasıyla Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığından alınan 6.6.2000 tarihli ve 885-H-114 sayılı yazı ile;

Bursa Büyükşehir Belediyesinin içmesuyu ve kanalizasyon projelerine ilişkin olarak yapılan yatırımlar, gerçekleşme oranı, bugüne kadar harcanan miktar gibi ayrıntılı ve teknik bilgilere dair dokümanlar temin edilmiş olup, ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadettin Tantan
İçişleri Bakanı

1991 yılında Bursa Su ve Çevre Sağlığı Projesi kapsamında başlatılan çalışmalarımızın ilk etabı 26.08.1993 tarihinde yapılan anlaşmayla Dünya Bankasından alınan 97 milyon dolarlık kredi kapsamında başlatılmıştır. Bu kredi 30.06.2001 tarihine kadar tamamlanacaktır. İkinci etabı için 08.09.1999 tarihinde Avrupa Yatırım Bankasına (AYB) Uluslararası Çevre Fonu kredisi için başvuru yapılmıştır. Başvurumuz Hazine ve DPT tarafından incelenmiş olup AYB'sınca değerlendirme çalışmaları devam etmektedir. Değerlendirmenin 2000 yılı sonlarında sonuçlanmasını beklemekteyiz.

Bursa Su ve Çevre Sağlığı Projesi Kapsamında bugüne kadar yapılan çalışmalar özette şöyledir:

1. Etap - Dünya Bankası Kredisi :

- Kredi Dönemi : 26.08.1993 - 30.06.2001
- Kredi Limiti : 97 milyon \$
- Öz Kaynak payı : 83 milyon \$
- Proje Toplamı : 180 milyon \$
- Proje Kapsamında ki işler :
 - ✓ İçmesuyu çalışmaları ve malzemelerinin alımı : 104 milyon \$
 - ✓ Kanalizasyon ve Yağmursuyu çalışmaları : 66 milyon \$
 - ✓ 1. Etap (Anaerobik sistem) Arıtma Tesisleri : 10 milyon \$
- 1999 yılı sonu itibarı ile kredinin %87'si gerçekleşmiştir. 2000 yılı içinde yapılmakta olan 23 milyon \$'lık yatırımın; 9 milyon \$'ı Dünya Bankası Kredisinden, 14 milyon \$'ı BUSKI öz kaynaklarından karşılanacaktır.
- Nisan 2000 sonu itibarı ile kredinin %90'ı gerçekleşmiştir. Kalan süre içerisinde yapılacak olan 19 milyon \$'lık yatırımın; 7 milyon \$'ı Dünya Bankası Kredisinden, 12 milyon \$'ı BUSKI öz kaynaklarından karşılanacaktır.
- Ana para geri ödemelerine 01.08.1998 tarihinde başlanmıştır. 6 aylık taksitlerle yapılan geri ödeme 01.02.2010 tarihinde tamamlanacaktır.

BU YATIRIMLARIN DETAYLARI EK-1'DE ANLATILMIŞTIR.

2. Etap - Avrupa Yatırım Bankası Kredisi :

- Kredi Başvurusu : 08.09.1999
- Kredi Dönemi : 2000 - 2005
- Kredi Limiti : 60 ~ 75 milyon \$ civarı
- Kredi Kullanımı : %50 Kredi, %50 öz kaynak
- Proje Kapsamında yapılacak işler :
 - ✓ 2. Etap Biyolojik Arıtma Tesisleri ve Çamur Arıtması : 85 milyon \$
 - ✓ Kanalizasyon çalışmaları : 40 milyon \$
 - ✓ Yağmursuyu çalışmaları : 20 milyon \$
- Kredi 5 yıl geri ödemesiz, 12 yılda 6'şar aylık taksitler halinde geri ödenecektir.

AVRUPA YATIRIM BANKASINA ÖNERİLEN YATIRIM PROGRAMI EK -2DE ANLATILMIŞTIR.

EK 1: DÜNYA BANKASI KREDİSİ UYGULAMALARI**1.1 GENEL**

Bursa Su ve Çevre Sağlığı Projesi kapsamında, Dünya Bankası'ndan 25.08.1993'de, İçmesuyu, Kanalizasyon ve Atıksu Arıtma işleri için alınan 117.000.000 milyon ABD Dolar'lık kredi ile ilgili ana bilgiler aşağıdadır:

- Kredinin ilk beş yılı geri ödemesiz bir dönemi içermektedir. Kullanılan kredi daha sonraki on iki yıl içerisinde altışar aylık (Şubat-Ağustos) yirmi dört taksit halinde geri ödenecektir.
- Kullanılan kredi üzerinden yaklaşık %6-7 oranında değişen bir faiz uygulanmaktadır. Kullanılmayan kısım için ise %0.25 oranında taahhüt komisyonu ödenmektedir.
- Kredi kullanımı 2001 yılının Haziran ayında tamamlanacaktır. Kullanım oranları ise; inşaat ve satınalmalar için %47'si krediden , %53'ü ise özkaynaklardan; müşavirlik işleri için %100'ü krediden karşılanacaktır.

Başlangıçta, ayrıntısı aşağıdaki Tablo 3.1'de de görüleceği üzere, toplam 235. 2 milyon ABD Doları tutarında bir yatırım programı hazırlanmış ve bu yatırımların 117 milyon ABD Doları'nın Krediden karşılanması planlanmıştır.

TABLO 1.1 - YATIRIM PROGRAMI

	TOPLAM YATIRIM TUTARI (milyon \$)
İçmesuyu	33.5
Yağmursuyu	24.2
Kanalizasyon	32.1
Atıksu Arıtma	64.0
Ekipman Alımı	41.7
Müşavirlik	24.4
PPF*	1.1
Kamulaştırma	14.2
TOPLAM	235.2

* Proje başlangıç avansı

1.2 KREDİ İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

1998 yılı Ocak ayı itibari ile, 117 milyon \$'lık kredinin 20 milyon \$'lık kısmı kesilerek 97 milyon \$'a düşürülmüş ve %47/53 olan kullanım oranları da %70/30 olarak değiştirilmiştir. Uygulamadaki bu değişikliğin ana nedenleri olarak şunlar sıralanabilir:

- 1998 Ağustos'unda Kredi anapara geri ödemeleri başlayacaktır. Her altı ayda bir faiz ve komisyonla birlikte yapılacak anapara geri ödemelerinin zamanında yapılabilmesi amacı ile, 4.87 milyon \$ olarak ödenmesi gereken taksit tutarı, kredi miktarı azaltılarak, 4.04 milyon \$'a düşürülmüştür.
- Alınan kredinin zamanında kullanılabilmesi için gerekli iç kaynağın oluşturulabilmesi açısından, Buski içmesuyu fiyatları 1992'den beri uygulanmakta olan 3'er aylık ayarlama 04.07.1994 tarihinden itibaren aylık DİE Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) artışına bağlanmıştır. Bu uygulama, 04.04.1996 tarihinden itibaren tüketici baskıları nedeniyle BUSKİ Genel Kurulunca %5 ile sınırlandırılmıştır. Bu sınırlama, 96 Nisan-97 Aralık döneminde BUSKİ'nin gelirlerinde %15'lik bir erozyona neden olmuştur. 1998 Ocak ayında bu uygulamaya son verilmiş ve tarifeler %15 oranında artırılmıştır. Ancak buna rağmen, BUSKİ'nin uyguladığı su tarifeleri ile DB Kredi Değerlendirme Raporu'nda öngörülen tarifelere ulaşılamamıştır (Tablo 3.2).

TABLO 1.2 - İÇMESUYU TARİFELERİ (\$/m³)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
DB Kredi Anlaşmasında Öngörülen	0.87	1.14	1.17	1.23	1.26	1.28	1.35
BUSKİ'ce Uygulanan	0.75	0.47 ¹	0.72	0.76	0.69	0.82 ²	0.81 ³

¹ 5 Nisan krizi nedeniyle uygulanan ortalama tarifenin dolar karşılığı düşmüştür.

² Tarife uygulamasında yapılan değişiklik nedeni ile artmıştır.

³ Haziran 1999 sonunu göstermektedir.

1.3 YATIRIM PROGRAMI VE GERÇEKLEŞMELER

Kredi sözleşmesi kapsamında planlanan işler ve bunların gerçekleştirmeleri Tablo 3.3'de özetlenmiştir:

BUSKİ, 1993 yılından bugüne kadar 18 içmesuyu, 3 yağmursuyu, 4 kanalizasyon, 1 atıksu, 3 asfalt, 20 ekipman ve 21 de müşavirlik işi olmak üzere bugüne kadar 70 ayrı işin ihalesini gerçekleştirmiştir. Bu işlerden 53 tanesi tamamlanmış ve 4 yeni ihale de, ihale aşamasına getirilmiştir. Yatırımların kategorilere göre dağılım ve gerçekleştirme durumları Tablo 3.4'de özetlenmiştir.

1999 Ağustos sonu itibarı ile toplam 141.5 milyon ABD doları tutarında yatırım yapılmıştır. Bunun 78,0 milyon dolar'lık kısmını kredi finanse etmiş, geriye kalan 63.5 milyon doları ise BUSKİ kendi kaynaklarından karşılamıştır. 2001 Haziran'ına kadar ise toplamda 37.5 milyon doları tutarında yatırım yapılması ve bunun da 20.0 milyon dolar'lık kısmını BUSKİ'nin karşılaması planlanmıştır.

Tüm yatırımlar dikkate alındığında Ağustos-99 sonu itibarıyla, Projenin %74'ü tamamlanmıştır.

TABLO 1.3/1 - KREDİ KAPSAMINDA HEDEFLENEN VE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLER

KREDİ KAPSAMINDAKİ İŞLER	GEÇERLEŞTİRİLEN İŞLER
BÖLÜM A - SU TEMİNİ	
(1) Mevcut pınarların iyileştirilerek kapasitelerinin artırılması ve yaklaşık 35 km yeni hattın döşenmesi.	(1) Biri halen devam eden "Pınar Kaynakları Rehabilitasyonu" işleri 2 paket halinde ihale edilmiş ve 2.59 km boru döşenmiştir.
(2) Mevcut şebekelerin rehabilitasyonu ve geliştirilmesi	(2) Tamamlanan 4 paket ile devam eden 3 paket kapsamında, toplam 126.93 km boru döşenmiş ve proje tamamlanana kadar 40.00 km boru döşenecektir.
(3) Kuyulardan ilave su temini amacıyla 10 yeni kuyunun açılması ve 3 yeni pompa grubunun yerleştirilmesi	(3) 4 adet pompa ile donatılmış 12 adet yeni kuyu açılmış ve yıllık 10.9 milyon m ³ ilave su kapasitesi sağlanmıştır.
(4) Artan su ihtiyacı karşısında, gereken suyu depolayabilmek üzere 30.000 m ³ kapasiteli yeni dağıtım deposu inşaatı	(4) 10.000 m ³ lük D-17 deposu ve 7500 m ³ lük D22 ve D23 depoları tamamlanmıştır. 5000 m ³ lük D24 ve D25 depoları yapılmaktadır. Ayrıca 1000 m ³ lük D0 deposu yapılacaktır.
(5) Yaklaşık 70 km. isale hattı inşası ve mevcut şebekenin 800 ha.'lık alandan gelecek ihtiyacı karşılayacak şekilde genişletilmesi.	(5) 2 paket İsale Hattı İhalesi tamamlanmış ve 1 paket de devam etmektedir. Biten paketler kapsamında 13.7 km boru döşenmiş ve devam eden paket ile de 25.0 km boru döşenecektir.
	(6) Açılan kuyulardan elde edilen suyun pompajla üst kottara çıkarılması amacı ile PY4 Pompa İstasyonu inşaa edilmiştir.
	(7) Çelik isale hatlarının Katodik korunması için gerekli ekipman alınmış ve montaj gerçekleştirilmiştir.
	(8) Bozuk ve eski sayaçların sökülüp takılması ve evsel bağlantılarının yapılması için yapılan ihale halen devam etmektedir.
	(9) Halen bir tanesi devam eden beş adet Duktül boru alımı ihalesi yapılmıştır. Bu ihaleler kapsamında 720 km boru ve 69.375 adet fitting alınmış ve devam eden ihale kapsamında da daha 518 km boru ve 28.405 adet fitting alınacaktır.
	(10) İçmesuyu şebekesinde kullanılmak üzere üç adet vana alımı ihalesi yapılmış ve bunlardan ikisi tamamlanmıştır. Bu ihaleler kapsamında 4 set plunger vana, 2.989 adet vana alınmış ve devam eden ihale kapsamında da 2.720 adet vana alınacaktır.
	(11) PY4 pompa istasyonu techizi için 4 yatay millî santrifuj ve 12 dalgıç pompa, vana ve aksesuarları satın alınmış ve istasyonun elektrifikasyonu ve otomasyonu yapılmıştır.
	(12) 3 adet çelik boru alımı ihalesi yapılmış ve biten ihaleler kapsamında 33.8 km spiral kaynaklı teçritli çimento kaplı muflü çelik boru alınmış ve devam eden iş kapsamında da 26.68 km'de çeşitli çapta çelik boru alınacaktır.
	(13) Yapılan 4 adet sayaç alımı ihalesi ile birlikte 80.482 adet sayaç satın alınmış ve 150.000 adet sayaç daha alınacaktır.

TABLO 1.3 / 2 - KREDİ KAPSAMINDA HEDEFLenen VE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLER

KREDİ KAPSAMINDAKİ İŞLER	GEÇEKLEŞTİRİLEN İŞLER
BÖLÜM B - KANALİZASYON	
(1)Yeni kolektör inşaatıyla mevcut toplayıcı şebekenin genişletilmesi, yeni şebeke inşaatı, mevcut sistemin yağmursuyu drenaj şebekesine dönüştürülmesi ve yeni kanal şebekesi bağlantılarının yapılması	(1) 239.70 km kolektör ve yeni şebeke inşaatı tamamlanmıştır.
(2) Bursa'nın doğusunda bir atıksu arıtma tesisinin inşaatı (fiziksel arıtma ve anaerobik havuzlardan oluşacak); Bursa'nın batısında ikinci bir atıksu arıtma tesisi (Doğu tesisi gibi). Her iki tesis kanalizasyon şebekelerince toplanan atıksuyu arıtıp, bertaraf edecektir.	(2) Bursa'nın doğu ve batısında ön arıtma ve anaerobik havuzlardan oluşan iki adet atıksu arıtma tesisi kurulmuş ve işletmeye alınmıştır. İkinci etap Aktif Çamur tesislerinin Kredi kapsamında inşasından vazgeçilmiştir. Yeni bir kredi aranmaktadır.
BÖLÜM C - YAĞMURSUYU DRENAJ	
(1) Yaklaşık 4500 ha.lık alanda yağmursuyuna dönüştürülecek mevcut şebekenin rehabilitasyonu, şebekenin tamamlanması, yağmursuyu ızgara ve muayene bacalarının inşası ve boruların temizlenmesi	(1)Çapları 200mm ile 1600mm arasında, 101.1 km.'lik yağmursuyu drenaj şebekesi inşa edilmiştir.
(2) Drenaj sisteminin taşkınlarla aşırı yüklenmesini önlemek için yaklaşık 9 km. uzunluğunda K1,K2 ve K3 kuşaklama kanallarının inşaatı.	(2) Sorunlu bazı bölgelerdeki kolektör ve şebeke inşaatlarına öncelik verilerek, kuşaklama kanalları tehir edilmiştir. Özellikle K3 hattına geçekondulaşma nedeni ile girilmesi mümkün değildir. Diğer bölümlerin yeniden ele alınması hedeflenmektedir.
(3)14 km. kolektör inşaatı ile toplayıcı sistemin genişletilmesi ve yaklaşık 340 ha.lık alanın yağmursuyunu alacak şekilde inşası	(3) Boyutları 1.20x1.75 olan 15.3 km. kutu kesitli kolektör inşa edilmiştir.

TABLO 1.3 / 3 - KREDİ KAPSAMINDA HEDEFLENEN VE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLER

KREDİ KAPSAMINDAKİ İŞLER	GEÇEKLEŞTİRİLEN İŞLER
BÖLÜM D - TEKNİK DESTEK	
(1) Proje uygulaması için gerekli projelerin hazırlanması ve inşaat kontrolüğü ile su ve kanalizasyon sisteminin tesbit ve haritalanması.	(1) Projelendirme ve ihale dokümanlarının hazırlanması için uluslararası bir müşavir görevlendirilmiştir. Bu esnada BUSKİ kontrolük kapasitesi geliştirilerek 1995 başından itibaren, (atıksu arıtma tesisleri hariç) müşavire gerek duyulmamıştır Dijital haritaların elde edilmesi; su ve kanalizasyon şebekelerinin haritalanması ve toplanan verilerin GIS (CBS= Coğrafi Bilgi Sistemi)'e aktarımı için üç sözleşme gerçekleştirilmiştir.
(2) İdarenin kurumsal gelişimi için; personelin eğitimi, yeni tarife hazırlanması, kaçak ve kayıp suyun azaltılması için bir program geliştirilmesi, bir yönetim ve bilgi sistemi ile varlık ve yatırım yönetim sisteminin geliştirilmesi.	(2) Uludağ Üniversitesi'nin ve yukarıdaki paragraf (2)'de belirtilen müşavirlerin desteğiyle yöneticiler ve personel için eğitim izleme programları hazırlanmıştır. BUSKİ yönetimince oluşturulan kontrol ekibi için yerinde inceleme programı hazırlandı. BUSKİ 1992'de su sayaçlarının okunması ve abone bağlantılarının yapılması işlerini yerel-özel yüklenicilere ihale etmiştir. Yükleniciler sözleşme gereği, su faturası hazırlama, ihbarname dağıtma, sayaç onarımı, şikayet halinde su sayaçlarının sökülüp kontrolü işlerini de yüklenmişlerdir. BUSKİ, ayrıca, tahakkuk dönemini 3 aydan 1 aya indirmek üzere abone donanım ve yazılım sistemini geliştirmiştir. Böylece tahsilat oranlarında önemli gelişme sağlamıştır. Özel denetçiler, anlaşma ve şebeke haritalarının oluşturulması, kapsamlı bir varlık ve yatırım yönetim sistemi geliştirilmesi için gerekli altyapıyı oluşturmuştur. Eğer anlaşma yapılabilsydi bu görevin özel işletmeci tarafından gerçekleştirilmesi öngörülmüş idi. Şu anda özel işletmeci temini konusu ele alınmak üzere bekletilmektedir. Bu görevlendirme, BUSKİ CBS (GIS) 'in başlangıç aşamasını oluşturmuştur o ilave müşavirlik hizmetleri ile devam edecektir.
(3) Bursa su ve kanalizasyon sisteminin işletilmesi için yapılacak ihaleye esas olacak bir fizibilite çalışmasının hazırlanması.	TÜFE'ye bağlı başlangıçtaki 3 aylık otomatik tarife ayarlama sisteminden, 1994'den beri aylık ayarlama yapılmıştır. (3) İşletme hizmetlerinin özelleştirilmesi konusunda bir fizibilite ve dokümanları hazırlatıldı ve 1997'de uluslararası ihale daveti yapıldı. Ancak Türkiye'deki benzer uygulamaların izlenmesi amacıyla ihale tehir edildi. 1999 yerel seçimlerini takiben, yeni yönetimi bu konular incelenmektedir.

TABLO 1.4 - PROJE UYGULAMA ÇİZELGESİ

Proje Yılı		1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	TOPLAM	%		
										Kalan			ÖDEME	Gerç.	
													R	R	
İNŞAAT İŞLERİ															
İÇMESUYU		SAR	0.43	0.84	3.04	18.44	15.88	11.62	21.77	2.00	2.00	77.22			
		Yeni PAC	0.44	0.03	6.40	8.85	17.71	17.44	8.37	12.85	13.08	1.50	66.67		
		Gerçek.	0.44	0.03	6.40	8.85	17.71	17.44	8.37				69.25		
YAĞMURSUYU		SAR		0.40	0.80	1.70	6.00	5.60	7.70	2.10	2.10	26.30			
		Yeni PAC		0.43	0.85	3.75	7.16	5.71	3.71	0.73	0.64	0.00	21.55		
		Gerçek.		0.43	0.85	3.75	7.16	5.71	3.71				20.18		
KANALİZASYON		SAR			0.20	4.20	4.70	9.10	10.10	3.80	3.80	35.90			
		Yeni PAC		1.04	0.00	2.57	7.65	9.77	3.77	1.80	2.30	0.00	28.92		
		Gerçek.		1.04	0.00	2.87	7.66	9.77	3.77				24.82		
LATIKSU ARITMA		SAR	0.30	12.90	4.00								17.20		
		Yeni PAC		0.79	1.97	4.55	1.38	0.70	0.11				9.48		
		Gerçek.		0.79	1.97	4.55	1.38	0.70	0.11				9.48		
İSTANBULSU ARITMA		SAR								8.90	4.60	23.70	0.60	0.60	56.80
		Yeni PAC*													
İNŞ. VE İNŞ. Proje Uyg. & Yek.		SAR	1.30	3.30	3.80	4.50	3.20	0.20	0.20	0.20	0.20	0.20	16.90		
		Yeni PAC	0.30	1.45	1.95	2.00	1.99	1.23	0.07	0.35	0.47	0.00	9.89		
		Gerçek.	0.30	1.45	1.95	2.00	1.99	1.23	0.07				9.07		
Kurumsal Gelişme		SAR	0.60	0.90	0.90	1.00	1.00	1.00	1.90	0.20	0.20	7.90			
		Yeni PAC	0.02	0.31	0.10	1.55	0.58	1.11	0.38	0.29	0.07	0.29	4.89		
		Gerçek.	0.02	0.31	0.10	1.55	0.58	1.11	0.36				4.03		
PPF AVANSI		SAR	1.10										1.10		
		Yeni PAC	0.37										0.37	100.00	
		Gerçek.	0.37										0.37		
KAMULAŞTIRMA		SAR	5.33	4.19	4.72								14.24		
		Yeni PAC	2.84	1.03	2.83	3.49	1.37	1.32	1.39	0.61	2.55	0.00	17.43		
		Gerçek.	2.84	1.03	2.83	3.49	1.37	1.32	0.28				13.16		
TOPLAM		SAR	5.33	8.12	23.06	12.74	30.84	38.60	32.22	65.37	18.70	0.00	235.5		
		Yeni PAC	3.89	5.00	14.10	26.83	37.84	37.28	10.34	18.84	19.00	14.00	191.2		
		Gerçek	3.98	5.09	14.10	26.83	37.84	37.28	16.34				141.5		

SAR (Appraisal Rapor) : 137.72

New PAC (Yeni Gerç. Planı) : 137.72

- 2. Etap Tesisler Proje kapsamından çıkartılarak Krediden 20 Milyon \$ iptal edilmiştir.

1.4 PROJE UYGULAMALARI

Tablo 3.3'de özet olarak verilen kanalizasyon ve yağmursuyu uygulamalarının detayları aşağıdaki bölümlerde verilmiştir. Daha sonra da bu Raporun amaçları nedeniyle, Arıtma Tesislerinin bu güne kadarki uygulama detayları anlatılmıştır. Söz konusu bilgiler Bölüm 5'de anlatılacak yeni planlanan işlerin takibi açısından yararlı olacaktır.

1.4.1 YAĞMURSUYU UYGULAMALARI

Kredi kapsamında toplam 14.7 milyon dolar'lık üç ihale yapılmıştır. Bu ihalelere ait Eylül 1999 tarihi itibarıyla döşenen yağmursuyu (YS) hatları km bazında Tablo 3.5'de, bölgesel bazda ise Ek-2'de verilmiştir.

TABLO 1.5 - DÖŞENEN YAĞMURSUYU BORULARI

Sözleşme No	Yağmursuyu Borusu (km)					Kutu Menfez (Box) (1.75m×b)				
	95	96	97	98	99	95	96	97	98	99
YS14	3.4	3.1	-	-	-	1.2	1.3	-	-	-
YS 12 ve 38	-	1.9	21.9	7.8	6.7	-	3.4	4.3	1.6	1.6
YS 34,37 ve 39	-	-	20.4	35.7	0.2	-	-	2.1	1.1	0.1
Yıllık Toplam	3.4	5.0	42.3	43.5	6.9	1.2	4.7	6.4	2.7	1.7
Genel Toplam	101.1					16.7				

1.4.2 PİSSU UYGULAMALARI

Kredi kapsamında toplam 20.37 milyon dolar'lık dört ihale yapılmıştır. Bu ihalelere ait Eylül 1999 tarihi itibarıyla döşenen pıssu (PS) hatları km bazında Tablo 3.6'de , bölgesel bazda ise Ek-3'de verilmiştir.

TABLO 1.6 - DÖŞENEN PİSSU BORULARI

Sözleşme No	Pıssu Borusu (km)					Kutu Menfez (Box) (1.75m×b)				
	95	96	97	98	99	95	96	97	98	99
SW1.1		12.4	80.0	52.6	19.0			0.3		
SWW1.1			29.9	32.0	13.8		0.2	0.1	1.5	
SWW1.2										
Yıllık Toplam		12.4	109.9	84.6	32.8		0.2	0.4	1.51	
Genel Toplam	239.7					2.1				

1.4.3 BURSA ATIKSU ARITMA TESİSLERİ

Bursa genelinden toplanan atıksular Doğu ve Batı olmak üzere iki ayrı noktada toplanmakta; arıtılan sular Nilüfer Çayına deşarj edilmektedir. Arıtma Tesisleri 05/06/1998 tarihinde işletmeye açılmıştır. Atıksu Arıtma Tesisinde 2. Kademede kullanılacak olan "Giriş Yapısı" dışında Doğuda 7 Batıda 5 "anaerobik stabilizasyon havuzları" ve "deşarj tesisleri" ile ayrıca hizmet binaları olarak "İdare Binaları", "Atölye Binaları" ve Doğuda "Laboratuar Binası" yapılmıştır.

1.4.3.1 DOĞU (KÜÇÜKBALIKLI) ATIKSU ARITMA TESİSİ

Şehrimizin Doğusunda, eski İstanbul yolu üzerinde, Demirtaş çöplüğü rehabilitasyon alanının yanında kalan Doğu Atıksu Arıtma Tesisi için İmar Planında 500.000 m² yer ayrılmıştır. Bunun tamamının istimlakı yapılmış olup. 1. Kademe Arıtma sahası olarak 200.000 m² si kullanılmaktadır. I. Kademe için toplam 14 Milyon ABD Dolar'ı harcama yapılmıştır. Pissu Akım projeksiyonları ve Proje Bilgileri aşağıda verilmiştir.(Tablo 3.7 ve Tablo 3.8)

TABLO 1.7- DOĞU ATIKSU ARITMA TESİSİ - PİSSU AKIM PROJEKSİYONLARI

	1990 Yılı	2000 Yılı	2010 Yılı	2020 Yılı
A) EVSEL				
NÜFUS (kişi)	763	1,094	1,450	1,790
BAĞLANAN YÜZDE	70.0%	80.0%	90.0%	95.0%
SU TÜKETİMİ (l/kg/gün)	98.00	118.00	138.00	158.00
KANALİZAS. GERİ DÖNEN AKIM YÜZDE	80.0%	80.0%	80.0%	80.0%
PISSU AKIMI (İsn)	485.0	956.0	1,667.0	2,487.0
PIK FAKTÖR	1.50	1.50	1.50	1.50
PIK AKIMI (İsn)	735.0	1,397.0	2,417.0	3,607.0
B) RESMİ / TİCARİ				
SU TÜKETİMİ (l/kg/gün)	148.10	237.30	353.00	400.90
BAĞLANAN YÜZDE	70.0%	80.0%	90.0%	100.0%
KANALİZAS. GERİ DÖNEN AKIM YÜZDE	80.0%	80.0%	80.0%	80.0%
PISSU AKIMI (İsn)	83.0	151.0	254.2	320.7
PIK FAKTÖR	2.50	2.50	2.50	2.50
PIK AKIMI (İsn)	207.4	379.6	635.4	801.7
C) ENDÜSTRİYEL				
SU TÜKETİMİ (l/kg/gün)	130.80	228.30	319.40	344.00
BAĞLANAN YÜZDE	40.0%	90.0%	100.0%	100.0%
KANALİZAS. GERİ DÖNEN AKIM YÜZDE	90.0%	90.0%	90.0%	90.0%
PISSU AKIMI (İsn)	47.1	183.3	287.5	309.6
PIK FAKTÖR	1.25	1.25	1.25	1.25
PIK AKIMI (İsn)	58.9	229.1	359.3	387.0
D) SIZINTI				
KANALİZASYON SIS. SIZAN AKIM (İsn)	123.0	258.0	442.0	624.0
KURU HAVA AKIMI (İsn)	738	1,550	2,650	3,741
PIK AKIM (İsn)	1,124	2,284	3,854	5,419

TABLO 1.8 DOĞU ATIKSU ARITMA TESİSİ - PROJE BİLGİLERİ

A) PROJE BİLGİLERİ		1. Kademe A.A.T.	2. Kademe A.A.T.
1 - NÜFUS (kiş)		2000 Yılı	2020 Yılı
2 - PROJE DEBİSİ		1 004 000	1 790 000
a) Ortalama Akım (l/sn)		1 660	3 740
b) Pk Akım (l/sn)		2 250	6 420
B) GİRİŞ YAPISI BİLGİLERİ			
1 - BURGULU POMPALAR			
a) Pompa Sayısı (adet)		8	10
b) Pompa Çapı (mm)		2 650	
c) Pompa Teah Yüksekliği (m)		6,20	
b) Pompa Kapasitesi (l/sn)		1 807	
2 - MEKANİK İNCE İZGARALAR			
a) Izgara Sayısı (adet)		3	6
b) Izgara Çubuk Aralığı (mm)		20	
c) Izgara Kapasitesi (l/sn)		1 355	
2 - KUM TUTUCULAR			
a) Kum Tutucu Sayısı (adet)		2	3
b) Kum Tutucu Hecuz Çapı (m)		10,00	
c) Kum Tutucu Kapasitesi (l/sn)		1 850	
C) ANAEROBİK STABİLİZASYON HAVUZLARI			
a) Havuz Sayısı (adet)		7	
b) Havuz Toplam Yüzey Alanı (m ²)		77 760	
c) Havuz Toplam Hacmi (m ³)		314 443	
d) Hidrolik Bekleme Süresi (gün)		2,35	
e) Organik Yükleme (gr BOD ₅ /m ³ -gün)		147,80	
f) Havuz Atıksu Derinliği (m)		4,00	

1.4.3.2 BATI (ÖZLÜCE) ATIKSU ARITMA TESİSİ

Şehrin Batısında Özlüce Köyü ile Minareli Çavuş Köyü yolu arasında kalan Batı Atıksu Arıtma Tesisi sahası için İmar Planında Özlüce Köyü civarında 367.000 m² yer ayrılmıştır. Bunun tamamının istimlakı yapılmış olup, 1. Kademe Arıtma sahası olarak 120.000 m² si kullanılmaktadır. Pissu Akım projeksiyonları ve Proje Bilgileri aşağıda verilmiştir.(Tablo 3.9 ve Tablo 3.10)

1.4.3.3 ARITIM PROSES BİLGİLERİ

Bursa Doğu ve Batı Atıksu Arıtma Tesisleri ön (fiziksel) arıtma ve aneorobik havuzlardan oluşmaktadır. Her iki tesisin çalışma mekanizması aşağıda Şekil 3.2 eşliğinde açıklanmıştır.

Arıtma tesislerinin genel projelendirme kriterleri de Tablo 3.11'de özetlenmiştir.

TABLO 1.9 BATI ATIKSU ARITMA TESİSİ - PİSSU AKIM PROJeksiYONLARI

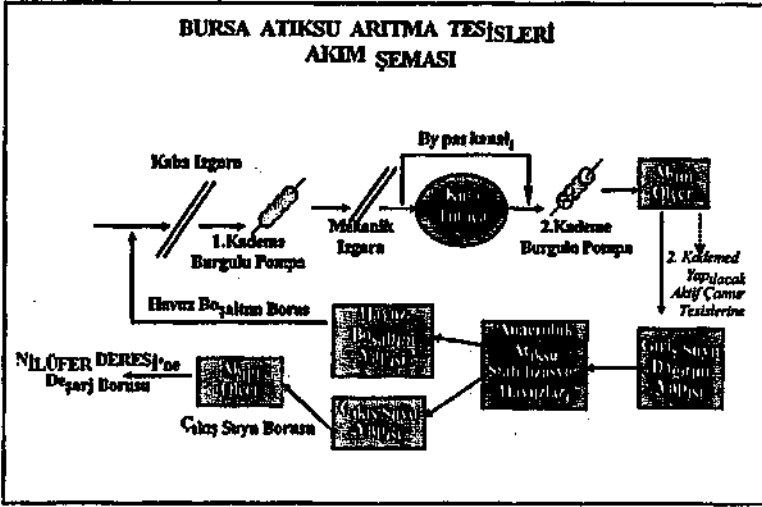
	1990 Yılı	2000 Yılı	2010 Yılı	2020 Yılı
A) EVSEL				
NÜFUS (kişi)	55.000	186.000	317.000	450.000
BAGLANAN YÜZDE	70.0%	80.0%	90.0%	95.0%
SU TÜKETİMİ (l/kg/gün)	98.00	118.00	138.00	158.00
KANALİZAS. GERİ DÖNEN AKIM YÜZDE	80.0%	80.0%	80.0%	80.0%
PISSU AKIMI (l/sn)	35.0	163.0	364.0	626.0
PIK FAKTÖR	2.40	1.90	1.70	1.60
PIK AKIMI (l/sn)	85.0	303.0	608.0	979.0
B) RESMİ / TİCARİ				
SU TÜKETİMİ (l/kg/gün)	37.50	57.60	78.00	204.90
BAGLANAN YÜZDE	90.0%	95.0%	95.0%	100.0%
KANALİZAS. GERİ DÖNEN AKIM YÜZDE	80.0%	80.0%	80.0%	80.0%
PISSU AKIMI (l/sn)	27.0	43.8	59.3	163.9
PIK FAKTÖR	2.50	2.50	2.50	2.50
PIK AKIMI (l/sn)	67.5	109.5	148.2	409.7
C) ENDÜSTRİYEL				
SU TÜKETİMİ (l/kg/gün)	193.00	265.00	433.10	717.90
BAGLANAN YÜZDE	90.0%	100.0%	100.0%	100.0%
KANALİZAS. GERİ DÖNEN AKIM YÜZDE	90.0%	90.0%	90.0%	90.0%
PISSU AKIMI (l/sn)	156.3	236.5	389.0	646.1
PIK FAKTÖR	1.25	1.25	1.25	1.25
PIK AKIMI (l/sn)	195.4	299.1	487.2	807.6
D) SIZINTI				
KANALİZASYON SIS. SIZAN AKIM (l/sn)	44.0	89.0	163.0	287.0
KURU HAVA AKIMI (l/sn)	262	534	976	1,722
PIK AKIM (l/sn)	391	800	1,406	2,484

TABLO 1.10 BATI ATIKSU ARITMA TESİSİ – PROJE BİLGİLERİ

A) PROJE BİLGİLERİ	1. Kademe A.A.T.		2. Kademe A.A.T.	
	2000 Yılı		2020 Yılı	
1 - NÜFUS (kişi)	185 000		453 000	
2 - PROJE DEBİSİ				
a) Ortalama Akım (l/sn)	630		1 728	
b) Pk Akım (l/sn)	800		2 488	
B) GİRİŞ YAPISI BİLGİLERİ				
1 - BURGULU POMPALAR				
a) Pompa Sayısı (adet)	4		10	
b) Pompa Çapı (mm)		1 100		
c) Pompa Terfi Yüksekliği (m)		5,80		
b) Pompa Kapasitesi (l/sn)		850		
2 - MEKANİK İNCE İZGARALAR				
a) Izgara Sayısı (adet)	3		8	
b) Izgara Çubuk Aralığı (mm)		20		
c) Izgara Kapasitesi (l/sn)		633		
2 - KUM TUTUCULAR				
a) Kum Tutucu Sayısı (adet)	2		3	
b) Kum Tutucu Havuz Çapı (m)		7,00		
c) Kum Tutucu Kapasitesi (l/sn)		950		
C) ANAEROBİK STABİLİZASYON HAVUZLARI				
a) Havuz Sayısı (adet)		5		
b) Havuz Toplam Yüzey Alanı (m ²)		38 780		
c) Havuz Toplam Hacmi (m ³)		147 480		
d) Hidrolik Bekleme Süresi (gün)		3,22		
e) Organik Yükleme (gr BOD ₅ /m ³ -gün)		118,60		
f) Havuz Atıksu Derinliği (m)		4,80		

1.4.4 ATIKSU KARAKTERİSTİKLERİ

Arıtma tesislerine gelecek atıksuların karakteristikleri projelendirme açısından Proje'nin kontrolü dışında bir etkidir. Ancak işletmeye alınmadan önce çıkarılacak Atıksu Yönetmelikleri ile evsel atıksu niteliğinde olmayan endüstriyel atıksuların ön arıtmadan geçirildikten sonra şebekeye deşarj zorunluluğu ile kontrol altında tutulabilir. Aksi takdirde beklenenin üzerinde gelebilecek zehirli endüstriyel atıksular bakteriyal faaliyetin verimliliğini azaltır. Nilüfer Çayı'nı kirleten en önemli etkenin deri, boya, metal gibi sanayilerden çıkan endüstriyel atıksular olduğu görülmüştür. BUSKİ Deşarj Yönetmeliği ve ilgili yönergeleri onaylanmıştır. Sanayi tesislerinden çıkan atıksular yönetmelikte istenilen parametrelere göre kontrol edilerek kanalizasyon sistemine deşarjına izin verilecektir.

PROSES TANIMI

Şebekede toplanan atıksular giriş bacasından giriş yapısına alınır.

Burgulu pompaların korunması amacıyla ile konulan 150 mm'lik ızgara ile gelen atıksuyun içerisindeki kaba maddeler toplanır.

Atıksu 1. Kademe burgulu pompalar ile ilk terfi yapılır. Doğu'da 2 esas, 1 yedek - Batı'da 1 esas, 1 yedek burgulu pompa planlanmıştır.

Burgulu pompalar otomatik temizlenen çubuk aralığı 20 mm olan mekanik ızgaraları besler. Mekanik ızgaralar her iki artma için de 2 esas, 1 yedek olarak planlanmıştır.

İzgaralardan geçen akım, kum tutuculara gider. Kum tutucular her iki artma için 2 adet planlanmıştır.

Kum Tutucularda arındırılan atıksu ikinci kademe burgulu pompalarla ikinci kez terfi ettirilerek havuzlara dağıtmak üzere gerekli kota terfi ettirilir. Doğu için 2 esas, 1 yedek - Batı için 1 esas, 1 yedek burgulu pompa planlanmıştır.

İkinci kademe pompalardan çıkan atıksu debi ölçümü için dikdörtgen ölçüm savağına aktarılır. Doğu için 2 esas, 1 yedek ve Batı için 1 esas, 1 yedek ölçüm savağı yerleştirilmiştir.

Ölçüm savağından atıksu ana dağıtım odasına gelir ve havuzlarda eşit bekleme süreleri oluşacak şekilde dağıtılır. Doğu'da 7 havuz, Batı'da 5 havuz vardır. Havuzlar istendiğinde paralel işletim için vanalarla birbirine bağlanmıştır.

Havuz çıkış yapılarıyla toplanan sular ölçüm savağından geçirildikten sonra Nehire deşarj edilir.

Havuzların boşaltılması için havuz dip boşaltım yapılarıyla toplanan atıksular diğer havuzlara dağıtmak üzere giriş yapısına geri gönderilir.

ŞEKİL 1.1 - BURSA ATIKSU ARITMA TESİSLERİ I. KADEME PROSES TANIMI

TABLO 1.11 ANAEROBİK HAVUZLARIN PROJELENDİRME KRİTERLERİ

KRİTERLER			DOĞU ARITMA		BATI ARITMA	
Nüfus (2020 yılı)	Kişi	[1]	1 789 700		449 600	
Kişi başına gelen birim yük	Kg BOİ ₅ /kişi gün	[2]	0,055		0,055	
EVSEL YÜK	Kg BOİ ₅ /gün	[3]=1x2	98 433,5		2 728,0	
<i>ENDÜSTRİDEN GELECEK TAHMİNİ YÜKÜN %80'İ</i>	Kg BOİ ₅ /gün	[4]	13 849,6		32 112,8	
TOPLAM BOİ₅ YÜKÜ	Kg BOİ ₅ /gün	[5]=3+4	112 283,1		56 840,8	
<i>TOPLAM DEBİ (2020 yılı)</i>	Lt/sn	[6]	3 740		1 720	
BOİ₅ KONSANTRASYONU	Mg/lt	[7]=5/6	347		382	
<i>Ortalama Akım (2000 yılı)</i>	Lt/sn	[8]	1 550		530	
BOİ₅ YÜKÜ	Kg/gün	[9]=7x8	46 470,2		17 492,5	
<i>Havuz Hacimleri</i>	M ³	[10]	<u>7 havuz</u> 314 443	<u>6 havuz</u> 267 435	<u>5 havuz</u> 147 450	<u>4 havuz</u> 115 224
ORGANİK YÜKLEME	Gr/m ³ gün	[11] [1]	147,8	173,8	118,6	151,8
HİDROLİK BEKLEME SÜRESİ	Gün	[12]=10/8	2,35	2,00	3,22	2,52

EK-2 BURSA KANALİZASYON VE ARITMA PROJESİ FİZİBİLİTE RAPORU

Yönetici Özeti

1.TANIM

Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (BUSKI) Dünya Bankası'nın 97 milyon \$'lık kredisi ile içmesuyu, kanalizasyon ve yağmursuyu drenaj tesislerinin ıslah ve genişletilmesini amaçlayan 178 milyon \$'lık Projenin % 84' üntü tamamlamıştır. İki atıksu arıtma tesisinin II.Kademe eklerini yapabilmek ve kanalizasyon-drenaj şebekelerinin ayırım ve genişletilmesi çalışmalarını devam ettirebilmek üzere, 1992 yılında hazırlanan Ana Plan ve Fizibilite Raporları burada güncelleştirilerek, ilave yatırım ihtiyaçları ve ilgili maliyetler belirlenmiştir.

Güncelleme için 1992 Fizibilite Raporundaki plan ve gerçekleştirmeler esas alınarak, son nüfus ve kentsel gelişmeler incelenmiş, yeni kanalizasyon ve yağmursuyu ihtiyaçları tanımlanmış ve avan projeler hazırlanıp maliyetleri belirlenmiştir. Ayrıca, II. Kademe arıtma tesislerinin kapasite ve maliyetleri teyit edilmiştir. BUSKI'nin yatırım projeksiyonları iç kaynak kapasitesi ile karşılaştırılmış ve içmesuyu yatırımlarının devamı için gerekli iç kaynaklar ayrılarak dış kredi ihtiyacı belirlenmiştir.

Şimdiki Proje, sadece kanalizasyon ve arıtma işlerinin geliştirilmesini amaçlamakta olduğundan, içmesuyu işleri burada anlatılmayacaktır.

2. 1992 FİZİBİLİTE RAPORU

1992 yılında hazırlanan Fizibilite'de, 1984 kanalizasyon ana planı güncellenmiş, ve 2020' ye kadar içmesuyu, yağmursuyu ve kanalizasyon yatırım programları geliştirilmiştir. 1980' den beri yıllık % 6'lık nüfus artışı ihtiyaçlarını karşılamak üzere, 2001 yılına kadar uygulanacak ve maliyeti 235.4 milyon \$ olan Birinci Kademe Programı için Dünya Bankası'ndan 117 milyon dolarlık bir kredi temin edilmiştir.

Bütün pissu ve yağmursularını toplayan Nilüfer Çayı ve kolları için aşamalı bir arıtma ve buna bağlı olarak su kalite geliştirme programı oluşturulmuştur. Arıtma tesisinin yeri ve prosesleri için çeşitli alternatifler incelenerek iki ayrı arıtma tesisinin aşağıdaki şekilde inşaatı kararlaştırılmıştır:

- a. I. Kademe fiziksel arıtmayı takiben anaerobik havuzların kurulması, ve
- b.

I. Kademe aktif çamur arıtımına dayalı tesisler, 2020 yılına kadar, çamur arıtma tesisi ünitelerini de içerecek şekilde üç etapta uygulanacaktır.

Kanalizasyon ve yağmursuyu yatırımları, birleşik sistemden ayrık kanalizasyon ve yağmursuyu sistemlerine geçiş şeklinde planlanmıştır. Yatırımlar da yine öncelik ve şehrin gelişmesine bağlı olarak aşamalandırılmıştır.

Tüm yatırım aşamalarının maliyetleri Tablo 1'de özetlenmiştir.

Hizmet aciliyetleri dikkate alınarak, 20.7 milyon \$'lık yağmursuyu, 15.4 milyon \$'lık kanalizasyon ve 14 milyon \$'lık arıtmaları da içerecek şekilde I. Kademe yatırım programı oluşturulmuş, projeler ve ihale dokümanları hazırlanmıştır.

3. DÜNYA BANKASI KREDİSİ UYGULAMALARI

İçmesuyu çalışmalarını da içeren Kademe I işleri Kademe II' nin 1. Sözleşmesi ve ilgili ekipman alımları, kamulaştırma ve müşavirlik çalışmaları "Bursa Su ve Çevre Sağlığı Projesi" olarak birleştirilerek, 117 milyon \$'ı Dünya Bankası'ndan finanse edilecek 235.4 milyon \$'lık bir paket çıkmıştır. Eksik şehir ve altyapı haritalarının, askeri olmayan kullanımlar için yeni başlatılan hava fotoğrafı ve sayısal metotlarla üretimi nedeniyle proje uygulamaları yavaş başlamıştır. 1994 mali krizinin BUSKI gelirlerini erozyona uğratması ilave sıkıntılar yaratmıştır. Kredinin ana para geri ödemesiz dönemindeki yavaş harcamalar nedeniyle BUSKI Kredi'den 20 milyon \$'ın iptal edilmesini ve kredi kullanım oranının da %47'den %70'e çıkartılmasını talep etmek zorunda kalmıştır. Ocak 1998'den sonra BUSKI, uygulamaları hızlandırılabilmiş ve Kasım 1999 itibarıyla proje yatırımlarının %84'ünü tamamlamıştır. Kalan yatırımların da kredi kapanış tarihi olan 2001 Haziran'ından önce tamamlanmasını hedeflenmektedir. I.Kademeye ait tamamlanan tüm işler devreye alınmıştır.

4. BURSA'DAKİ KENTSEL GELİŞMELER

1990 sonrasında gerçekleşen kentsel gelişmeler, 1997 sayım sonuçları ve 1998 Bursa Nazım Plan çalışmaları ile yansımaktadır.1992 Fizibilite Raporundaki 2020'ye kadarki nüfus projeksiyonları, hem sayım hem de Nazım Plan sonuçları ile teyit edilmiştir. Yıllık nüfus artışı %6'lık seviyesinden %4'e düşmüştür. Konut ve kurumsal yerleşim bölgeleri artarken, sanayi ve ticari alanların artışı azalmıştır. Diğer taraftan, hizmet sektörü tarım ve özellikle sanayi sektörlerine karşı gelişmektedir. Bu sonuçlar, 1992 Fizibilitesinde yapılan nüfus ve atıksu projeksiyonlarının muhafazakar olarak geçerli olduğunu, dolayısıyla da projelendirilen yapıların boyut ve kapasiteleri ile maliyetlerinin halen gerçekçi olduğunu göstermektedir.

5. PLANLANAN İŞLER

Bursa, üç ilçesi ile birlikte, drenaj özelliklerine bağlı olarak 12 havza ve 25 althavzaya bölünmüştür. Dünya Bankası Projesi kapsamındaki uygulamaları dikkate alarak, ihtiyaç duyulan drenaj ve kanalizasyon sistemlerinin avan projeleri hazırlanmıştır. Tasarım sonuçları önceliklerine göre sıralanmıştır. Proje alanları, kanal uzunlukları ve ilgili maliyetleri Tablo 2'de özetlenmiştir.

İki atıksu arıtma tesisi için muhafazakar bir yaklaşımla proses, kapasite ve maliyetler 1992 Fizibilitesinden doğrudan alınmıştır. Ancak, 1992 Raporunda 2000 sonrasında Sözleşme 2 kapsamında uygulanacak üzere tehir edilen çamur arıtma, konunun artan aciliyeti nedeniyle Sözleşme 1 kapsamına çekilmiştir. Bu maliyetler Tablo 2'ye eklenmiştir.

Toplamda, Sözleşme I olarak 57 milyon \$ bedelli Kademe II arıtma tesislerinin ilk grubu ile 63 milyon \$'lık kanalizasyon ve drenaj tesisleri ile birlikte 123 milyon \$'lık bir Proje olmaktadır. BUSKI, Projenin uygulaması için 61.5 milyon \$ dış kredi aramaktadır.

6. BUSKI FİNANSMAN KAPASİTESİ

BUSKI'nin 2010 yılına kadarki gelir ve gider projeksiyonları hazırlanarak, BUSKI'nin iç kaynak yaratma şartlarını sağlayarak aşağıdaki ödemeleri yapabileceği gösterilmiştir:

- a. Devam eden Dünya Bankası yatırımlarının tamamlanması ve ilgili borçların geri ödenmesi,
- b. 2001-2005 döneminde uygulanacak 123 milyon \$'lık atıksu ve arıtma yatırım programının gerçekleştirilmesi ve ilgili finansman ve ana para geri ödemelerinin karşılanması,
- c. Ayrıca, içmesuyu yatırımları için 2001-2005 döneminde, 60 milyon \$'lık kaynak ile 2006-2010 dönemindeki her türlü yatırım için 145 milyon \$'lık kaynağı yaratılması.

7. PLANLANAN İLAVE ARAŞTIRMALAR

Mevcut Dünya Bankası Kredisi kapsamında, yukarıdaki drenaj, kanalizasyon ve arıtma tesislerinin projelendirilip ihale dokümanlarının hazırlanması için uluslararası teklif almak üzere, teknik şartname ile davet listesi hazırlanmıştır. 2000 yılı sonuna kadar projelendirmenin tamamlanıp, inşaat ihalelerinin başlatılması hedeflenmektedir.

EK-2

Tablo 1: ARITMA TESİSLERİ (milyon \$)

	DOĞU ARITMA Çamur			BATI ARITMA Çamur			TOPLAM Çamur		
	Atıksu Arıtma	Arıtma	Toplam	Atıksu Arıtma	Arıtma	Toplam	Atıksu Arıtma	Arıtma	Toplam
1.Etap Yatırım Maliyeti	7.2		7.2	6.8		6.8	14.0	0.0	14.0
İşletme Maliyeti	0.5		0.5	0.3		0.3	0.8	0.0	0.8
Sözleşme-1 Yatırım Maliyeti	30.0	28.0	58.0	16.5	11.5	28.0	46.5	39.5	86.0
İşletme Maliyeti	2.0		2.0	1.0		1.0	3.0	0.0	3.0
Sözleşme-2 Yatırım Maliyeti	17.0	16.0	33.0	10.0	7.0	17.0	27.0	23.0	50.0
İşletme Maliyeti	3.0		3.0	2.0		2.0	5.0	0.0	5.0
Toplam Yatırım Maliyeti	54.2	44.0	98.2	33.3	18.5	51.8	87.5	62.5	150.0
Toplam İşletme Maliyeti	3.0	0.0	3.0	2.0	0.0	2.0	5.0	0.0	5.0

Tablo 2: PLANLANAN YATIRIMLAR (milyon \$)

İŞLER	ALANLAR (ha)	UZUNLUKLAR (km)			MALİYETLER (milyon \$)			TOPLAM
		KANAL Ø ≤ 500	KOLLEKT Ø ≥ 600	KUŞAKLAMA KANALLARI	KANAL Ø ≤ 500	KOLLEKTÖR Ø ≥ 600	KUŞAKLAMA KANALLARI	
Yağmursuyu Drenajı	9,632	244.57	201.64					
Projesi Yapılmış		42.28	52.89					
Uygulanmış		202.29	148.75	5.29	7.22	27.63	8.31	43.16
Planlanan								
Kanalizasyon	12,151	586.69	105.58					
Projesi Yapılmış		233.57	28.27					
Uygulanmış		353.12	77.31		11.47	11.02		22.49
Planlanan								
YAĞMURSUYU VE KANALİZASYON TOPLAMI								65.65

3. – Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Domaniç İlçesindeki dispanserin hastaneye dönüştürülüp dönüştürülmeyeceğine ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın cevabı (7/2099)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasının teminini saygılarımla arz ederim.

18.5.2000

Ahmet Derin

Kütahya

Osmanlı İmparatorluğunun kuruluş yeri olan Domaniç İlçemizde kurulu, SSK'ya ait, röntgen ve tahlil cihazlarıyla donatılmış yatılı dispanserin Bursa ve Kütahya gibi madencilik bölgelerine hizmet verebilmesi için "Göğüs Hastalıkları Hastanesi" haline getirilmesi düşünülmekte midir?

T.C.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sosyal Güvenlik Kuruluşları

Genel Müdürlüğü

15.6.2000

Sayı : B.13.0.SGK.0.13.00.01/4759/015624

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 26.5.2000 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2099-5659/13622 sayılı yazınız.

Kütahya Milletvekili Ahmet Derin tarafından hazırlanan "Domaniç İlçesindeki dispanserin hastaneye dönüştürülüp dönüştürülmeyeceğine ilişkin" 7/2099-5659 esas no.lu yazılı soru önergesi ile ilgili olarak Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünden alınan bilgilere göre;

Kütahya İli Domaniç İlçesinde Sosyal Sigortalar Kurumunca 27 yataklı olarak inşa ettirilen dispanserin ilk açıldığı yıllarda (1989-1991) yataklı dispanser hizmeti verilmeye başlanılmış olup, adigeçen ünitenin yataklı hizmet vermesi nedeniyle, Yönetim Kurulunun 8.11.1991 tarihli ve IV/3456 sayılı Kararı ile adının "Domaniç Hastanesi" olarak değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Ancak, adigeçen tesis hastaneye dönüştürülmüş ise de, istenilen düzeyde hizmet alınamadığı ve hasta yatırılmadığı göz önüne alınarak Domaniç İlçesinin sigortalı sayısının az, ilçenin diğer ilçelerdeki yataklı sağlık tesislerine yakın olması nedeniyle Domaniç Hastanesinin dispansere dönüştürülmesi ve böylece verilecek hizmete göre fazla olan personelin, kurumun ihtiyaç duyulan birimlerine nakledilerek değerlendirilmesi Yönetim Kurulunun 16.2.1995 tarih, IV/540 sayılı karar ile uygun görülmüştür.

İstatistiksel bilgilerin incelenmesi sonucu, 1999 yılı sonu itibariyle Domaniç Dispanserinde yapılan poliklinik muayene sayısının 16247, günlük poliklinik muayene sayısının 65, 1998 yılı sonu itibariyle ilçenin aktif sigortalı sayısının 297, kurum sağlık yardımlarından yararlanan toplam sigortalı sayısının 7125 olduğu tespit edilmiş olup, söz konusu bilgilere ve aktif sigortalı sayısına göre ilçede dispanser düzeyinde hizmet verilmesi yeterli görülmektedir.

Diğer taraftan; en fazla 30 yatak kapasiteli olan tesis, bölgedeki sigortalılara göğüs hastalıkları dalında hizmet verebilecek büyüklüğe sahip bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Yaşar Okuyan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Bakanı

4. - Erzurum Milletvekili Fahrettin Kukaracı'nın SSK Teftiş Kurulu Grup Başkanlıklarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın cevabı (7/2106)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

TBMM İhtizatınının 96 ncı maddesi uyarınca aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Fahrettin Kukaracı
Erzurum

Sorular :

1. Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Sigorta, Teftiş Kurulu Başkanlığının 5.5.2000 tarihli genel yazısı ile, 15 olan Sigorta Teftiş Kurulu Grup Başkanlığı sayısının 8'e indirilmesinin gerekçeleri nelerdir?

2. Marmara'da İstanbul-1, İstanbul-2 ve Bursa, Ege'de İzmir, Akdeniz'de Adana, İç Anadolu'da Ankara, Güneydoğu Anadolu'da Diyarbakır, Karadeniz'de Trabzon Bölge Grup Başkanlığı olmasına rağmen, neden Erzurum Trabzon'a bağlanmak sureti ile Doğu Anadolu Bölgesi Grup Başkanlığından yoksun bırakılmıştır? Bunun somut kıstasları var mıdır? Bu Doğu Anadolu'da haksızlık değil midir?

3. Bütün Doğuyu Trabzon'a, Karadeniz'i ise Ankara'ya bağlamak ne derece doğru ve akılcıdır?

4. 15 olan Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlıklarının 8'e indirilmesinin yönetsel ve ekonomik nedenleri olabilir, ancak Erzurum Bölge Başkanlığının Trabzon'a bağlanmasının nedeni siyasi midir? Gerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımızın, gerekse SSK Sigorta Teftiş Kurulu Başkanı Orhan Aydın'ın Karadenizli olmasının bunda payı bulunmakta mıdır?

5. Erzurum Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığını Trabzon'a taşımak, beraberinde bütün Doğu'nun Trabzon'a, Trabzon'daki teftiş elemanlarının da görev gereği Doğu'ya taşınmasını getireceğinden, bunun ekonomik yarar değil külfet getirme olasılığının daha fazla olduğu muhakkaktır. Bunun giderilmesi için 9 uncu Grup Başkanlığı Erzurum'da kalamaz mı? Bunun varsa sakıncaları nedir?

6. Sigorta Teftiş Kurulu Grup Başkanlıklarının sayısının azaltılması illa gerekli ise, Karadeniz'in Samsun'da, Doğu Anadolu'nun da Erzurum'da toplanması, gerek ekonomik ve yönetsel bakımdan, gerekse coğrafi ve nüfus yoğunluğu bakımından daha akılcıca değil midir?

T.C.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Sosyal Güvenlik Kuruluşları
Genel Müdürlüğü

15.6.2000

Sayı : B.13.0.SGK.0.13.00.01/4758/015623

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 26.5.2000 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2106-5697/13693 sayılı yazınız.

Erzurum Milletvekili Fahrettin Kukaracı tarafından hazırlanan "Sosyal Sigortalar Kurumu Teftiş Kurulu Grup Başkanlıklarına ilişkin" 7/2106-5697 Esas No.lu yazılı soru önergesi ile ilgili olarak Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünden alınan bilgilere göre;

4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 6 ncı maddesine dayanılarak çıkarılan ve 13.2.1999 tarih, 23610 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Sigorta Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin değişik 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası;

"Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığı, denetimin sürekliliği, hizmetin verimliliği bakımından Kurul Başkanının önerisi Genel Müdürlük onayı ve Yönetim Kurulunun kararına dayanılarak yurdun coğrafi yapısı, sigortalı ve işveren yoğunluğu gözönünde bulundurularak büyük illerde grup başkanlıkları kurar. Grup başkanlıklarının sayısı 8'i geçemez.

Hükmünü içermektedir.

Bu hüküm gereğince, grup başkanlıkları, denetimin sürekliliği ve hizmetin verimliliği bakımından, yurdun coğrafi yapısı, sigortalı ve işveren yoğunluğu gözönünde bulundurularak kurulmaktadır.

Hizmette gecikmelerin önüne geçilmesi, daha etkin ve verimli çalışma yapılması; müfettiş sayısı yeterli, araç-ıdarî personel ve iletişim imkânları sağlanmış şekilde grup oluşturulması ile mümkündür.

Ancak, müfettiş sayısının azalmış olması, bina yetersizliği, araç-gereç ve idarî personel eksikliği nedeniyle, etkin ve verimli çalışma yapılamayan, hizmetin devamlılığı müfettiş sayısı fazla olan gruplardan sürekli gönderilen müfettişler ile sağlanan grup başkanlıklarının izlenmesi ve değerlendirilmesi de güç olduğundan kaldırılması zorunluluğu doğmuştur.

Teftiş, kontrol ve denetleme hizmetleri; alışageldiği üzere yeniden yapıldığından, grup başkanlığının kurulu bulunduğu yer ile doğrudan bir bağlantısı bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Yaşar Okuyan
Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Bakanı

5. – Afyon Milletvekili İsmet Attila'nın, Afyon-Çay-Yeşilyurt Köyünün telefon şebekesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/2111)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Ulaştırma Bakanı Sayın Prof. Dr. Enis Öksüz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

23.5.2000

İsmet Attila
Afyon

Soru : Afyon İli Çay İlçesine bağlı Yeşilyurt Köyü köy içi telefon şebekesinin değiştirilmesi işi ne zaman yapılacaktır?

T.C.

Ulaştırma Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

12.6.2000

Sayı : B.11.0.APK.0.10.01.21/EA/883-16422

Konu : Afyon Milletvekili Sayın İsmet Attila'nın
yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 29.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2111-5729/13740 sayılı yazısı.

Afyon Milletvekili Sayın İsmet Attila'nın 7/2111-5729 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Enis Öküstüz
Ulaştırma Bakanı

Afyon Milletvekili Sayın İsmet Attila'nın 7/2111-5729 Sayılı

Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı

Soru : Afyon İli Çay İlçesine bağlı Yeşilyurt Köyü köy içi telefon şebekesinin değiştirilmesi işi ne zaman yapılacaktır?

Cevap :

Yeşilyurt ve Pınarkaya köyleri Çay İlçesinin lokalinde olup, Yeşilyurt Köyünde 100 abone çalışmakta, 41 telefon taleplisi bulunmaktadır.

2000 yılı ikinci yarısında Pınarkaya Köyüne santral kurulması ve Yeşilyurt Köyünün de bu santralin lokaline alınması planlanmıştır.

Santralin kuruluş hizmete verilmesini müteakip Yeşilyurt Köyünün şebeke revizyon çalışmaları yapılabilecektir.

6. - Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, 2000 yılı için belirlenen yaş çay alım fiyatına ilişkin Devlet Bakanından (Rüştü Kâzım Yücelen) sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/2115)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Rüştü Kâzım Yücelen tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

23.5.2000

Mehmet Bekaroğlu
Rize

Doğu Karadeniz Bölgesinde 200 bin aile geçimini çay tarımından sağlamaktadır. Ancak 2000 yılı yaş çay kampanyasında belirlenen 162 500 TL'lik fiyat ve konulan 335 kg'lık yeni kota, çay tarımıyla uğraşan bölge halkını mağdur etmiştir. Gerek Ziraat Odaları Birliklerinin yayınladıkları bildirimlerde, gerek tarafıma gönderilen mektuplarda ve açılan telefonlarda, gerekse yerel basında yer alan haberlerde, genelde bölge halkının, özellikle de çaydan başka geçim kaynağı olmayan Rize'lilerin olumsuz etkilendikleri bu karardan oldukça rahatsız oldukları anlaşılmaktadır.

Bu karar, tek kalem ürün üzerine oluşmuş bölge tarımına olumsuz etki yapacak, çay bahçelerinin harap olmasına, uzun vadede ülke menfaatlerinin zarar görmesine, hatta çay üreten bir ülke olmaktan çıkıp, çay ithal eden bir ülke haline gelmemize neden olacaktır. Çünkü emeğinin karşılığını almayan, yetiştirdiği çayı satamayan çiftçi zamanla çay tarımından vazgeçecektir.

Bu nedenle;

1. 2000 yılı yaş çay kampanyasında, 1 inci sürgün dönemi için dönüm başı için 335 kg olarak belirlenen kotayı yükseltmeyi düşünüyor musunuz?

2. Ortalama olarak dönüm başına üç sürgünde 1800 kg çay elde eden çay üreticisinin satamadığı yaş çay için ne gibi bir çalışma yapmaktasınız?

3. 2000 yılı için 162 500 TL olarak belirlenen yaş çay alım fiyatı çiftçinin masrafını karşılamamaktadır. Bu fiyat hangi kriterler esas alınarak belirlenmiştir? 162 500 TL'lik fiyatı yükseltmeyi düşünüyor musunuz?

4. 2000 yılı yaş çay kampanyasında alımlarına başlanan 1 inci sürgün dönemine ait paralar ne zaman ödenecektir? 2000 yılı içerisinde ödenmeyen miktarlar için herhangi bir ek ödeme veya bir faiz uygulanacak mıdır?

5. Bölge çiftçisini yakın vadede tek kalem ürüne mahkûmiyetten kurtarmak için herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise bunlar hangi aşamadaştır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

(Sn. Rüştü Kâzım Yücelen)

14.6.2000

Sayı : B.02.0.009/1464

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli 29.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS. 0. 10. 00.02-7/2115-5736/13777 sayılı yazınız.

Rize Milletvekili Sn. Mehmet Bekaroğlu'nun 2000 yılı yaş çay alımı hakkındaki yazılı soru önergesine verilen cevaplar İhtizâzın 99 uncu maddesine istinaden ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yüksel Yalova

Devlet Bakanı V.

Rize Milletvekili Sn. Mehmet Bekaroğlu'nun 23 Mayıs 2000 Gün ve 7/2115-5736 Sayılı

Yazılı Soru Önergesine Verilen Cevap

Cevap : 1. 2000 yılı yaş çay kampanyasında, yaş çay alımları, 1/5 oranında budanan alan ve budama yapan üreticiler dikkate alınarak hazırlanan alım planı çerçevesinde yürütülmektedir.

Bu plan uyarınca, 1 dekardan, 1 inci sürgünde 335 kg olarak uygulanan çay alım miktarı, alım talimatında belirtilen norma uygun olarak çay hasadı yapıldığında ortalamanın üzerinde bir miktardır. 1 inci sürgün çay alımları 13 Haziran 2000 tarihi itibarıyla sona ermiştir. Alım planı gereği 1 inci sürgün için dekara belirlenen bu miktar, üreticilerimizin ancak % 30'u tarafından tamamlanmıştır.

Cevap : 2. 1 dekar çay bahçesinin mevcut yaş çay üretimi verim potansiyeli çay araştırma enstitüsünde yapılan dekara verim tespitleri, alınan yaş çay miktarlarının uzun yıllar ortalamaları ve bitkinin bölgesel gelişme durumları dikkate alınarak belirlenmiştir. Buna göre, 1 dekar çay bahçesinden elde edilecek ürün miktarı, taban araziler dahil, en fazla 750-800 kg'dır. Alım planının başlangıç yılı olduğundan dekara verim miktarı % 25 fazlası ile 1000 kg olarak hesaplanmıştır. Ayrıca, dünya literatürüne ve FAO verilerine göre de tohumla üretilen çay bahçesinden 1 dekardan en fazla 800 kg çay alınabildiği belirlenmiştir.

Budanan alan düştüldükten sonra ise, 1 dekar çay bahçesinden elde edilecek çay miktarının 800 kg olduğu tespit edilmiştir.

Doğu, batı, sahil, orta ve yüksek kesimlerdeki bütün üreticilere eşit imkân sağlayan alım planı, 1 inci sürgünde başarı ile uygulanmıştır. Günlük alımlarda dekara kontenjan miktarı 20 yıldan sonra, ilk defa bu yıl 10 kg'a indirilmemiştir. Alımlar ortalama, dekara 20-25 kg olarak yapılmıştır.

Cevap : 3. 2000 yılı yaş çay ürün fiyatı, yaş çay üretim maliyetleri, kur çay stokları ve uygulanan ekonomik istikrar tedbirleri gibi faktörler dikkate alınarak belirlenmiştir.

Cevap : 4. 2000 yılı, 1 inci stürgün dönemine ait ürün bedellerinin ödenmesine Temmuz ayından itibaren başlanacaktır.

Cevap : 5. Bölgedeki boş arazileri değerlendirmek amacıyla, kivi üretimi desteklenmekte olup, bu konu ile ilgilenen üreticilere gerekli teknik yardım ve imkânlar ölçüsünde fidan dağıtımı yapılmaktadır.

7. - *Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Bağ-Kur primlerinin gecikme zamlarına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın cevabı (7/2130)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasının teminini saygılarımla arz ederim.

29.5.2000

Mustafa Niyazi Yanmaz
Şanlıurfa

Ekonomik açıdan durumları her geçen gün daha kötüye giden esnaf ve zanaatkarlarımız Bağ-Kur primlerini dahi ödeyemez hale gelmiştir.

Ödenmeyen primlerin gecikme zamlarıyla birleşerek katlanması ödemeleri tamamen imkânsız kılmaktadır.

Çok zor durumda olan esnafımızın bu çıkmazını çözmek için Bağ-Kur primlerinin gecikme zamları için af getirmeyi düşünüyor musunuz?

T.C.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlüğü
Sayı : B.13.0.SGK.0.13.00.01/4760/015625
Konu : Yazılı soru önergesi

15.6.2000

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 5.6.2000 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2130-5776/13925 sayılı yazınız.

Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz tarafından hazırlanan "Bağ-Kur primlerinin gecikme zamlarına ilişkin" 7/2130-5776 Esas No.lu yazılı soru önergesi ile ilgili olarak Bağ-Kur Genel Müdürlüğünden alınan bilgilere göre;

Bağ-Kur'da da, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında olduğu gibi, hizmetlerin yürütülmesini sağlayan en önemli kaynak prim ve prim gelirleridir. Bağ-Kur'un hizmetlerini istenen düzeyde yerine getirebilmesi, en önemli kaynak olan primlerin düzenli olarak toplanmasına bağlıdır. Ancak sigortalıların çok az bir kısmı primlerini muntazam olarak ödemekte, çoğunluğu oluşturan sigortalılar da ise prim ödeme alışkanlığının tam olarak yerleşmediği görülmektedir.

Sigortalıların biriken prim ve gecikme zammı borçlarının ödenmesinde kolaylık sağlanması amacıyla muhtelif tarihlerde borç ertelenmesi yapılmış, diğer taraftan Bağ-Kur Yönetim Kurulunun 11.10.1989 gün ve 89/300 sayılı Kararı ile biriken prim ve gecikme zammı borçlarının on taksitte ödenmesini sağlayacak idarî bir uygulama getirilmiştir.

Öte yandan; ilki 1974 yılında çıkarılan 1803 sayılı Af Kanunundan sonra, değişik nedenlerle primlerini zamanında ödemeyen ve biriken prim borçlarını ödemediği için sigortalılara kolaylık sağlanması amacıyla 1992 yılında çıkarılan 3780 sayılı Af Kanunu ile, 31.12.1991 tarihi itibarıyla prim, gecikme zammı ve faiz borcu bulunan sigortalıların prim borçlarını 15.4.1992, 15.6.1992, 15.8.1992 ve 15.10.1992 tarihlerinde 4 taksitte ödemeleri halinde, bu tarihe kadar tahakkuk etmiş primlerine ait gecikme zammı ve faiz borçlarının terkin edileceği hükme bağlanmıştır.

16.5.1997 tarih ve 22991 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4247 sayılı Af Kanunu ile de, 31 Aralık 1996 tarihine kadar tahakkuk etmiş bulunan prim borçlarının tamamını ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar biriken gecikme zammı ve faiz borçlarının % 50'sini bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından (1 Haziran 1997) itibaren on ay içinde eşit taksitler halinde ödeyen sigortalıların bakiye gecikme zammı ve faiz borçları affedilmiştir.

Yükümlülüklerini zamanında yerine getiren sigortalılarca tepkiyle karşılanan ve kurumun ak-tüeryal dengesini olumsuz yönde etkileyen Af Kanunu uygulaması, primlerini düzenli olarak öde-yenler ile ödemeyenler arasında eşitsizlik yaratarak haksız ve ucuza hizmet kazanılmasına neden olmasının yanında, prim ödememeyi alışkanlık haline getirenleri teşvik etmekte, düzenli prim öde-yenleri ise Devlete ve kuruma karşı güvensizliğe itmektir.

Kurumun içinde bulunduğu finans sıkıntısı ve bugüne kadar çıkarılan Af Kanunlarından bek-lenen sonuçların alınamaması ve yukarıda belirtilen diğer nedenlerden dolayı gecikme zamlarının af edilmesi konusunda yeni bir düzenleme yapılması düşünülmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Yaşar Okuyan
Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Bakanı

8. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, Galatasaray-Leeds United maçı öncesinde meydana gelen olaya ve sorumlularına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın cevabı (7/2141)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sn. Sadettin Tantan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

25.5.2000
Av. Şeref Malkoç
Trabzon

Galatasaray-Leeds United maçı öncesinde İstanbul'da iki İngiliz vatandaşının öldürülmesi ve bir çok kişinin yaralanması olayı ile ilgili olarak;

1. İngiliz hooliganların hâl ve hareketlerinin dünyaca meşhur olması bilinmesine rağmen, İstanbul'a geldikleri andan itibaren İstanbul Valiliğince niçin tedbir alınmamıştır?

2. Söz konusu olayda gerekli önlemleri almayan ve Türkiye'nin itibar kaybına yol açan İstanbul Valisi hakkında ne gibi işlem yapılmıştır? Herhangi bir işlem yapılmamışsa niçin yapılmamıştır?

3. Bu olaylar üzerine Bakanlığınızca bir soruşturma ve araştırma yapılmış mıdır? Yapılmış ise sonuç nedir?

4. Bu tür olayların bundan sonra meydana gelmemesi için Türkiye'nin dış dünyada itibarının zedelenmemesi için Bakanlığınızın herhangi bir çalışması var mı?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

Emniyet Genel Müdürlüğü

14.6.2000

Sayı : B.05.1.EGM.0.12.02.01/139328

Konu : Yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 5.6.2000 gün ve A.01.GNS.0.10.00.02-7/2141-5814/5859 sayılı yazısı.

Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç tarafından TBMM Başkanlığına sunulan ve tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soru önergesinin cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

1. 6 Nisan 2000 tarihinde Ali Sami Yen stadyumundaki Leeds United ile Galatasaray arasında oynanacak olan UEFA kupası yarı final ilk karşılaşması için, İngiltere İstanbul Başkonsolosluğu görevlileri, İngiltere'den gelen emniyet yetkilileri, Leeds futbol takımının yöneticileri ve İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısının katılımıyla 28 Mart 2000 tarihinde yapılan toplantıda; maçtan önce taraftarların geliş tarihlerini, sayılarını, isimlerini ve konaklayacakları yerlerin adreslerini içeren listenin, emniyet yetkililerimize iletilmesinin istendiği, ancak İngiliz yetkililerce herhangi bir listenin verilmemesi, bu durumda gelecek olan İngiliz vatandaşlarının nerelerde bulunacaklarına ilişkin bilgi edinilmesini zorlaştırdığı,

Bundan dolayı; tedbirlerin maçın oynanacağı stadyum ve çevresinde yoğunlaştırıldığı, buna karşın; 5.4.2000 tarihinde meydana gelen olayın, maç öncesi, maç esnası ve maç sonrasında maçın oynanacağı stadyum çevresinde alınan tedbirler bölgesinde olmayıp, ne zaman ve nerede çıkacağı önceden belirlenemeyen bir anda gelişen adı bir asayiş olayı olduğu,

2. Önergeye konu olaya ilişkin İstanbul Valisi Erol Çakar hakkında Bakanlığımca herhangi bir işlem yapılmamıştır.

3. Emniyet görevlilerinin meydana gelen olayla ilgili kusurlu olup olmadıklarının incelenmesi için; 8.4.2000 tarihli Valilik Makamının oluru ile, bir Emniyet Müdür Yardımcısının görevlendirildiği ve halen tahkikatın sürdürüldüğü anlaşılmıştır.

4. Özellikle futbol karşılaşmalarında olmak üzere amatör branşlardaki karşılaşmalar dahil bütün spor müsabakalarında önceki dönemlerde meydana gelen müessif olayların tekrarlanmaması, ulusal ve uluslararası kamuoyunda oluşan kötü izlenimlerin silinmesi amacıyla bu tür müsabakalarda kötü tezahüratta bulunan ve taşkınlık yapan ve şiddet eğilimi gösteren taraftarların müsabakalar öncesinde ve esnasında videoya kaydedilmesi, sonrasında açık kimliklerinin, iş-ikamet adreslerinin, fotoğraflarının ve daha önce karıştıkları şiddet olaylarına ait bilgilerin İl Emniyet Müdürlüklerince arşivlendirilmesi, tespit edilen bu şahısların spor müsabakalarına alınmaması için gerekli tedbirlerin alınması yönünde daha önce yapılmış genelgeler doğrultusunda Bakanlığımca, 18.4.2000 tarih ve 740/00089 sayılı bir genelge hazırlanarak tüm Valiliklere gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadettin Tantan
İçişleri Bakanı

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 446)

Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/427)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipler

Genel Müdürlüğü

24.12.1999

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310/22001

Konu : Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 3.12.1999 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.-1.128.89.1999/28105 sayılı yazısı.

Gerçeğe aykırı sağlık raporu düzenlemek suçunu işlediği iddia olunan Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

3.12.1999

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.89.1999/028105

Konu : 21 inci Dönem Karaman Milletvekili Dr. Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

Gerçeğe aykırı sağlık raporu düzenlemek suçunu işlediği iddia olunan Dr. Hasan Çalış hakkında yapılan hazırlık soruşturması sırasında adı geçenin, Karaman İlinden Milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında düzenlenen fezlekeli evrak, Karaman Cumhuriyet Başsavcılığının 18.11.1999 gün ve 1999/1976-B sayılı yazısıyla alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Karaman Milletvekili Dr. Hasan Çalış hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

29.5.2000

Esas No. : 3/427

Karar No. : 125

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 29.12.1999 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İçtüzü-ğün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 28.3.2000 günlü raporuyla gerçeğe aykırı olarak (resmî rapor) hatıra binaen sağlık raporu düzenlemek suçu isnat olunan Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Karaman Milletvekili Hasan Çalış Komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Yalçınbayır</i>	<i>N. Kemal Atahan</i>	<i>Ş. Bülent Yahnici</i>
Bursa	Hatay	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sühan Özkan</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
İstanbul	Amasya	Ankara (Muhalif)
Üye	Üye	Üye
<i>H. Tayfun İçli</i>	<i>Salih Çelen</i>	<i>Şaban Kardeş</i>
Ankara	Antalya	Bayburt
(Muhalif; muhalefet şerhi eklidir)		
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Alptekin</i>	<i>Ayvaz Gökdemir</i>	<i>Fahrettin Kucaracı</i>
Bolu	Erzurum	Erzurum

Üye
Mehmet Şandır
Hatay
Üye
Osman Kılıç
İstanbul
(Muhalefîm; muhalefet
şerhi eklidir)
Üye
İşin Çelebi
İzmir
Üye
Mehmet Sağlam
Kahramanmaraş
Üye
Şeref Malkoç
Trabzon

Üye
Mustafa İlinen
Edirne
Üye
Ramazan Toprak
Aksaray

Üye
Beyhan Aslan
Denizli
Üye
Mehmet Gül
İstanbul

Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş
Üye
İsmail Çevik
Nevşehir
Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa

Üye
Edip Özgenç
İçel
Üye
Mehmet Ali Şahin
İstanbul

Üye
Mehmet Özcan
İzmir
Üye
Sadık Yakut
Kayseri
Üye
Emin Karaa
Kütahya
(Muhalefîm)
Üye
Adnan Fatih Özdemir
Adana
Üye
Ali Arabacı
Bursa
(Muhalefîm)
Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir
Üye
A. Nazlı İlcak
İstanbul

Üye
Sevgi Esen
Kayseri
Üye
Yekta Açıkgöz
Samsun

Üye
Cavut Kavak
İstanbul
Üye
Mustafa Verkaya
İstanbul

Üye
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
Üye
Mehmet Kundakçı
Osmaniye
Üye
Turhan Tayan
Bursa

Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman
Üye
Yasin Hatiboğlu
Çorum

Üye
İsmail Aydınlı
İstanbul
Üye
Nazire Karakuş
İstanbul
(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli
Üye
Erdoğan Sezgin
Samsun
Üye
Kamer Genç
Tunceli

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama Dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karma Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kısıtların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmtü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasamızın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çekişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmtü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasamızın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasamızın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Bir çok Anayasa Mahkemesi Kararlarında da belirtildiği üzere; Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu içtüzüğünde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi ekrere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmadan kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek Olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya stresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 nci Maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 ncı Maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 nci Maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı Maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırtuna büründürmemek için Anayasamızın 76 ncı Maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygılığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasi ereklerle aykırıdır. Öte yandan böyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü Maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci Maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul Kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kistaslara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümünden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H. Tayfun İçli

Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkemede veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerle kullanılan oyların suç sayılmayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, “TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden” sorumlu tutulamaması ile, “Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır.”

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve “Kannunusuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz” şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının “Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak” şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa’da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere’de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olmaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapılmaya kadar “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Halkın egemenliğinin tesis edildiği TBMM'nin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması doğru olacağı düşüncesindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyor, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş
İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 447)

Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/428)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Premsipler

Genel Müdürlüğü

24.12.1999

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310/22000

Konu : Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 3.12.1999 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.-1.128.30.1990/28104 sayılı yazısı.

2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa aykırı olarak yürütüş yapmak suçunu işlediği iddia olunan Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

3.12.1999

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.30.1990/028104

Konu : 21 inci Dönem Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa aykırı olarak yürütüş yapmak suçunu işlediği iddia olunan Salih Sümer hakkında yapılan hazırlık soruşturması sırasında, adı geçenin, Diyarbakır İlinden Milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında düzenlenen fezlekeli evrak, Mardin Cumhuriyet Başsavcılığının 16.11.1999 gün ve 1999/1983-Hz. sayılı yazısıyla alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

29.5.2000

Esas No. : 3/428

Karar No. : 123

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 29.12.1999 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İçtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 7.3.2000 günlü raporuyla Toplantı ve Gösteri Yürütüşleri Kanununa aykırı olarak yürütüş yapmak suçunu isnat olunan Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer Komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacıyla yöneldiğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Yatçınbayır</i>	<i>N. Kemal Atahan</i>	<i>Ş. Bülent Yahnici</i>
Bursa	Hatay	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sühan Özkan</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
İstanbul	Amasya	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>H. Tayfun İçli</i>	<i>Salih Çelen</i>	<i>Şaban Kardeş</i>
Ankara	Antalya	Bayburt
(Muhalef; muhalefet şerhi eklidir)		
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Alptekin</i>	<i>Ayvaz Gökdemir</i>	<i>Fahrettin Kukuracı</i>
Bolu	Erzurum	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Şandır</i>	<i>Edip Özgenç</i>	<i>Cavit Kavak</i>
Hatay	İçel	İstanbul
(Çekimsiz)		

Üye <i>Osman Kılıç</i> İstanbul (Muhalifim; muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Mehmet Ali Şahin</i> İstanbul	Üye <i>Mustafa Verkaya</i> İstanbul
Üye <i>Işın Çelebi</i> İzmir	Üye <i>Mehmet Özcan</i> İzmir	Üye <i>Mustafa Kamalak</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Mehmet Sağlam</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Sadık Yakut</i> Kayseri	Üye <i>Mehmet Kundakçı</i> Osmaniye
Üye <i>Şeref Malkoç</i> Trabzon	Üye <i>Emin Karaa</i> Kütahya	Üye <i>Turhan Tayan</i> Bursa
Üye <i>Mustafa İlimen</i> Edirne	Üye <i>Adnan Fatin Özdemir</i> Adana	Üye <i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i> Adıyaman
Üye <i>Ramazan Toprak</i> Aksaray	Üye <i>Ali Arabacı</i> Bursa	Üye <i>Yasin Hatiboğlu</i> Çorum
Üye <i>Beyhan Aslan</i> Denizli	Üye <i>Mehmet Sadri Yıldırım</i> Eskişehir	Üye <i>İsmail Aydınlı</i> İstanbul
Üye <i>Mehmet Gül</i> İstanbul	Üye <i>A. Nazlı Ilıcak</i> İstanbul	Üye <i>Nazire Karakuş</i> İstanbul (Muhalefet şerhim ektedir)
Üye <i>Edip Özbaş</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Sevgi Esen</i> Kayseri	Üye <i>Cemal Özbilen</i> Kırklareli
Üye <i>İsmail Çevik</i> Nevşehir	Üye <i>Yekta Açıkgöz</i> Samsun	Üye <i>Erdoğan Sezgin</i> Samsun
Üye <i>Yahya Akman</i> Şanlıurfa		Üye <i>Kamer Genç</i> Tunceli

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama Dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karar Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kısıtların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı köttiye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi Kararlarında da belirtildiği üzere; Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu içtüzüğünde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi eylemlere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zaruri ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmadan kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek Olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 nci Maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 ncı Maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 nci Maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı Maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için Anayasamızın 76 ncı Maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygınlığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasi ereklere aykırıdır. Öte yandan böyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü Maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddi ve manevi unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci Maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olmaları halinde, Meclis Genel Kurul Kararının atıldığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kriterlere uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümünden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H. Tayfun İçli

Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillерinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkemede veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerle kullanılan oyların suç sayılmayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, “TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden” sorumlu tutulamaması ile, “Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır.”

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve “Kannusuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz” şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının “Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak” şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa’da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere’de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillерinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillерinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapıncaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Halkın egemenliğinin tesis edildiği TBMM'nin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması doğru olacağı düşüncesindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyor, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş

İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 448)

Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/431)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipler

Genel Müdürlüğü

11.1.2000

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310/0448

Konu : Karaman Milletvekili Dr. Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 29.12.1999 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.-1.128.89.1999/30577 sayılı yazısı.

Gerçeğe aykırı sağlık raporu düzenlemek suçunu işlediği iddia olunan Karaman Milletvekili Dr. Hasan Çalış hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgil yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

29.12.1999

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.89.1999/030577

Konu : Karaman Milletvekili Dr. Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

Gerçeğe aykırı sağlık raporu düzenlemek suçunu işlediği iddia olunan Dr. Hasan Çalış hakkında Karaman Asliye Ceza Mahkemesinde açılan dava sebebiyle yapılan yargılama sırasında, adı geçenin, Karaman İtinden Milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında usulî muamelelerin durdurulmasına ve evrakın Karaman Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine dair Karaman Asliye Ceza Mahkemesinin 4.11.1999 gün ve Esas : 1999/26, Karar : 99/788 sayılı kararını havi dosya, anılan yer Cumhuriyet Başsavcılığının 14.12.1999 gün ve 1999-2156-B sayılı yazısıyla alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Karaman Milletvekili Dr. Hasan Çalış hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

29.5.2000

Esas No. : 3/431

Karar No. : 126

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 14.1.2000 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İçtüzüğü'nün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 28.3.2000 günlü raporuyla gerçeğe aykırı olarak sağlık raporu düzenlemek suçu isnat olunan Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Karaman Milletvekili Hasan Çalış Komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacıyla yöneldiğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak Karaman Milletvekili Hasan Çalış hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Yalçınbayır</i>	<i>N. Kemal Atahan</i>	<i>Ş. Bülent Yahniçli</i>
Bursa	Hatay	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sühan Özkan</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
İstanbul	Amasya	Ankara (Muhallif)
Üye	Üye	Üye
<i>H. Tayfun İçli</i>	<i>Salih Çelen</i>	<i>Şaban Kardeş</i>
Ankara	Antalya	Bayburt
(Muhallif; muhalefet şerhi eklidir)		
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Alptekin</i>	<i>Ayvaz Gökdemir</i>	<i>Fahrettin Kukaracı</i>
Bolu	Erzurum	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Şandır</i>	<i>Edip Özgenç</i>	<i>Cavit Kavak</i>
Hatay	İçel	İstanbul

Üye <i>Osman Kılıç</i> İstanbul (Muhalifim; muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Mehmet Ali Şahin</i> İstanbul	Üye <i>Mustafa Verkaya</i> İstanbul
Üye <i>Işın Çelebi</i> İzmir	Üye <i>Mehmet Özcan</i> İzmir	Üye <i>Mustafa Kamalak</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Mehmet Sağlam</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Sadık Yakut</i> Kayseri	Üye <i>Mehmet Kundakçı</i> Osmaniye
Üye <i>Şeref Malkoç</i> Trabzon	Üye <i>Emin Karaa</i> Kütahya (Muhalifim)	Üye <i>Turhan Tayan</i> Bursa
Üye <i>Mustafa İlimen</i> Edirne	Üye <i>Adnan Fatih Özdemir</i> Adana	Üye <i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i> Adıyaman
Üye <i>Ramazan Toprak</i> Aksaray	Üye <i>Ali Arabacı</i> Bursa (Muhalifim)	Üye <i>Yasin Hatiboğlu</i> Çorum
Üye <i>Beyhan Aslan</i> Denizli	Üye <i>Mehmet Sadri Yıldırım</i> Eskişehir	Üye <i>İsmail Aydınlı</i> İstanbul
Üye <i>Mehmet Gül</i> İstanbul	Üye <i>A. Nazlı Hıncak</i> İstanbul	Üye <i>Nazire Karakuş</i> İstanbul (Muhalefet şerhim ektedir)
Üye <i>Edip Özbaş</i> Kahramanmaraş	Üye <i>Sevgi Esen</i> Kayseri	Üye <i>Cemal Özbilen</i> Kırklareli
Üye <i>İsmail Çevik</i> Nevşehir	Üye <i>Yekta Açıkgöz</i> Samsun	Üye <i>Erdoğan Sezgin</i> Samsun
Üye <i>Yahya Akman</i> Şanlıurfa		Üye <i>Kamer Genç</i> Tunceli

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama Dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karma Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kıstasların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çekişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi Kararlarında da belirtildiği üzere; Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu içtüzüğünde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi eklelere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasi nitelikli kovuşturmalara bahanesiyle milletvekillerinin meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmadan kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek Olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya stresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı köttiye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 nci Maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 ncı Maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 nci Maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı Maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büttürmemek için Anayasamızın 76 ncı Maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygılığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasi ereklerle aykırıdır. Öte yandan öyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü Maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddi ve manevi unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci Maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul Kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kistaslara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümünden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H. Tayfun İçli

Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere'de düzenlenmiştir. Bu düzenleme "Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkemede veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz" şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerle kullanılan oyların suç sayılmayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, "TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden" sorumlu tutulamaması ile, "Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır."

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve "Kanunsuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz" şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının "Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak" şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa'da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere'de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapılmaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Halkın egemenliğinin tesis edildiği TBMM'nin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması doğru olacağı düşüncesindeyim.

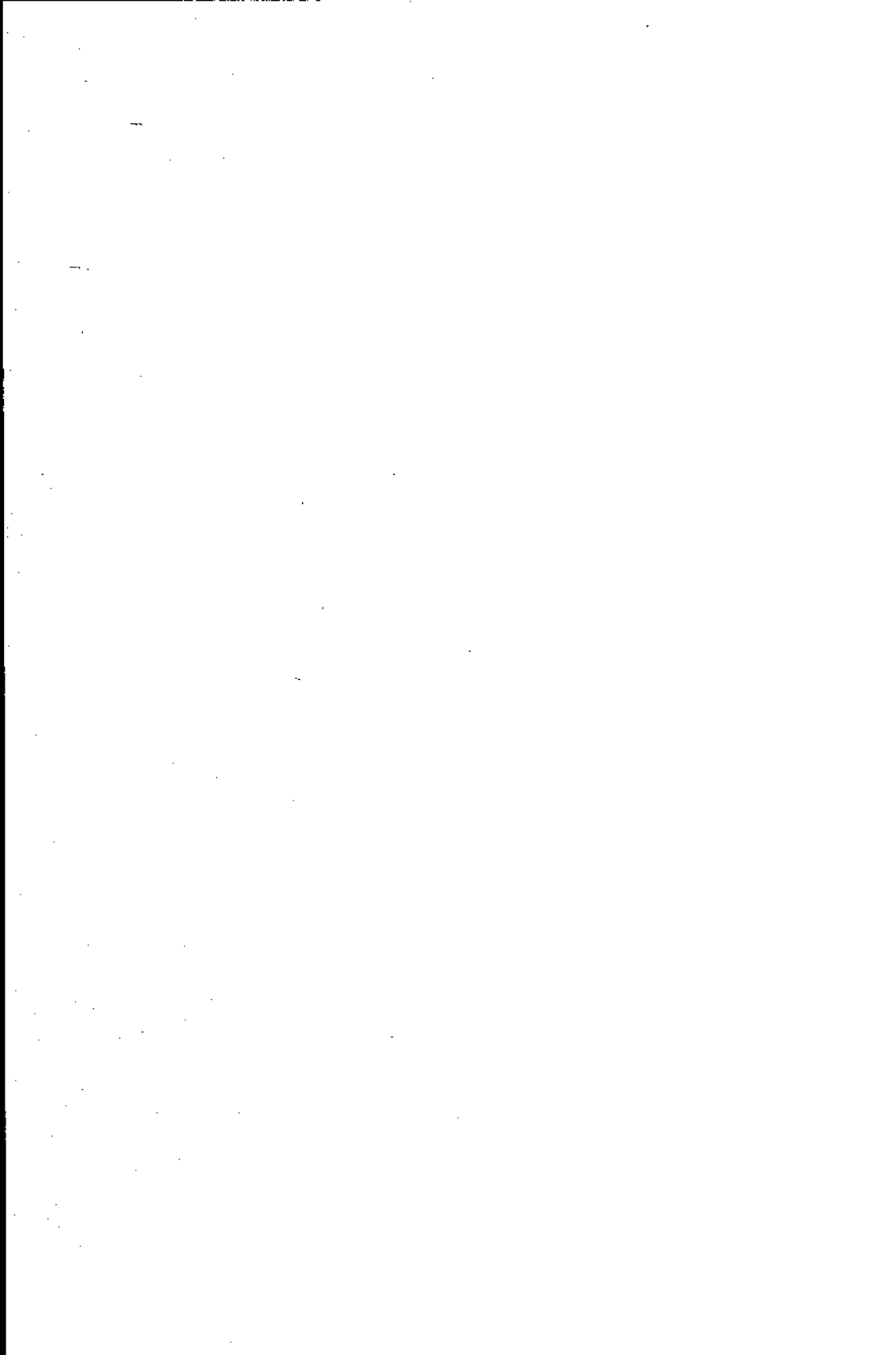
Karara bu anlamda muhalefet ediyor, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş

İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 484)

“Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/641)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

25.2.2000

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1/443/1124

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname” bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca bir sureti ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen depremler dolayısıyla genel hayata etkili afete maruz kalan bölgelerdeki 5590 sayılı Kanuna tâbi oda ve borsa üyelerinin bu kuruluşlara olan aidat borçları ile oda ve borsaların Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine ödemekle yükümlü oldukları aidat borçlarının 31.8.2000 tarihine kadar ertelenmesi amacıyla bu Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile; 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen depremler dolayısıyla genel hayata etkili afete maruz kalan bölgelerdeki oda ve borsa üyelerinin kayıt ücreti, yıllık aidat ve munzam aidatları ile oda ve borsaların Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine her yıl ödemeleri gereken yıllık aidatları 31.8.2000 tarihine kadar ertelenmekte, bu süre içinde aidat borçlarına gecikme zammı uygulanmaması öngörülmekte, ayrıca deprem tarihinden önce tahakkuk etmiş ve ödenmemiş yıllık aidat borçları ile bu borçlara ait tahsil edilmemiş gecikme zamları da 31.8.2000 tarihine kadar ertelenmektedir.

Madde 2. – Yürürlük maddesidir.

Madde 3. – Yürütlme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi,
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Esas No. : 11641
Karar No. : 29*

5.6.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Ticaret ve Sanayi Odaları", "Ticaret Odaları", "Sanayi Odaları", "Deniz Ticaret Odaları", "Ticaret Borsaları" ve "Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği" Kanununa Bir geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve TOBB temsilcilerinin katıldığı 1.6.2000 tarihinde yapılan toplantıda incelenip görüşüldü.

KHK'nin geneli üzerinde yapılan görüşmeler tamamlandıktan sonra gerekçesi olumlu mütalâa edilerek Komisyonumuzca maddelerinin müzakeresine geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

KHK'nin 1 inci maddesi ile eklenen geçici madde 14'de, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen depremler dolayısıyla genel hayata etkili afete maruz kalan bölgelerdeki oda ve borsa üyelerinin ödemeleri gereken aidatlar, deprem tarihinden önce tahakkuk etmiş ve ödenmemiş yıllık aidat borçları ile bu borçlara ait tahsil edilmemiş gecikme zamlarının yıllık olmasına istinaden yıl sonuna kadar ertelenmesi uygun görülerek KHK metninde geçen 31.8.2000 tarihleri 31.12.2000 tarihi olarak değiştirilerek madde kabul edilmiştir.

Anayasanın KHK çıkarma yetkisini düzenleyen 91 inci maddesinin dördüncü fıkrası karşısında, 4452 sayılı Yetki Kanununun süre bitimine kadar Bakanlar Kurulunun KHK çıkarabileceğine ilişkin bir geçici madde metne eklenmiştir.

KHK'nin 2 ve 3 üncü maddeleri, maddelerde geçen "Kanun Hükmünde Kararname" ibareleri "Kanun" olarak değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Kanun tekniğine uygun olması bakımından, KHK'de yapılan değişiklik de dikkate alınarak başlık da değiştirilmiştir.

İşbu raporumuz havalesi gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Oktay Vural</i>	<i>Miraç Akdoğan</i>	<i>Fahrettin Güleler</i>
İzmir	Malatya	Bursa
Kâtip	Üye	Üye
<i>Cumali Durmuş</i>	<i>Halit Dikmen</i>	<i>Ali Rıza Gönül</i>
Kocaeli	Aydın	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Kenan Sönmez</i>	<i>Orhan Şen</i>	<i>Hüseyin Karagöz</i>
Bursa	Bursa	Çankırı
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Geçer</i>	<i>Akif Serin</i>	<i>Nevzat Taner</i>
Hatay	İçel	Kahramanmaraş
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Arkan</i>	<i>Özkan Öksüz</i>	<i>Eyüp Doğanlar</i>
Kocaeli	Konya	Niğde
	Üye	
	<i>Mülkerrem Levent</i>	
	Niğde	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

“TİCARET VE SANAYİ ODALARI”, “TİCARET ODALARI”, “SANAYİ ODALARI”, “DENİZ TİCARET ODALARI”, “TİCARET BORSALARI” VE “TÜRKİYE TİCARET, SANAYİ, DENİZ TİCARET ODALARI VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ” KANUNUNA BİR GEÇİCİ MADDE EKLENMESİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

“Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa bir geçici madde eklenmesi; 4484 sayılı Kanunla değişik 27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 17.1.2000 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. – 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı “Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14. – 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen depremler dolayısıyla genel hayata etkili afete maruz kalan bölgelerdeki oda ve borsa üyelerinin 25, 26 ve 56 ncı maddelerde belirtilen; kayıt ücreti, yıllık aidat ve munzam aidatları ile oda ve borsaların 28 inci maddede belirtilen; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine her yıl ödemeleri gereken yıllık aidatları 31.8.2000 tarihine kadar ertelenmiştir. Bu süre içinde aidat borçlarına gecikme zammı uygulanmaz. Ayrıca, deprem tarihinden önce tahakkuk etmiş ve ödenmemiş yıllık aidat borçları ile bu borçlara ait tahsil edilmemiş gecikme zamları da 31.8.2000 tarihine kadar ertelenmiştir.”

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

“TİCARET VE SANAYİ ODALARI”, “TİCARET ODALARI”, “SANAYİ ODALARI”, “DENİZ TİCARET ODALARI”, “TİCARET BORSALARI” VE “TÜRKİYE TİCARET, SANAYİ, DENİZ TİCARET ODALARI VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ” KANUNUNA BİR GEÇİCİ MADDE EKLENMESİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜNE DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı “Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14. – 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen depremler dolayısıyla genel hayata etkili afete maruz kalan bölgelerdeki oda ve borsa üyelerinin 25, 26 ve 56 ncı maddelerde belirtilen; kayıt ücreti, yıllık aidat ve munzam aidatları ile oda ve borsaların 28 inci maddede belirtilen; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine her yıl ödemeleri gereken yıllık aidatları 31.12.2000 tarihine kadar ertelenmiştir. Bu süre içinde aidat borçlarına gecikme zammı uygulanmaz. Ayrıca, deprem tarihinden önce tahakkuk etmiş ve ödenmemiş yıllık aidat borçları ile bu borçlara ait tahsil edilmemiş gecikme zamları da 31.12.2000 tarihine kadar ertelenmiştir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1. – 27.8.1999 tarihli ve 4452 sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi süre bitimine kadar geçerlidir.

MADDE 2. – Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı

<i>Bülent Ecevit</i> Başbakan	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	<i>H. H. Özkan</i> Devlet Bakanı	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
<i>D. Bahçeli</i> Devlet Bakanı	<i>R. Önal</i> Devlet Bakanı	<i>Prof. Dr. T. Toskay</i> Devlet Bakanı	<i>M. C. Erstimer</i> Devlet Bakanı
<i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i> Devlet Bakanı	<i>M. Yılmaz</i> Devlet Bakanı	<i>S. Somuncuoğlu</i> Devlet Bakanı V.	<i>M. Keçeciler</i> Devlet Bakanı
<i>H. Gemici</i> Devlet Bakanı	<i>F. Ünlü</i> Adalet Bakanı	<i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i> Devlet Bakanı V.	<i>Y. Yalova</i> Devlet Bakanı V.
<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i> Dışişleri Bakanı	<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i> Dışişleri Bakanı	<i>Prof. Dr. A. Çay</i> Devlet Bakanı	<i>Y. Yalova</i> Devlet Bakanı
<i>İ. Cem</i> Bayındırlık ve İskân Bakanı	<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i> Dışişleri Bakanı	<i>Prof. Dr. A. Çay</i> Devlet Bakanı	<i>E. S. Gaydalı</i> Devlet Bakanı
<i>K. Aydın</i> Tarım ve Köyişleri Bakanı	<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i> Dışişleri Bakanı	<i>Prof. Dr. A. Çay</i> Devlet Bakanı	<i>M. A. İrtemçelik</i> İçişleri Bakanı
<i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i> Kültür Bakanı V.	<i>H. Gemici</i> Devlet Bakanı	Millî Savunma Bakanı <i>S. Çalmakoğlu</i> Maliye Bakanı	<i>S. Tantın</i> Millî Eğitim Bakanı
<i>H. Gemici</i> Devlet Bakanı		<i>S. Oral</i> Sağlık Bakanı	<i>M. Bostancıoğlu</i> Ulaştırma Bakanı
		<i>Doç. Dr. O. Durmuş</i> Çalışma ve Sos. Güt. Bakanı	<i>Prof. Dr. E. Öksüz</i> Sanayi ve Ticaret Bakanı
		<i>Y. Okuyan</i> Turizm Bakanı	<i>A. K. Tanrıku</i> Orman Bakanı
		<i>E. Mumcu</i> Çevre Bakanı	<i>Prof. Dr. N. Çağan</i> Devlet Bakanı
		<i>F. Aytekin</i> Devlet Bakanı	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

111 İNCİ BİRLEŞİM

15.6.2000 PERŞEMBE

Saat : 14.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. - Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/427) (S. Sayısı : 446) (Dağıtma tarihi : 13.6.2000)
2. - Diyarbakır Milletvekili Salih Sümer'in, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/428) (S. Sayısı : 447) (Dağıtma tarihi : 13.6.2000)
3. - Karaman Milletvekili Hasan Çalış'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/431) (S. Sayısı : 448) (Dağıtma tarihi : 13.6.2000)

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1. - İstanbul Milletvekili Nazif Okumuş ve 43 Arkadaşı ile Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 21 Arkadaşının, Türkiye Kızılay Derneği'nin sorunları ile Faaliyetlerinin Araştırılarak Gelir Kaynaklarının Daha Etkin Kullanılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci Maddeleri Uyarınca Birer Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, (10/73, 74) (S. Sayısı : 405) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000) (Görüşme günü : 20.6.2000 Salı)

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

1. - 20 nci Yasama Döneminde Konya Milletvekili Hüseyin Arı ve 56 Arkadaşı Tarafından Verilen Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne 1996 Yılında Özürlülerin Memurluğa Alınması İçin Açılan Sınavda Mevzuata Aykırı ve Usulsüz İşlemler Yapılmasına Göz Yumarak Görevini İhmal Etiği ve Kötüye Kullandığı ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 inci Maddelerine Uydugu İddiasıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eski Bakanı Mustafa Kut Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğü'nün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önerge ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/3-4) (S. Sayısı : 410) (Dağıtma tarihi : 6.6.2000)

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

*

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) (Dağıtım tarihi : 29.5.2000) (*)

2. – “Ticaret ve Sanayi Odaları”, “Ticaret Odaları”, “Sanayi Odaları”, “Deniz Ticaret Odaları”, “Ticaret Borsaları” ve “Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği” Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında 591 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/641) (S. Sayısı 484) (Dağıtım tarihi : 12.6.2000)

3. – 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtım tarihi : 13.10.1999)

4. – Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtım tarihi : 15.11.1999)

5. – Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtım tarihi : 26.11.1999)

6. – Askeri Hâkimler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Adalet Komisyonları Raporları (1/657) (S. Sayısı : 421) (Dağıtım tarihi : 8.5.2000)

7. – 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin Eki Cetvelerin Emniyet Genel Müdürlüğüne Ait Bölümünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/601) (S. Sayısı : 426) (Dağıtım tarihi : 23.5.2000)

8. – Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtım tarihi : 8.3.2000)

9. – Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı : 356) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

10. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtım tarihi : 23.7.1999)

11. – Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/597, 1/562) (S. Sayısı : 394) (Dağıtım tarihi : 10.4.2000)

X 12. – Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre Komisyonları Raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtım tarihi : 30.7.1999) (*)

13. – Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 402) (Dağıtım tarihi : 11.4.2000)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükümet bulunmadığından görüşmeleri bir defaya mahsus ertelenmiştir.

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 14. — Hayvan Islahı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/630) (S. Sayısı: 418) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

15. — Ankara Milletvekili Şevket Bülent Yahnici'nin, Çorum Milletvekili Melek Denli Karaca'nın, Yozgat Milletvekili Mehmet Çiçek ve 4 Arkadaşının, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi'nin, Denizli Milletvekili Beyhan Aslan ve 3 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/435, 2/440, 2/460, 2/462, 2/465) (S. Sayısı : 434) (Dağıtma tarihi : 25.5.2000)

16. — Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun 2 nci Maddesinin III Numaralı Beninin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bir Geçici Madde Eklenmesi ile 11.12.1936 Tarihli ve 3078 Sayılı Tuz Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/380, 2/453) (S. Sayısı : 399) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

X 17. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

18. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

X 19. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

X 20. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 21. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 22. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 23. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 24. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 25. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

26. – Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

27. – Hazır Gıda İşçisi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

X 28. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

X 29. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

X 30. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

X 31. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

X 32. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 33. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 34. – Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 35. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 36. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 37. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 38. – Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi: 30.7.1999)

X 39. – Dünya Turizm Teşkilatı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 40. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 41. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtzasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 42. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 43. – Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askeri Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 44. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

45. – Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

46. – Topyekün Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

47. – Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

X 48. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)

X 49. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)

X 50. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi: 26.8.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 51. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

X 52. - Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı:165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

X 53. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcüstan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/489) (S. Sayısı: 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

54. - Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı: 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

X 55. - Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

X 56. - Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

X 57. - Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

X 58. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

59. - Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

60. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

61. - Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

62. - Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

X 63. - EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 64. – Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

X 65. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Bütüncüçülük Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Malî Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

66. – Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

X 67. – Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

X 68. – Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

69. – Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

70. – Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı: 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

71. – Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı: 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

72. – Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/568) (S. Sayısı: 252) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

73. – Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı: 253) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

74. – Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 254) (Dağıtma tarihi :21.12.1999)

75. – Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı: 295) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

76. – Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı: 296) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

77. – Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

78. – Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

79. – Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) (S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

80. – Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

81. – Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/143) (S. Sayısı : 287) (Dağıtma tarihi : 28.12.1999)

82. – Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

83. – Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/287) (S. Sayısı : 271) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

84. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/352) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

85. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/371) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

86. – Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

87. – Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

88. – Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

89. – Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/22) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

90. – Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/34) (S. Sayısı : 316) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

91. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcrtizliğin 37 nci Maddesine G6re Doğrudan G6ndeme Alınmasına İlişkin 6nergesi (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

92. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/307) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

93. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/391) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

94. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/392) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

95. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/393) (S. Sayısı : 325) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

96. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/395) (S. Sayısı : 326) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

97. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

98. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk S6ylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İcrtizliğin 133 6nc6 Maddesine G6re Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

99. – Kayseri Milletvekili Abdullah G6l'tin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet 6zcan'ın İcrtizliğin 133 6nc6 Maddesine G6re Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

100. – Sivas Milletvekili Musa Demirci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet 6zcan'ın İcrtizliğin 133 6nc6 Maddesine G6re Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

101. – Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet 6zcan'ın İcrtizliğin 133 6nc6 Maddesine G6re Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

102. – Malatya Milletvekili Oğuzhan Asilt6rk't6n Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet 6zcan'ın İcrtizliğin 133 6nc6 Maddesine G6re Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

103. – İstanbul Milletvekili Abd6lkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları 6yelerinden Kurulu Karma

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

104. – Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

105. – Ankara Milletvekili Rıza Ulucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

106. – Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı : 234'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

107. – Sivas Milletvekili Temel Karamollaoğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

108. – Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/196) (S. Sayısı : 241'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

109. – Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/197) (S. Sayısı : 242'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

110. – Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüztüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

111. – Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı: 262'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

112. – Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/351) (S. Sayısı: 272'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

113. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı: 274'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

114. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/413) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

115. – Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonları Raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

116. – Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

117. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

X 118. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

119. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı : 360) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

X 120. – Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/580) (S. Sayısı : 352) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

121. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

122. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

123. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

124. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

125. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

126. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

127. – Burdur Milletvekili Süleyman Coşkun'er'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

X 128. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtım tarihi : 6.3.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

129. – Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutan ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

130. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 7.3.2000)

131. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/305) (S. Sayısı : 332'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

132. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/309) (S. Sayısı : 334'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

133. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/346) (S. Sayısı : 339'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

134. – Amasya Milletvekili Akif Gülle'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

135. – Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

136. – Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/397) (S. Sayısı : 345'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

137. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

138. – Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

139. – Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kürşat Eser'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

X 140. – Sınır Aşan Suçları Önleme ve Mücadele Etmeye İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/636) (S. Sayısı : 387) (Dağıtma tarihi : 3.4.2000)

X 141. – Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alman Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/634) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

142. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/420) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

143. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam ve 13 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklennesine Dair Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/370) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

144. – Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/240) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

145. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 18 Arkadaşının, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/413) (S. Sayısı : 396) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

146. – Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 73 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

147. – İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/443) (S. Sayısı : 398) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

148. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 404) (Dağıtma tarihi : 17.4.2000)

149. – Giresun Milletvekilleri Mustafa Yaman, Burhan Kara, Hasan Akgün, Turhan Alçelik, Rasim Zaimoğlu ve 14 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/333) (S. Sayısı : 403) (Dağıtma tarihi : 18.4.2000)

X 150. – Emniyet Genel Müdürlüğüne Ait Araç, Gereç, Mal ve Malzemenin Satış, Hibe, HEK ve Hurda Durum ve İşlemlerine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/618) (S. Sayısı : 406) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 151. — Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 31.5.1989 Tarihli ve 3567 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/382, 1/258) (S. Sayısı : 407) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

152. — Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse, Cezmi Polat ve Mütcahit Himoğlu'nun, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/379) (S. Sayısı : 408) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

153. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/105) (S. Sayısı : 409) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

154. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/595) (S.Sayısı: 411) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

155. — Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı: 412) (Dağıtma tarihi: 26.4.2000)

156. — Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avukatlık Kanununa Bazı Maddelerin Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Kütahya Milletvekili Emin Karaa'nın, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/422, 1/411, 2/317) (S.Sayısı: 413) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 157. — Özel Karayolu Taahhütlerinin Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/655) (S. Sayısı: 415) (Dağıtma tarihi: 1.5.2000)

X 158. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilâtı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/656) (S. Sayısı: 416) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 159. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/654) (S. Sayısı: 417) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 160. — MEDA Programı ve Avrupa Yatırım Bankasının Akdeniz Ülkelerindeki Diğer Mali Anlaşmaları Çerçevesinde Mali ve Teknik İşbirliğinin Uygulanmasına İlişkin Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/652) (S. Sayısı: 414) (Dağıtma tarihi: 3.5.2000)

161. — Bursa Milletvekili Burhan Orhan'ın, Beş İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/301) (S. Sayısı: 419) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

162. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 21 Arkadaşının, İnegöl Adıyla Bir İl, Alan-yurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahtaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

ve İttüdüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/357) (S. Sayısı: 420) (Dağıtma tarihi : 4.5.2000)

163. – Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 8 Arkadaşının, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İttüdüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 425) (Dağıtma tarihi : 15.5.2000)

164. – Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'un, 8.3.1950 Tarih ve 5590 Sayılı Kanunun Adı ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İttüdüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/344) (S. Sayısı : 424) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

165. – 3414 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/639)(S. Sayısı : 428) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

X 166. – Türkiye Cumhuriyeti ile Singapur Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/628) (S. Sayısı: 430) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

X 167. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 431) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

X 168. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/649) (S. Sayısı : 432) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

169. – Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İttüdüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/295) (S. Sayısı : 436) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

170. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 94 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüdüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/378) (S. Sayısı : 437) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

171. – Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ile Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi ile 7 Arkadaşının, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İşleri Komisyonu Raporu (1/559, 2/250, 2/360) (S. Sayısı: 435) (Dağıtma Tarihi: 30.5.2000)

172. – Emniyet Teşkilâtı Kanunu, Polis Yükseköğretim Kanunu ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İşleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/497, 1/212) (S. Sayısı : 438) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

173. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/465) (S. Sayısı : 439) (Dağıtma tarihi 5.6.2000)

174. – Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/430) (S. Sayısı : 440) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

175. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/443) (S. Sayısı : 441) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

176. – İçel Milletvekili Hidayet Kılınc'ın, Belediyelerin Faiz Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/427) (S. Sayısı : 460) (Dağıtma tarihi : 7.6.2000)

X 177. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Arasında Radyokomünikasyon Meclisi ve Dünya Radyokomünikasyon Konferansı ile Radyokomünikasyon Sektörü ile İlgili Diğer Toplantıların Düzenlenmesi, Gerçekleştirilmesi ve Giderlerinin Karşılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/661) (S. Sayısı : 454) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

X 178. – Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/666) (S. Sayısı : 455) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

X 179. – En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/673) (S. Sayısı : 457) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

X 180. – Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/672) (S. Sayısı : 456) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

X 181. – 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 ve 26 ncı Maddelerine Uygun Olarak, Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Düzenlenen Hollanda-Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan ve Hakların Meşruluğunu İlgilendiren Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/674) (S. Sayısı : 458) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

X 182. – 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddeleri Uyarınca, 5 Nisan 1966 Tarihli Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/675) (S. Sayısı : 459) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

183. – Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/581) (S. Sayısı : 482) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

X 184. – Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında Petrolün Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan ve Türkiye Cumhuriyeti Ülkeleri Üzerinden, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Boru Hattı Yoluyla Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın ve Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Toprakları Üzerinden Petrol Taşınmasına Dair Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasındaki Anlaşmanın Değiştirilmesine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/699) (S. Sayısı : 488) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)